

naša luč

1983

2

SV. CIRIL IN METOD

V drugi polovici 9. stoletja sta Grka, brata iz Soluna, Ciril in Metod prišla na Moravsko in v Panonijo in poglobila vero Slovencev. Učila sta v slovanskem jeziku in narodni jezik uvedla tudi v bogoslužje. S tem se je Cerkev močno okrepila. Papež je njuno delo, ki ga je nemška duhovščina napadala, odobril. Za krščanstvo sta pridobila tudi novo slovensko kneževino v Spodnji Panoniji, ki ji je tedaj vladal knez Kocelj.

POD HABSBRŽANE

V 13. st. so posamezne tuje fevdalne rodbine skušale zaokrožiti dinastično ozemlja. 1260 je zavladal češki kralj Oktokar II. nad Štajersko, 1269 pa še nad Kranjsko in Koroško. Po njegovem porazu je uspelo Habsburžanom združiti vse slovenske pokrajine: Štajersko (1281), Savinjsko krajino (1311), Kranjsko in Koroško (1335), Trst (1381), posesti Celjanov (1456), Goriško (1500), Pomurje (1526); postale so habsburške dedne dežele.

Grmade po gorah goré,
v nebo njih plamen šviga!
Privrel je Turek, koder gre,
rohni, mori, požiga . . .
Križ starček je se stene snel,
podoba smrti božje.
„Kaj boš s sekiro, sin, začel?
Križ nam je zdaj orožje . . .“
Otroka, ki v zibelci spi,
v naročje jemlje mati;
kako se, glej, na smeh drži,
pa zdaj ni časa spati!
In hčerko prime za roko,
sin krila se drži plaho.
Mož pa očeta vzame
na mlade krepke rame.
Iz smrečja temnega blešči
zvonik s cerkvico belo;
Marija milost tam deli
med romarjev krdelo.

(Josip Stritar:
TURKI NA SLEVICI)

POGLOBITEV CERKVENEGA ŽIVLJENJA

Po začetnem obdobju slovenskega krščanstva je važna doba ustanavljanja župnijskih središč, kontemplativnih samostanov in prihoda beraških redov v naše kraje.

Tedaj se je Slovencu polagoma utrdila zavest župnijske pripadnosti. Župnija je bila osnovna družbena in verska enota. Ta je urejala vsakdanje življenje z molitvami, obredi in prazniki, ki so krojili človekovo življenje od rojstva do smrti. Zato ni čudno, če so bili ljudje tako močno navezani na župnijo.

Veliki samostani na naših tleh so bili sicer tudi velika gospodarska podjetja, ki so ljudem pomagala do boljšega gmotnega življenja, vendarle so bili v prvi vrsti molitvena središča, ki so ljudem navajala k Bogu.

Beraški redovi so s pridigarsko dejavnostjo pripomogli k boljšemu poznanju krščanske vere.

S čudovitimi cerkvami in cerkveno umetnostjo, s pridigami in obredi so dušni pastirji in menihi ustvarili glavne oblike slovenske verske zavesti.

TURŠKI VPADI

15. in 16. stoletje sta bili čas velikega trpljenja slovenskega človeka: na našo zemljo so prihajali Turki ropat, morit, požigat in odvajati ljudi v sužnost. Poleg tega so pestile tedaj naše ljudi še naravne ujme, posebno kuga. Turki so prišli na Slovensko prvič 1405. Po padcu Bosne (1469) so bili njihovi vpadi vse pogostejši in silovitejši: v 57 letih so plenili po Slovenskem kar 45-krat, največ po Kranjskem. Kasneje so se usmerili v Srednje Podonavje; na Slovensko so še pogosto prihajali (v petih letih še 50-krat), a z manjšo silo. Njihovi zadnji večji vpadi so bili med 1574 in 1578.

Ker je tedaj plemič, ki bi moral našega človeka pred Turki braniti, odpovedal, se je ta zatekel k cerkvi in si uredil svojo obrambo okrog nje, s tabori, to je z obzidjem okrog cerkve. V

Punt slovenski — tiho! —
že se sklepa,
koder naš jezik doma;
zveza sveta veže kmete tajna:
Stara naj pravda velja!

Kaj stojite tu omahovaje?
Znak že z nebes vam je dan!
Takle jarem — he? — vam je
li sladke? . . .
Z nami, o bratje, na bran!

(Anton Aškerc:
STARA PRAVDA)

svoji zadnji stiski se je zatekel k Bogu, hkrati pa računal na svojo spretnost.

KMEČKI PUNTI

Zaradi turških vpadov, stalnih vojn in povečanih dajatev graščakom je postal položaj slovenskih kmetov še težji. Tako je prišlo do številnih kmečkih uporov (od 15. do 18. stoletja več kot 100), med katerimi je pet večjih:

- upor na Koroškem (1478),
- vseslovenski upor (1515),
- slovensko-hrvaški upor pod vodstvom Matija Gubca (1573),
- upor na Štajerskem (1635),
- upor na Tirolskem (1713).

Kmetje so se bojevali za „staro pravdo“, za zboljšanje svojega družbenega položaja. Zahteve kmetov so bile upravičene: ujemale so se z božjo zahtevo po pravičnosti. Verjetno je tedaj Cerkev preslišala glas časa: preveč je bila prepojena s svetopisemskim naukom o pokorščini do oblastnikov.

PROTESTANTIZEM

V 16. stoletju je s severa prispel na Slovensko protestantizem, ki je zajel predvsem le tujo grajsko gospodo, pa znaten odstotek meščanstva. Široke plasti slovenskega naroda so Lutrov nauk odločno zavrnilo in ostale zveste Rimu. Prav zato je protestantizem v kratkem času pri nas opravil — nekaj malega ga je ostalo le v Prekmurju.

Slika na naslovni strani:

IŠKI VINTGAR, soteska med Kričmom in Mokrcem, je eden najlepših kočnikov narave v bližini Ljubljane.

V knjigi **BOMO PREŽIVELI?** (Celje 1982) je napisal prof. Matjaž Kmecl poglavje o preživetju slovenskega jezika. V tem premišljevanju pravi med drugim:

„Mirno lahko zatrdimo, da je danes za vsakogar in ob vsaki priložnosti dovolj možnosti za jezikovno poučitev: tu so različni pravopisi (po nasvetih seveda bolj ali manj enotni), jezikovni kottički v dnevnem in tedenskem časopisju, slovnice, inštitut za slovenski jezik na SAZU (Slovenska akademija znanosti in umetnosti), slavistika na ljubljanski filozofski fakulteti in na dveh pedagoških akademijah, tu so slavisti na šolah itd.

Tako torej ne gre za vprašanje, ki bi obstajalo zaradi strokovne šibkosti slovenskega jezikoslovja, niti ne zaradi prepomanjkljivega publiciranja njihovega dela; vprašanje je moralne vrste, je vprašanje naše narodne zavesti, našega pojmovanja različnih vrednot in tega, kako visoko smo pripravljeni na takšni lestvici postaviti svoj jezik in svojo slovenskost; ali nam pomenita vsaj toliko, da smo sem in tja zanju pripravljene tvegati tudi nekaj malega udobja, vložiti vanju nekaj svojih moči. Iz nič ni pač nič, tudi jezika se je treba vse življenje učiti.

Nemarnost do jezika je izraz podcenjevanja njegove vrednosti in uporabnosti; materinščina nam ne predstavlja nikakršne vrednote, ali pa predstavlja le bolj šibko in slabotno; tudi najodličnejše osebnosti slovenskega javnega življenja — političnega, gospodarskega, kulturnega — nastopajo po televiziji in radiu brez sramu, včasih s takšnim pocesnim žargonom, da bi si že po dveh stavkih pri vseh drugih kulturnih narodih zapravili sleherni ugled. Pri nas pa ne; razširilo se je celo nekakšno prepričanje, da je pocesni jezik v javnem nastopu znamenje prvinskega demokratizma, neposrednosti, ljudskosti, proletarskosti. Pokojni pisatelj in politik Beno Zupančič je ob priložnosti dobro poudaril: Analfabetizem še ni znamenje pripadnosti delavskemu razredu.

Jezikovna žlobudra, kakršne je s poplavo papirja in nastopanja vse več, je torej znamenje usodnega, čeprav že znanega slovenskega samopodcenjevanja.“

Književnik Bojan Štih ugotavlja v isti knjigi pod naslovom „Slovenski narod tu in sedaj“ med drugim tole:

„Še dolgo vrsto stoletij bo potekalo življenje na planetu v okvirih narodno samostojnih kultur in istovetnosti jezikovno duhovnega značaja. In le glave bedakov, nasilnikov in birotehokratov lahko ‚razmišljajo‘ o takojšnjem stapljanju narodov, oziroma o podrejanju malih narodov velikim. In to tako, da se mali narodi v imenu neke višje družbene ali državne enotnosti odrečejo svojemu jeziku: in svoji samostojni kulturi. Med naukom o tako imenovanem sovjetskem narodu ali pa naukom o nadnarodnem ‚jugoslovanstvu‘ je komajda kakšna razlika. V primeru obeh naukov opazujemo nasilje nad zgodovino in nad narodi. In nič drugega.“

Založnik: Avguštin Čobul,
župnijski urad Št. Lenart,
9587 Ričarja vas.
Odgovorni urednik: dr. Janez
Hornböck, 9020 Celovec, Vik-
tringer Ring 26. Tisk: Tiskar-
na Družbe sv. Mohorja, 9020
Celovec, Viktringer Ring 26.

UREDNIŠTVO IN UPRAVA:
Viktringer Ring 26,
A-9020 Klagenfurt
Austrija

NAROČNINA (v valuti zadev-
ne dežele):

Anglija 5 fun.
Avstrija 130 sil.

Belgija 400 fran.
Francija 60 fran.
Italija 12.000 lir
Nemčija 20 mark
Nizozemska 20 gld.
Švedska 60 kron
Švica 19 fran.
Avstralija 9 dol.
Kanada 12 dol.
ZDA 10 dol.

Razlika v cenah je zaradi
neenake poštne v posa-
meznih državah in različnih
deviznih preračunavanj.
Naročnike sprejemajo pover-
jeniki in uprava NAŠE LUCI.

PRINTED IN AUSTRIA

kajpada nas zanima, kaj je novega doma

na sploh

MOHORJEVA V CELJU JE DOBILA NOVO VODSTVO

Na prvi seji novega odbora, izvoljenega na novembrskem občnem zboru, je bilo izvoljeno tudi novo vodstvo te najstarejše knjižne založbe na Slovenskem. Predsednik je postal frančiškanski pater Hieronim Žveglič, podpredsednika pa sta dr. Zmaga Kumrova in Miloš Rybar. Tajnik Mohorjeve je postal dr. Marjan Smolik, profesor na teološki fakulteti v Ljubljani.

RAZSTAVA KNJIG KOROŠKIH PISATELJEV

V Cankarjevem domu v Ljubljani so v okviru dnevov avstrijske kulture razstavili v osmih vitrinah osemdeset knjig in publikacij, ki so jih napisali slovenski pisatelji vseh generacij in usmeritev. Knjige so bile izdane pri različnih založbah v Celovcu, na Dunaju, v Nemčiji in v Ljubljani. Zastopani so bili avtorji kot Milka Hartman, Valentin Polanšek, Andrej Kokot, Janko

Messner, Florjan Lipuš, Gustav Januš, Janko Ferk in drugi. Razstavljeni so bili tudi nemški prevodi koroških pisateljev kot na primer Lipušev Tjaž in Gašperjev roman Gamsi na plazu.

„GOETHE PRI SLOVENCIH“

je bilo ime literarni razstavi, ki jo je v počastitev 150-letnice smrti tega velika nemške in svetovne književnosti pripravila Narodna in univerzitetna knjižnica. Jaro Dolar je zbral prve prevode Goethejevih pesmi v slovenščino. Že leta 1810 je Janez Nepomuk Primic prevedel pesem Mignon. V razstavnih vitrinah so bili tudi prvotiski Goethejevih del.

PODELITEV VALVASORJEVIH NAGRAD

Skupnost muzejev Slovenije je letošnjo nagrado za delo in dosežke na področju slovenskega muzealstva podelilo muzejski svetovalki Prirodoslovnega muzeja v Ljubljani Mariji Gosar in muzejskemu ravnatelju dr. Milanu Ževartu. Valvasorjevo nagrado so prvič podelili leta 1971 ob 150-letnici Narodnega muzeja v Ljubljani.

PREDNOVOLETNA POŠILJKA KAVE

Gotovo v skrbi, da ne bi Slovenci zaspali pričakali novo leto, je Merkator v decembru uvozil 600 ton kave. Seveda ta uvoz še zdaleč ni zadostoval za vse potrebe, saj bi morali za kritje vseh potreb našega trga uvoziti 1400 ton kave. Zato so se trgovci odločili, da bo posameznik dobil le po 10 dkg prave kave. Cena za kilogram se je sukala okoli 790 dinarjev. Slovenija je lani uvozila 4400 ton kave, kar je le 40 odstotkov načrtovane količine. Letos naj bi uvozili 8600 ton tega dragocenega zrnja, kar pa bo verjetno le pobožna želja.

„ČEZ MEJO“ GRE VELIKO MANJ LJUDI,

odkar so začele veljati določbe o obveznem depozitu. Carinska uprava je sporočila, da je novembra 1982 prestopilo mejo 491.418 domačih ljudi, leto poprej v istem času pa skoraj milijon več. Oseka je zajela tudi maloobmejni promet. Novembra lani, torej po omejitvenih ukrepih, je prestopilo mejo 262.955 ljudi z maloobmejnimi potnimi listom, leto dni poprej pa še enkrat več. Zanimiv je tudi podatek, da je lani prestopilo državno mejo 83 milijonov ljudi, od katerih je 41 milijonov imelo tuj potni list, druga polovica pa so bili domačini.

TEDEN „POBIRANJA GOZDNIH LESNIH SORTIMENTOV“

897 občanov je v tem tednu šlo v slovenske gozdove po kurjavo. Več kot 15 tisoč Slovencev pa si je že pred tem uradnim časom nabralo dovolj drv v gozdovih. V drvarnice je bilo spravljeno nekaj nad 79 tisoč kubičnih metrov lesa. Gozdarji so to akcijo začeli prepozno in povrhu tega še v času, ko so se začele kazati velike bencinske zagate, ki so transport drv na domove skoraj onemogočile. Letos bo gotovo naval v gozdove še večji, saj slovenska gospodinjstva pospešeno vzdavajo štedilnike na drva, peči in kamine. V to smer kažejo tudi povsem izpraznjena skladišča prodajal drv in premoga. Tudi zasebniki, ki so posekali več le-

KANAL, slikovito naselje v Soški dolini, je strnjeno ob mostu čez žlebasto strugo Soče.

kajpada nas zanima, kaj je novega doma

sa, kot pa so ga porabili in svojih domovih, so vnovčili vse odvečne zaloge do zadnjega polena.

od tu in tam

BELTINCI

Amaterski slikar Anton Črni iz Odrancem je v blagovnici Ravenka razstavil svoja dela. Umetniške slike, ki prikazujejo prekmurskega človeka in njegovo okolje, so med kupci zbudile mnogo pozornosti. Slike so bile razstavljene štirinajst dni.

DOLE PRI LITJI

Podjetje Kovinarska iz Krškega je v tem gospodarsko manj razvitem kraju odprlo nove prostore za izdelavo zaklonskih. Naložba, vredna okrog 28 milijonov dinarjev, se bo kmalu izplačala, saj bodo odslej namesto 50 izdelali 150 zaklonskih na mesec. Zaposlitev je dobilo tudi 40 delavcev, ki so sodelovali tudi že pri gradnji novih proizvodnih prostorov in opravili 3000 prostovoljnih delovnih ur.

GORICE PRI LENDAVI

Komunalna skupnost občine Lendava je za ureditev hudournika pri naselju Benec porabila okoli tri milijone dinarjev. Dela so se precej zavlekla, toda vztrajnost krajanov pri pisanju prošenj na pristojna mesta je le rodila uspeh.

HOČE

Tukajšnja osnovna šola je obiskala skupina 24 slovenskih otrok iz Stuttgarta. Šolarji so sodelovali pri pouku in se z učitelji in učenci pogovarjali o delu v šoli in o izvenšolski dejavnosti. Slovenski otroci so božične počitnice preživeli v planinskem domu na Pohorju.

KRANJ

V tej občini so v letošnjem šolskem letu podelili 420 štipendij učencem srednjih šol, študentom na višjih in visokih šolah pa so namenili 107 štipendij. Zavrnilo so 37 prosilcev, ker je pri njih povprečni dohodek na družinskega člana presegal 6272 dinarjev.

LJUBLJANA

Društvo slovenskih likovnih umetnikov

je ob osemdesetletnici slovenskega slikarja in grafika Mihe Maleša priredila v Moderni galeriji dve razstavi njegovih del. Razstavljene so bile Maleševe novejšje grafike, tapiserije in olja. Miha Maleš, ki se je rodil 6. januarja 1903. leta v Jeranovem pri Kamniku, velja za enega od snovateljev novega slovenskega grafičnega izraza in modernega slikarstva.

LJUBLJANA

Silvestrske prireditve v hotelih so privabile veliko tujcev, predvsem Italijanov. V hotelih Union, Holiday Inn in Turist je bila polovica gostov iz Italije, v Levu pa jih je bilo od 650 gostov kar 450 Italijanov. Hotelirji so si meli roke tudi zaradi dobre prodaje pijač. Tako so v Unionu in Holiday Innu prodali za 240 tisoč dinarjev pijač, 600 gostov v Levu pa je za potešitev žeje izdalo 120 tisoč dinarjev.

LOVRENC NA POHORJU

Tovarna kos lani ni imela težav s prodajo svojih izdelkov na tuje, kjer so zaslužili okoli dva milijona dolarjev.

(dalje na strani 9)

Še zlasti zdaj, v zaostrenih razmerah, je pomembno, v čigavih rokah so ključni položaji (v gospodarstvu). Ali so na njih ljudje, ki so zanje sposobni — ne glede na to, ali imajo rdečo knjižico ali pa če niso komunisti — ali pa so takšni, ki se krčevito oprijemljejo pridobljenih položajev. Delavec, ki opravlja naloge, katerim ni kos, ovira razvoj sebi in drugim. Takemu je treba reči, da funkcije in šolska spričevala niso edina merila za sposobnost, ampak delo, ustvarjalnost, znanje in strokovnost. In več zaupanja v nove, sveže, sposobne ljudi.

DELO, Ljubljana, 21. dec. 82/1.

Slovenska izseljenska matica že tri tedne gostuje pri avstralskih Slovencih. Nastop v slovenskem društvu v Canberri je bil načrtovan že v Sloveniji, vendar se je na slavnostni otvoritvi novega doma „Triglav“, 11. decembra v Sydneyu, pripetil političen incident. Predsednik slovenskega društva iz Canberre Marjan Kovač je v „čestitki“ Triglavanom grdo žalil društvo, češ da se je prodalo „režimu“ v SR Sloveniji. Matična delegacija je po incidentu takoj odpovedala načrtovani obisk v Canberri.

DELO, Ljubljana, 21. dec. 82/11.

Na današnjem zasedanju zborov občinske skupščine Celje bodo obravnavali tudi osnutek odloka o spremembah in dopolnitvah odloka o davkih občanov. V obrazložitvi k 6. členu so zapisali: „Olajšava ne more presegati štirikratnega odmerjenega davka tistega leta, v katerem so bila sredstva vložena, in za naložbe v druga osnovna sredstva v višini 40 odstotkov vloženi sredstev, vendar ne več kot trikratnega zneska odmerjenega davka tistega leta, v katerem so bila sredstva vložena, če zavezanec vложи najmanj znesek, ki ustreza 30 odstotkom povprečnega enoletnega čistega osebnega dohodka zaposlenih delavcev v gospodarstvu SRS v preteklem letu.“

Biser birokratskega jezika!

DELO, Ljubljana, 23. dec. 82/16.

v naravi odkrivamo blesteč razum, čeprav

Boga nimamo na dlani

Pamet, ki je vložena v naravo, se zlasti očitno kaže v razvoju življenja. Ali je ta razvoj mogoče razložiti z naključnimi spremembami?

Premislimo, ali bi mogli tako razložiti recimo razvoj čebeljega žela!

Nekje v pravadnini naj bi se pri posebni vrsti krilatih žuželk pojavila naključna sprememba, nekakšna nova tvorba v zadku. Ta bulica je sicer pritegovala nekoliko hrane in obteževala telo. Ta vrsta žuželk je bila zaradi naključne spremembe nekoliko na slabšem kakor druge, vendar morda ne toliko, da bi jo boj za obstanek izločil. Ker je preživela, so se pojavile seveda še mnoge druge naključne spremembe. Naslednja recimo na krilih, druga na tipalkah, tretja na nožicah itd., bulica v zadku pa je ostala, kar je bila: nesmiselna, nadležna nova tvorba.

Razvoj v naravi pa vendar ni tak! V resnici je tako, kakor da si je duhoviti inženir zamislil želo kot obrambo za to vrsto žuželk. Zato niso bile glavne spremembe nič naključnega, razmeta-

nega kjer koli po telesu, marveč so se vse sukale prav okrog te bulice in jo od stotisočletja do stotisočletja izoblikovale v sijajno orožje.

Bulica se, je načrtno razvijala v iglico. Toda iglica še ni orožje. „Inženir“, življenjsko počelo, to „ve“, zato je iglico zastrupil. Strup mora seveda nekdo izdelati. Inženir je v ta namen prikrojil prebavila in poskrbel za odvodne cevčice in za mešiček kot za shrambo za strup.

Kako naj pride strup v sovražnikovo rano, ki jo je napravila iglica? Ali naj bo na koncu iglice? Potem bi ga iglica obrisala na koži in bi ne zastrupil rane. Iglica mora biti votla, da se bo strup pocedil v rano.

Morda bi se kak človeški inženir s tem zadovoljil. Inženir, ki je načrtoval čebelo in njeno želo, pa ni bil zadovoljen s tako injekcijsko iglo. Izumil je napravo, s katero človeški inženir ne more tekmovali. Iglico je razklal v dva žlebička. Oba je opremil z zobčki, ki so obrnjeni navzgor. Žlebička poganja-

jo mišice, njihovo gibanje pa ureja posebno živčno središče.

Ko čebela piči, se zgodi tole: čebela hoče odleteti, a ker žela zaradi zobcev, ki so se zarili v kožo sovražnika, ne more izdreti, se ji želo iztrga, čebela odleti, a zaradi rane kmalu umre. Želo z mišicami in z živčnim vzdomom ki je v njem, še nekaj časa živi, utripa in iztiska v rano strup iz mešička. Če si dovolj potrpežljiv in žela takoj ne izdereš — čebelji strup je zdravilo za revmo — lahko to utripanje razločno vidiš.

• Na vsem svetu je 120.000 KATOLIŠKIH ŠOL, ki jih obiskuje 45 milijonov učencev. Poleg tega je še 400 katoliških univerz in 127 inštitutov.

• KATOLIŠKI LAIKI — PRIČE VERE V ŠOLI, tako je naslov listine, ki jo je pred nedavnim izdala vatiškanska kongregacija za katoliški pouk. Ker je že sama navzočnost katoliških učiteljev v nekatoliških šolah pogosto edina možnost za oznanjevanje evangelija, jim ta listina naroča, naj bodo po poklicni usposobljenosti, zavzemanju za pravico, resnico in svobodo, odprtosti, naklonjenosti do šolarjev, bratski vzajemnosti z njimi in nravno neoporečnem življenju „ogledalo, v katerem bodo vsi spoznali podobo človeka, oblikovanega po evangeliju“.

• Za letošnji dan miru, 1. januarja, je PAPEŽ pozval posameznike, družine, države in bloke k dialogu, pogovoru, kot sredstvu za doseg in ohranitev miru. Ovire dialoga so: pomanjkanje zmognosti drugega poslušati; prepričanje, da je merilo pravičnosti samoljubje; hrepenenje po nadoblasti; pretirano prepričanje o svoji večvrednosti. Dialog se mora začeti v družini, vasi, mestni stanovanjski četrti, pa nadaljevati med narodi in državami.

• SVETO LETO (ob 1950-letnici odrešenja) se bo začelo letos 25. marca. Središčna tema tega obhajanja je zakrament svete pokore. Pobožnosti se bodo vršile v Rimu in istočasno po krajevnih Cerkvah vsega sveta.

• Na 3. adventno nedeljo je MADŽARSKI RADIO prenašal po radiu iz budimpeštanske cerkve sv. Matija slovesno mašo ob stoletnici rojstva madžarskega cerkvenega skladatelja Zoltana Kodalyja. Ta prenos je bil po letu 1948 prvič!

Želo pa deluje takole: Ker je razklano v dva žlebička, potiskajo mišice izmenoma sedaj prvi sedaj drugi žlebiček v rano, ne da bi se kateri pri tem izdri, ker je s svojimi navzgor obrnjenimi kaveljčki trdno zasidran v koži. Čebela ti samo narahlo zasadi želo in odleti, želo se pa potem samogibno poglablja.

Ne verjameš? Napravi poskus! Izderi želo tako, da ga ne boš zmečkal, in ga narahlo potisni v kožo na drugem mestu, potem pa opazuj, kako se bo samo poglabljalo. Namesto enega pika boš doživel dva od iste čebele. Drugi bo seveda milejši, ker mu je zmanjkalo strupa.

Ali je to vse?

Pozabili smo na mišičje, ki ukrivi zadek in s tem omogoči pik. Pa še na nekaj, kar je najpomembnejše: k vsem tem telesnim spremembam je treba dodati še ustrezne duševne! Kaj bi koristilo čebeli želo, ko bi ohranila značaj sitne in boječje muhe! Vzpredno z želom se je morala razvijati razdražljivost in nagon, da želo uporabi — čeprav niti ne ve, da ga ima, ker ga ni nikoli videla!

Za primer bi mogli navesti tudi kaj drugega, še vse bolj zapletenega, recimo oko.

Kdor se pri razvoju takih čudes zadovolji z razlago, da jih je izoblikovalo naključje, ta res ni zahteven.

Čudno je, da prav tisti, ki najbolj poudarjajo, da je človek samo posebna vrsta, ki jo je izoblikovalo življenje, ne odmotajo te misli do kraja in ne sprevidijo, da naša zavestna pamet samo prav okorno posnema to, kar od nekdanj delu nezavestna pamet v naravi.

Da, del žive narave smo. Naša zavestna načrtovanja niso nekaj povsem

izvirnega in nezaslišanega. Tudi narava načrtuje, nezavestno sicer, a nepri-merno bolj temeljito in duhovito. Mi sami smo uresničenje enega izmed njenih najbolj smelih načrtov, ki je potreboval milijone let, da je bil izveden.

Kako načrtuje človek?

Kako nastane avto? Na začetku je zamisel in načrt. Nato izdelava delov. Potem tekoči trak: ta delavec sestavi kose, drugi jih spoji, tretji privije kak vijak, na koncu je avto zgrajen. Sledi pregled, „boj za obstanek“, in če ga prestane, gre v promet.

Seveda je treba upoštevati tudi kakšne naključne spremembe, kakšne napake v kovini; toda vozila ne sestavi naključje: deli se pridružijo delom po premišljenem zaporedju. Ta je zaradi onega, vsi pa zaradi celote.

Tak postopek je iznašla narava, ne mi: strup je bil v načrtu zaradi žela, želo zaradi obrambe, vse pa, da se ohrani čebelja vrsta.

Pa še v nečem posnemamo naravo. Vzemimo dve podjetji, ki stojita enako dobro. Pa se odločijo v enem, da bodo malo „zategnili pas“, se zadovoljili z manjšimi plačami, da bodo posodobili stroje. Za nekaj časa bodo na slabšem kot tekmujoče podjetje. Toda gledajo naprej. Ko bodo novi stroji omogočili boljše proizvodnjo, bodo na boljšem.

Narava s svojo novo tvorbo v žuželki „gleda naprej“. Za daljšo dobo si bo treba „zategniti pas“. A ko bo želo gotovo, se bo izkazalo, da se je „naložba“ splačala.

Prenašanje človeških lastnosti na nerazumno naravo? Ne. Tudi kot zavestna bitja smo del narave in zavestno poskušamo delati to, kar mnogo populneje, a nezavestno, ustvarja ona.

(dalje na strani 29)

● **ZADNJI BOŽIČ** je bil na Slovenskem tako množično praznovan kot še zlepa ne. Obmejni Slovenci so ga doživljali tudi po radiu in televiziji: na Primorskem iz Trsta, na Gorenjskem iz Celovca, na Štajerskem in v Prekmurju z Dunaja in Budimpešte. Le v ljubljanskem radiu in televiziji je bil božič popolnoma odsoten.

● **Koprski škof Jenko** je posvetil novo CERKEV Kristusa Odrašenika v Novi Gorici. Pri posvetitvi je bilo navzočih nad sto duhovnikov in nad pet tisoč vernikov. To je bil praznik, kakršnega Nova Gorica ne pomeni. „Za verne je cerkev prebivališče Boga med ljudmi, dom molitve in bogoslužnih srečanj, zunanje znamenje skupnosti božjih otrok,“ je povedal glavni govornik prof. Perko.

● **Posebna komisija bogoslovnih strokovnjakov** že eno leto preiskuje „**MARIJINA PRIKAZOVANJA**“ v Medjugorju. Otroci še vedno trdijo, da se jim Marija vsak dan prikazuje. Člane komisije skrbi npr. to, da otroci radi dajejo izjave o Marijinih prikazovanjih in besedah. Vsekakor je treba počakati na sodbo Cerkve.

● **VERŠKE KNJIGE: SVETO PISMO NOVE ZAVEZE** (žepna izdaja), 880 strani, 180 din.

EVANGELIJ V SLIKAH za otroke in starše, 128 strani, 100 din.

SVETO PISMO V STRIPU (Zgodovina božjega ljudstva), zvezki po 32 strani, 50 din.

KRATKO SVETO PISMO s slikami, 520 strani, 500 din. **SVETOPISEMSKE ZGODBE** za najmlajše, 12 zvezkov, 80 din.

priznanje krivde in odpuščanje — le takó je moč naprej „odpuštil sem ji, naj bo brez skrbi!“

Iz nanizanke ZAKAJ KRISTJANI VERUJEMO? — z avstrijske, nemške in švicarske televizije — objavljamo naslednje poglavje.

Gospod Gerber pripelje svojo visoko nosečo ženo v bolnico, da bo rodila. Preiskave pokažejo, da ima ta on in ona negativni rhesus faktor, to je enako lepilno snov v krvi. Iz pogovora med zdravnikom Scholzom in bolničarko Marjano Gerberjevo žena zve, da bi lahko neskladna faktorja pomenila za otroka škodo. Ta vest jo vznemiri, čeprav je pravkar zvedela, da ima njen mož v krvi enak faktor kot ona. Nujno bi rada govorila z možem.

Končno prizna Marjani, da otrok, ki ga čaka, ni od njenega moža, marveč od moževega prijatelja, s katerim že nekaj let igra skat. Medtem ko je bil njen mož na montaži, je prišlo do omenjenega srečanja. Sedaj bi rada to možu povedala.

Ve namreč: „Z moževo ljubeznijo sem se igrala, zavestno, kaznivo. Do njegove ljubezni nimam več pravice... Z darovi je treba ravnati

skrbno. Ne jih pohoditi. Iz neumnosti. Iz trenutne puhlosti jih uničiti...“

Njen mož medtem ves živčen čaka pred porodno sobo. Mlad mož, katerega žena je pred kratkim rodila, pripoveduje Gerberju, da bo sedaj ženo in otroka odpeljal v cerkev. Tam bo novorojenček krščen.

Pogovor prekine Marjana, ki stopi na vrata porodne sobe in pokliče gospoda Gerberja. Dá mu listek od njegove žene. Gerber listek zmečka, ne da bi ga prebral, in vrže preč. Ve, kaj na njem piše. Marjano prosi, naj reče njegovi ženi: „Vse je v redu. Naj bo brez skrbi! Rad jo imam.“

V kuhinji za čaj pride do pogovora o ravnanju Gerberjeve žene in Gerberja.

MARJANA: Odpuštil ji je. Rad jo ima. Že sem ji povedala, da ji je odpuštil... A ona se ne pomiri. Tega ne razumem.

SESTRA NEŽA: Jaz pa dobro... Tudi če ji je mož odpuštil, je tu vendar še nekaj... krivda...

MARJANA: Vi mislite na krivdo pred Bogom...

SESTRA NEŽA: Ja...

ZDRAVNIK SCHOLZ: Kaj ima Bog pri tem?

SESTRA NEŽA: Dal nam je nekaj pravil... da se naše lastno življenje in življenje z drugimi razvija človeka vredno... deset zapovedi, veste... in če se proti njim pregrešimo, se pregrešimo s tem ne le proti soljudem, ki se jim npr. zlažemo, jih okrademo, katerih zakon prelomimo, marveč tudi proti njemu... proti Bogu, proti njegovemu redu, ki ga hoče po nas dati svetu. Proti temu se je pregrešila.

MARJANA: In kaj naj sedaj Gerberjeva žena stori?... Hočem reči, kaj naj ji povem?...

SESTRA NEŽA: Če je verna, potem ji recite, da ji je Bog že odpuštil... če se misli zares predrugačiti... če ji je zares žal... ne le zaradi moža..., ker se ji on smili.

Na koncu je Gerberjeva žena silno srečna. Ne more vsega prav razumeti in še enkrat bi rada slišala, kar ji je njen mož rekel: „Vse je v redu. Naj bo brez skrbi! Rad jo imam.“

● Gerberjeva žena čuti, da je ranila moževo ljubezen, da si je nakopala krivdo. Zato bi rada z njim govorila. Rada bi se znebila krivde, ki jo občuti kot breme. S tem ta že-

krščevati male otroke?

- Ali starši s tem, da dajo krstiti malega otroka, ne kratijo otrokove svobode?

Ta ugovor ne odgovarja dejanskosti našega življenja. Nobene vzgoje ni, ki ne bi dodajala človekovemu svobodnemu odločanju določenih vnaprejšnjih odločitev (šola, družba, tisk). Tudi poskus brezverne in svetovnonazorsko neopredeljene vzgoje je takšna vnaprejšnja odločitev.

Krščanski starši so prepričani, da vera bistveno sooblikuje življenje. Svojo vero hočejo izročiti svojim otrokom. Zato jih dajó krstiti. Krst pa seveda ne nadomesti otrokove kasnejše osebne odločitve za vero; pa tudi ne pomanjkljive verske vzgoje.

- Zakaj krstiti malega otroka, saj ta še ni zmožen osebne odločitve za vero? Poleg tega ni gotovo, da bo zrasel v družini, ki lahko vodi do osebnega življenja po veri. Mnogi, ki so bili krščeni kot mali otroci, ne hodijo redno ali pa sploh ne več k maši.

Nesporno je, da mali otroci še niso sposobni osebne odločitve za vero. Če krščanski starši nesejo svojega otroka h krstu, s tem priznajo svojo vero in prevzamejo odgovornost, da bodo otroka vzgajali v tej veri. Vera staršev in vera krščanskega občestva spremlja tega otroka pri njegovih korakih k osebni veri.

hvalnica iz ognjene peči

Kako je po Auschwitzu še mogoče hvaliti Boga?

Na to vprašanje je odgovoril v svojem poslovnem pismu eden zadnjih judovskih uporniških bojnikov v gorečem varšavskem getu Jossel Rackower.

„Ko bi doslej ne bil verjel, da nas je Bog določil za izvoljeno ljudstvo, me je moje trpljenje o tem prepričalo. Verujem v Izraelovega Boga, tudi če je on vse storil, da bi mi vzel vero vanj.

Bog, ne morem te hvaliti za početje, ki ga dopuščaš. A te blagoslavljam in hvalim za tvojo strašno veličino, ki mora biti silna, če celó to, kar se sedaj dogaja, ne dela nate nobenega vtisa . . .

Umiram mirno, a ne pomirjen; pretepen, a ne dvomeč; veren, a ne moleč; zaljubljen v Boga, a nikakršen slep ponavljavec besede amen.

Šel sem za njim, čeprav me je pahnil od sebe; njegovo zapoved sem izpolnjeval, čeprav me je zato tepel; rad sem ga imel in bil sem in sem še vanj zaljubljen, čeprav me je do zemlje ponižal, do smrti mučil, naredil za sramoto in zasmeh . . .

In to so moje zadnje besede Tebi, moj jezni Bog:

Ne bo ti uspelo! Vse si storil, da ne bi vate veroval, da bi nad teboj zdvomil; vendar umiram prav tako, kakor sem živel, v močni veri vate, ki je trdna kot skala.

Poslušaj Izrael, Večni je naš Bog, Večni je eden in edini.“

na izrazi skušnjo, ki jo imamo vsi: čutimo, da smo krivi in da si krivdo nase vedno znova nalagamo; istočasno pa bi bili radi brez krivde, skušamo se je znebiti. Če jo zvrnemo na drugega ali jo potisnemo ob rob, si s tem zapremo vrata do zopetne skupnosti, sožitja.

Gerberjeva žena uvidi svojo krivdo. Prav zato se lahko od nje odvrne, se lahko predružači. Spreobrnitev je možna le, če je človek pripravljen svojo krivdo priznati.

● Pogosto je težko drugemu zares odpustiti. Odpuščanje je v očeh ljudi mnogokrat znamenje slabosti. In vendar je prav odpuščanje tisto, kar daje drugemu človeku novo upanje, možnost spreobrnjenja, drugačenja. Za človeka s krivdo je odpuščanje zelo važno.

● Če se pregrešim proti človeku, se s tem pregrešim tudi proti Bogu, kajti on ima tega človeka prav tako rad kakor mene. Krivde ni mogoče skrčiti na zasebno področje.

V svojih govorih je Jezus zahteval od vseh ljudi spreobrnjenje. To pa pomeni, da imamo vsi ljudje na sebi krivdo: naše razmerje do Boga je skaljeno ali uničeno. Vedno znova grešimo proti soljudem. Ta greh proti ljudem pa je vedno naperjen tudi proti Bogu. Postali smo krivi pred njim, zato se moramo spreobrniti.

● Spreobrnjenje zahteva celega človeka. Gre za novo usmeritev v prihodnosti. To vključuje novo in

poglobljeno razumevanje Boga in njegove volje. Gre za odgovor na Jezusov klic po spreobrnitvi.

Pri našem spreobrnjenju ima vedno prvo besedo Bog. On človeku spreobrnjenje podari. Odpusti, ne da bi od človeka zahteval poprej kaj drugega kot priznanje krivde in željo po odpuščanju.

● Krščansko življenje bi moralo biti stalno spreobračanje. Na začetku tega življenja stoji krst. Na prve binškošti je apostol Peter rekel Judom v Jeruzalemu: „Spreobrnite se in dajte se krstiti za odpuščanje grehov!“ Krst je vznik slehernega krščanskega življenja: v njem se odpustijo grehi, deli se božji Duh in krščanec se vključi v Cerkev. Krščeni mora odslej v moči svetega Duha uravnati življenje po Jezusu Kristusu.

Spreobračanje je postopek, ki traja vse življenje. Čeprav se je kristjan odločil za Kristusovo pot, utegne ponovno hoditi po poteh, ki niso Kristusove ali ki nimajo veliko skupnega z njimi. Ko ne vidi nobenega izhoda več, doživi v Jezusovi besedi in delovanju vedno znova božjo odpuščajočo ljubezen.

Ta vedno nova možnost spreobrnitve in odpuščanja grehov prihaja posebno do izraza v spokornih srečanjih, zakramentu pokore in priznanju grehov v začetku maše. Te različne oblike cerkvene pokore kristjana opozarjajo, da je potreben neprestan nadzor nad osebnim življenjem.

očetov konjiček

Skoraj vsak mož ima poleg svojega poklica tudi svojega konjička. Kako naj bi se obnašal oče, ki se je zabulil med znamke, če bi naj bil dober oče?

Prvič: moral bi svoj prosti čas deliti med družino in konjička. Če namreč žena in otroci vidijo, kako se oče potruji, da kljub hobiju družine ne zanemarja, so tudi oni pripravljani, da mu za njegovo ljubljeno zanimanje podarijo kakšno urico.

Drugič: dober oče naj bi svoj hobi užival skupaj s svojimi otroki, če ti le hočejo.

So nekateri možje, ki zmorejo vse. A ti vsestransko nardarjeni spretni kaj radi pozabljajo, da je njihov otrok še čisto na začetku, da se mora torej šele naučiti vsakega prijema, ki ga spet pozabi in se ga mora naučiti znova. Tem spretnim velikokrat manjka potrpežljivosti za otroško nerodnost. Zato hočejo vedno znova vse sami opraviti, otroci pa lahko samo od daleč občudujejo svojega očeta.

Toda fantje nočejo samo gledati in občudovati: tudi sami hočejo nekaj ustvariti. Šveda njihov trud ne obrodi takoj sadov. Kljub temu naj bi takemu začetniku oče rekel: „Ni slabo — za začetek. Še nihče ni učen padel z neba. Moje prvo letalo je bilo še mnogo slabše, pa sem se potem tega vseeno naučil.“

Ernest Eli, MODRI STARŠI — SREČNI OTROCI

zakaj k spovedi?

● V svetem pismu so besedila o krstu redno v zvezi z opozorili apostolov, naj kristjani živimo krščansko. „Grehu smo umrli“, „naj torej v vašem umrljivem telesu ne kraljuje greh“.

● Pri tem spreobrnjenju pa ne gre predvsem za odklon od greha, temveč je veliko važnejša obrnitev k Bogu. Ta se uresničuje znotraj Cerkve.

Včlenitev v Cerkev kot v božje ljudstvo nalaga krščenu, da sodeluje pri graditvi Cerkve kot božjega svetišča. Krščeni naj bi bili „živi kamni“ te duhovne zgradbe.

Včlenitev v Cerkev pomeni obenem vstop kristjana v družbo tistih, ki Boga hvalijo in častijo. To bogočastje mora odmevati tudi na zunanaj kot oznanjevanje „slavnih del njega, ki jih je poklical iz teme v svojo čudovito luč“.

● Življenje kristjana vključuje (ne da bi to terjalo), da lahko ta osebno odpove, da zanemarja svojo poklicanost in si nakopava krivdo. Bog je pač pustil človeku svobodo. In če kristjan sem in tja odpove, če sem in tja iz nemarnosti ali celó krivde zaostane za tem, česar je bil že deležen, to še ne pomeni zanj večne pogube. Pač pa bi bilo usodno, če bi s svojim dejanskim celotnim ravnanjem nasprotoval v temelju svojemu krščanskemu poklicu. To bi bilo predvsem tedaj, ko bi se odločil za uveljavitev svojega jaza in bi pri tem ne imel nobene ozira, temveč bi imel za najvišje vrednote denar, ugled, oblast, uspeh ali uživanje.

● V svoji grešnosti ima kristjan še utemeljeno upanje na življenje. To upanje mu je dal Bog sam in sicer v posebnem zakramentu: v zakramentu pokore.

Po evangelistu Janezu je Jezus postavil ta zakrament na samo veliko noč. To ni brez pomena: kdor prejme sveto pokoro, naredi prostor Gospodovi velikonočni zmagi nad grehom in grešnostjo sploh. Ta božja ponudba mora navdajati kristjana z velikim veseljem: človeški nemoči greha in krivde stoji v zakramentu spovedi „otipljivo“ nasproti sama božja moč.

● Življenje kristjana kot življenje stalnega spreobračanja je vedno posamično in obenem družbeno dogajanje. Tako ima tudi spoved vedno posamični in družbeni pomen. Kot je greh obenem prelomitev z Bogom in z ljudmi, tako je spoved obenem sprava z Bogom in z ljudmi. Bog sam nam daje možnost, da naredimo po spovedi božjemu kraljestvu nov prostor v sebi in v družbi.

(nadaljevanje s strani 3)

Svoje poslovne partnerje imajo po vsem svetu. Mongolom so prodali frizerske škarje, Čehom kose, Nemcem, Avstrijcem in Italijanom pa lopate. Albanija je uvozila velike škarje za obrezovanje žive meje in trsa. Izvoz, ki je lani obsegal 31 odstotkov proizvodnje, naj bi letos dosegel 35 odstotkov.

MARIBOR

Odbor za zbiranje prispevkov za novo bolnišnico je bil z radodarnostjo občanov v lanskem letu zadovoljen. Lani se je njegovim pozivom odzvalo 206 darovalcev, leto poprej pa le 136. Do lanskega novembra se je na bančni račun steklo 349 tisoč dinarjev. Največji prispevek je znašal 20 tisoč dinarjev, najmanjši pa 50 dinarjev. Prodali so tudi za 163 tisoč dinarjev voščilnic. V sedemnajstih letih je odbor zbral okoli 15 milijonov dinarjev.

MARIBOR

400 angleških knjig s področja različnih strok in ved, zlasti naravoslovnih, je bilo razstavljenih v Univerzitetni knjižnici. Razstavo, ki je obšla vsa večja mesta v Jugoslaviji, je pripravila direkcija britanskega sveta (British Council) za Jugoslavijo.

MARIBOR

Padec zasebne stanovanjske gradnje v sosednji Avstriji se je čutil tudi v podjetju Marles, ki je na to tržišče izvozilo za petnajst odstotkov manj, kot pa so predvidevali načrti. Iztržili so le deset milijonov dinarjev. Malo bolje kaže letos, saj so Avstriji že podpisali pogodbo za nakup 150 vikendov. Posamezna hišica stane okoli 300 tisoč dinarjev, velika pa je 35 kvadratnih metrov.

MIRNA NA DOLENJSKEM

Kvarcit, ki so ga nakopali v tukajšnjem rudniku nekovin, je podjetje Kremen večidel izvozilo v Zvezno republiko Nemčijo in Španijo. Podjetje Kremen del izkopa porabi za proizvodnjo mase, ki je odporna proti ognju.

MEŽICA

Strokovnjaki rudnika so izdelali prototip avtomobilskega akumulatorja, ki ga

med vesticami

Z izrezki iz slovenskih in tujih listov skušamo prikazati resnično podobo sedanjega slovenskega trenutka. Čeprav smo pri izboru za resnico nadvse natančni, odgovarjajo končno za utemeljenost poročil njih pisci oziroma uredništva zadevnih listov.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG:

BRANITI PRAVICE VERNIKOV BREZ STRAHU PRED SPORI

V Zagrebu so bili uradno zadržani, ker je z imenovanjem nadškofa Kuha-rića za kardinala komaj kdo še računal. Od vsega začetka je bilo jasno: če naj papež imenuje spet kardinala za Jugoslavijo, potem mora biti to nadškof hrvaške škofije — največje v Jugoslaviji in ene najstarejših v Evropi. Kdor je poleg tega zasledoval dejanja sedanjega papeža, je tudi brez težav lahko napovedal, da se ta ne bo zbal spora s komunističnimi oblastmi. Ravnanje, da brani s purpurjem neki „rdeči deželi“ pravice vernikov neke komunistične države, je Vatikanu posebno pri srcu.

Kuharić je imenovanje za kardinala tudi takoj tako tolmačil: papež hoče tudi v Jugoslaviji pokazati svojo barvo. V prvi izjavi je namreč novi kardinal rekel, da ima sedaj večjo odgovornost, da si bo pa tudi nakopal predvsem več jeze (hrvaških oblasti).

Kuharić je takoj omenil ime „blaženega“ kardinala Stepinca. Tega je Tito 1946 zaradi dozdevne kolaboracije s fašističnimi ustaši na Hrvaškem obso- dil na 16 let prisilnega dela. Da komunistične obdolžitve Stepinca ne drži- jo, je sedaj gotovo. Britanska zgodovinarica Stella Alexander je v obširni znanstveni razpravi dokazala, da se je Stepinac v teku vojne v pismih in javnih pridigah od ustašev jasno oddaljil. Kar je komuniste po vojni dvigni- lo proti njemu, so bile druge stvari. Stepinac je ustanovitev neodvisne hrvaške države 1941 pozdravil, je pa po 1945 komunistom takoj napovedal boj in se je proti komunističnemu režimu še bolj jasno izrazil kot prej proti fašističnemu. S procesom proti Stepincu so vsekakor ustvarili mučenca; povrnitev dobrega imena le-temu mora biti cilj slehernega hrvaškega nad- škofa.

Kuharić bo skrbel, da bo škrlat njegove kardinalske obleke bolj žarel ka- kor rdeča barva na komunističnih partijskih simbolih.

SÜDDEUTSCHE ZEITUNG, München, 10. jan. 83/4.

DELO:

ZDOMCEV NI BILO NA POGOVOR

Na sestanek z našimi zdomci, ki so ga sklicali v Novem Beogradu, krat- ko in malo ni bilo nobenega izmed povabljenih. Občinski možje so obsede- li sami, čakali so zaman z grenkim občutkom, da so doživeli še en spodrs- ljaj več.

Seveda bi se krepko motili, če bi si ta spodleteli sestanek razlagali kot dokaz, da našim ljudem ni do tega, da bi se ustalili v domovini, potem ko so se več let potikali po svetu. Med njimi domala ni nikogar, ki ne bi ob

sleherni priložnosti poudarjal, kako je njegova največja želja, da se vrne v domovino. Prav gotovo pa je res, da zdomci ob redkih priložnostih, ko lahko pridejo domov, namesto praznih zgodb pričakujejo konkretno pomoč in nasvet, kje in kako bi vložili z napornim delom prihranjeni denar, kako bi se čimprej lahko dokopali do hiše ali stanovanja, kje bi se lahko zaposlili . . .

V občinah, kamor so jih vabili na sestanke, pa na takšna vprašanja največkrat niso dobili odgovora. Med njimi so bili tudi takšni, ki so verjeli zlahka izrečene, abstraktne obljube in so se odrekli donosni zaposlitvi v tujini, nato pa se doma dolgo niso mogli zaposliti.

Kaže, da so naši ljudje, medtem ko so delali na tujem, med drugim dojele, da se je mogoče pogovarjati veliko bolj učinkovito, kot se pogosto dogaja pri nas, in se naučili, da je čas dragocen. Slabo pripravljeni sestanki, na katerih lahko poslušajo le fraze, ki nikogar ne zavezujejo, pa tudi ne usmerjajo, jih ne morejo več pritegniti.

S takšnimi formalnimi sestanki občinske službe le ustvarjajo videz, da vendarle nekaj delajo.

DELO, Ljubljana, 5. jan. 83/2.

DIE WELT:

RAZPADANJE TITOIZMA POSTAJA KRIZA DRUŽBENEGA SISTEMA

Korenine današnje jugoslovanske krize ležijo globoko. Lahko rečemo, da je za ta razvoj nemalo odgovoren Tito sam. Pod njegovim vodstvom se je začela pot Jugoslavije v prezadolženost. On je gospodarstvo stalno uporabljaval v politične namene.

Jugoslovanski komunist profesor Boško Gluščević je te dni javno povedal, da je sedanja jugoslovanska kriza tudi kriza družbenega sistema. Izjavil je: „Naši družbeni, gospodarski in politični ustroj je postal zavora za gibljivost ljudi, blaga, surovin, družbenega premoženja, celó informacij. Ta ustroj hoče spraviti vse na raven pokrajin in krajev. Hoče vse in vsako stvar podvreči svojemu nadzoru . . . Posebno nevarno je zaviranje informacij . . . Noben čudež ni, da je še danes v partijskem aparatu globoko zakoreninjeno prepričanje, da potrebujemo ne razumnih ampak ubogljive ljudi.“

Potem je rekel: „Kakor hitro nekoga izvolimo za neko funkcijo, tudi če se je to zgodilo ne zaradi njegovih posebnih sposobnosti marveč zaradi potrebe v (političnem ustroju), se ta človek — tudi če je bil prej naraven, preprost in stvaren — po svoji izvolitvi nenadoma spremeni. Umišlja si, da je njegova vednost nekaj posebnega, veliko večja kot vednost vseh drugih, in potem daje v skladu s svojo funkcijo brezpogojne sodbe in dokončne sklepe ter se vmešava tudi v zelo zamotana vprašanja in natančna razčlenjevanja. Pri tem se za tiste, ki so na tem področju visoko usposobljeni, ne meni . . .“

Pomembni jugoslovanski znanstvenik, beograjski sociolog Neca Jovanov (prav tako znan član KPJ) je izjavil: „Pri nas poznamo rezultate volitev vodilnih funkcionarjev, še preden se je volilni boj začel. Ne gre namreč za volitve, marveč za razvrstitev vedno istih oseb na različna mesta . . . V Jugoslaviji je ‚neudeležba‘ in pasivni odpor dosegel ‚neslutene mere‘. Vemo le, da so vzroki za to družbene narave: naraščanje razumniškega proletariata, brezposelnost mladih, upadanje življenjske ravni, pri delavcih v industriji pod mejo najnujnejših življenjskih potrebščin. Česar ne more napovedati nihče, je, kdaj se bo ta pasivni družbeni odpor spremenil v aktivnega in kakšne mere bo dosegel. Naš družbeni ustroj to dejstvo popolnoma spreleduje.“

DIE WELT, Hamburg, 16. nov. 82.

bodo v drugi polovici 1983 začeli izdelovati serijsko. Akumulator ne bo potreboval nikakršnega vzdrževanja, njegova življenjska doba pa traja pet let. Francoske avtomobilske tovarne Renault, Citroen in Talbot so že naročile večje število teh nezahtevnih akumulatorjev.

NOVA GORICA

Sredi adventnega časa je koprski škof dr. Janez Jenko posvetil novo cerkev. Slovesnosti se je udeležil ljubljanski nadškof in slovenski metropolit dr. Šuštar, prišli pa so tudi predstavniki drugih slovenskih škofij. Na posvečenju so bili tudi predstavniki verske komisije, občinskih služb in drugi. Cerkev je bila polna do zadnjega kotička. Sodobno zasnovano cerkev je v rekordnem času zgradilo splošno gradbeno podjetje Primorje iz Ajdovščine, likovno pa jo je opremil akademski kipar Stane Jarn iz Kočevja. To je že šesta cerkev, ki so jo po vojni zgradili v koprski škofiji.

NOVA GORICA

Zgodovinsko društvo za severno Primorsko je na svojem rednem občnem zboru počastilo spomin na goriškega rojaka in enega najuglednejših slovenskih zgodovinarjev dr. Milka Kosa. V drevoredu ob Erjavčevi cesti so odkrili doprsni kip Milka Kosa, delo akademskega slikarja Negovana Nemca. Odkritju je prisostvoval tudi predsednik slovenske akademije znanosti in umetnosti dr. Janez Milčinski. Akademik dr. Bogo Grafenauer pa je spregovoril o življenju in delu tega pomembnega goriškega znanstvenika.

NOVO MESTO

Slovenska tovarna avtomobilov IMV je lani s tekočega traku poslala na trg okoli 30 tisoč katrc in 2800 osebnih avtomobilov R-18. Večji del, skoraj dve tretjini proizvodnje, je tovarna poslala svojemu partnerju Renaultu v Franciji in tako pokrila svoje letne obveznosti do tega podjetja.

PORTOROŽ

22. seminar italijanskega jezika in kulture je tudi letos naletel na dober odmev pri pripadnikih italijanske narodne manjšine pri nas. V dvorani Avditorija

so predavali profesorji padovske in tržaške univerze. Častni gost letošnjega osemdnevnega srečanja je bil pisatelj Ferdinando Camon.

RADENCI

Zdravilišče Radenska je imelo lani okoli 200 tisoč prenočitev, kar pomeni pri tisoč petsto razpoložljivih posteljah 67-odstotno izkoriščenost na leto. Oseki turističnega prometa v svetu se tudi tukaj niso uspeli izogniti, saj so zastajali za načrtovanim turističnim prometom za 7 odstotkov. Največ uspeha je zdraviliško podjetje imelo z novim hotelom Termal v Moravskih toplicah, ki je prinesel 80 odstotkov vsega tujskega prometa. Letos naj bi se število tujih gostov povečalo za 28 odstotkov.

RADOVLJICA

V počastitev Linhartovega dneva, ki ga občina praznuje na pisateljev rojstni dan, so na slovesni proslavi podelili Linhartove plakete. Letos je bil s tem priznanjem poplačan trud društva Svoboda iz Ribnega, ki je med najboljšimi društvi v tej občini. Osnovna šola iz Bohinjske Bistrice pa je dobila posebno priznanje občinske kulturne skupnosti.

RATEČE — PLANICA

Tradicionalnega medklubskega tekmovanja v smučarskih tekih se je udeležilo 242 smučarjev in smučark. Zmagalo so smučarji iz Dola pri Ljubljani. Ivo Čerman je bil najboljši tekač v posamičnem tekmovanju. Tudi to tekmovanje v res zimski idili je pokazalo, da je naš najboljši smučarski tekač v domačih smučinah nepremagljiv. Čerman je vodil tudi našo ekipo na tekmah za alpski pokal v Neukirchnu v Nemčiji.

RIBNICA

Gospodarska zbornica Jugoslavije je podjetju Riko podelila zlato plaketo za dosežke na gospodarskem področju. To priznanje sta dobili še dve drugi slovenski podjetji. Samo lani je to podjetje zelo povečalo celotni prihodek, ki je lani dosegel 1,8 milijardo dinarjev. Zgledna je tudi skrb podjetja za 700 zaposlenih. Tako so zelo dobro rešili stanovanjske težave in uredili njihovo prehrano ter letovanje.

DRUŽINA:

JAVNA TRIBUNA V CANKARJEVEM DOMU

Okrogla dvorana Cankarjevega doma v Ljubljani je 8. decembra zvečer privabila nenavadno veliko obiskovavcev, predvsem mladih. Obetajoče zanimiva je bila napovedana javna tribuna o Cerкви in socializmu.

Javno tribuno je sklical koordinacijski odbor za urejanje odnosov med samoupravno družbo in verskimi skupnostmi pri predsedstvu RK SZDL Slovenije; pogovor je vodil njen sekretar Primož Hainz.

Za okroglo mizo je bilo šest razpravljavcev: teolog Vekoslav Grmič, strokovno-politični sodelavec marksističnega centra pri CK ZKS Rado Jan, namestnik predsednika Komisije SRS za odnose z verskimi skupnostmi Franc Pristovšek, dekan na FSPN Zdenko Roter, docent na filozofski fakulteti Marko Kerševan ter teolog Rafko Valenčič. (Op. NL: Zakaj štirje marksisti in le dva kristjana, pa še tadva ne najbolj primerna za tak pogovor? Katoliški strokovnjaki „niso prihajali v poštev.“)

Vsak razpravljavec je iz svojega zornega kota osvetlil katoliški socialni nauk, sporočen v papeških okrožnicah, razvojno pot odnosa Cerkev do marksizma od Leona XIII. do sedanjega papeža.

„V KP vidim resnično revolucionarno sestavnico,“ zato „ne morem biti antikomunist, niti kot Kolumbijanec, niti kot sociolog, niti kot kristjan, niti kot duhovnik — da se izrazim v duhu Camila Torresa“ (Grmič). (Op. NL: Kaj pa ateizem in enopartijska nedemokracija komunizma? In nasilje njegovih revolucij, npr. med vojno na Slovenskem?)

Vsa (medvojna) resnica mora na dan. Koliko je še tabujev, o katerih se javno ne sme govoriti. Naj se odpro vsi arhivi, kot je to v prejšnjem stoletju storil z vatikanskimi arhivi papež Leon XIII. (Jelen).

Le kakšno bi bilo ravnanje Cerkev v Sloveniji med NOB, če bi že takrat veljali nauki papeža Janeza XXIII. o nujnosti dialoga med komunisti in verniki? (Roter). Skoraj gotovo bi bilo drugače, toda tudi nauki Janeza XXIII. so bili pogojeni s spremembami v komunističnem svetu. Upoštevati je treba, da je bila v tistem času edina stvarna oblika komunizma stalinizem, ki pa je strahotno preganjal vero v Sovjetski zvezi in teptal osnovne človeške pravice. S tem in na tej osnovi je gradil in bil pogojen tudi ta ostri antikomunizem katoliške Cerkev. V času Janeza XXIII. je prišlo v komunizmu že do bistvenih sprememb. Če bi bil takrat komunizem v stvarni obliki drugačen, bi bila drugačna tudi stališča dela slovenske Cerkev (Perko, dekan teološke fakultete).

Teorije in prakse Cerkev v Latinski Ameriki ne motivira marksizem, temveč evangelij. Tam se je Cerkev prvič javno izrekla, obsodila nemogoče razmere, v katerih človek živi (Strajnar).

Rečeno je bilo, da so kristjani v naši družbi enakopravni — v enakih pogojih. Ti „enaki pogoji“ so vprašljiv pojem. Danes se sprašujemo o Cerкви in njenem razmerju do socializma. Kot kristjana bi me zanimalo, kaj pa je s to Zvezo komunistov in njeno miselnostjo ter prakso — nasproti Cerкви in kristjanom. Živeti moramo in strpnem sobivanju. Kristjani se moramo stalno spraševati, kako udejanjamo krščansko ljubezen, marksisti pa o izkoriščanju oziroma o alienaciji (odtujenju) (Peterle).

Vprašajmo se o naši socialistični družbi, o tej danes in tu. Ali ni morda v mnogih vidikih že daleč od svoje predhodnice OF? Koliko pa je kristjanov v jedru naše politične akcije ter v jedru organizacije socialistične zveze? Zagotovo vem, da ni nobenega v našem republiškem vodstvu in tudi ne v zveznem predsedstvu... Povedal sem to, ker sem sam komunist. Sprašujem se, zakaj prav mi ne ustvarjamo vseh pogojev, da bi se verni ljudje dejansko enakopravno počutili med nami, in ne kot drugorazredni državljani... Drugo. Konkretno. Vsako leto se v tem času pobirajo podpis, da bi se na RTV uvedle verske oddaje in vsako leto se skoraj približno enako nestrno in za mene nepričljivo odgovarja, da je to preprosto nemo-

goče. Zakaj se ne bi o tem resno pogovorili in resno razmislili? Mar ni to ena izmed možnosti, ki jo skupaj verni in neverni lahko uporabimo za to, da bi se jutri, v praktičnem življenju bolje razumeli? (*Tone Remec*).

Do teh verskih oddaj bo prav gotovo enkrat prišlo, toda tisti čas je še daleč. Vprašanje je namreč, kdo jih bo oblikoval. Mar institucija (= Cerkev)? Potem nekateri ne bodo smeli nikdar pri teh oddajah sodelovati. Najprej mora institucijo prečistiti demokratični duh, sama se mora najprej izčistiti — če se bo sploh kdaj izčistila (*Grmič*).

Pravimo, da smo enakopravni, utirajo se smeri, dialoške odprtosti, vsako leto znova dežujejo peticije za verske oddaje. Kakšen demokratičen duh družbe pa je to, ki nenehno, enako nestrpno odbija „voljo ljudstva“? V meni je potreba po glasbi, prav tako po religioznosti, zato se mi zdijo verske oddaje samo po sebi umevne, mar ne? (*Slavica*).

DRUŽINA, Ljubljana, božič 82/11.

FAZ:

JUGOSLOVANSKA PROTISLOVJA

CK KPJ se je ob koncu leta ponovno ukvarjal z gospodarskim položajem, ugotovil, da je ta resen, in je spet pozval k novim naporom. Spet, kot že tolikokrat, dobi človek iz referatov, sklepov in prispevkov k razpravljanju CK vtis določene nemočnosti. Čeprav je Karl Marx opredelil gospodarstvo kot temelj vsega človekovega bivanja, se zdi, da je za vse komunistične režime brez izjeme razumeti in upoštevati gospodarske zakone težko.

Položaj Jugoslavije je v tem letu, ko bo spet treba plačati okrog pet milijard dolarjev obveznosti v tujini, komajda zavidljiv. Medtem so namreč tudi v mednarodnem denarnem svetu vstali dvomi, ali je sedanje vodstvo s svojo politiko zares zmoglo uresničiti preobrat. Dokaj odkritosrčne izjave „banke za mednarodno plačilno izravnavo“ v Bazlu o tem so očitno zadele beograjske funkcionarje kot pretres. Od tedaj ti spet slovesno govorijo o „naslonitvi na lastne sile“.

S tem utemeljuje režim tudi svoje zaporne ukrepe. Pokazalo pa se je, da so ti ukrepi prinesli v celoti več škode kot koristi, delno zaradi načina, kako so jih uresničevali, delno zaradi stranskih političnih namenov, ki so jih pri tem imeli pred očmi deli beograjskega vodstva. Ni bil slučaj, tako je slišati od poučenih krogov v Beogradu, da so poskušali prav v trenutku odredbe o 5000-dinarski zapor potovanj in novih carinskih predpisih naspoti tujini spet nataktniti domačemu tisku nagobčnik.

V Beogradu razglašajo, da so ukrepi o zapori prinesli Jugoslaviji okrog eno milijardo dolarjev deviznih prihodkov. Veliko višje kot ta vsota, se zdi, so izgube, ki so sad zmanjšanih nakazil zdomcev in odtoka z deviznih računov. K temu je treba dodati politični pritisk predvsem iz Slovenije proti določilom o potovanjih in carini. Zdi se, da so sedaj beograjski krogi na umiku. Čez praznike pa do 15. januarja je bilo zdomcem, ki so prihajali domov na dopust, dovoljeno uvoziti blago do vrednosti 25.000 dinarjev, čeprav delno ocarinjeno.

Zdomcev je prišlo veliko manj, kot so pričakovali. Jugoslovanski uradi so brž pojasnili, da je to/teba pripisati „njihovemu strahu pred izgubo delovnega mesta“ v ZR Nemčiji ali drugih deželah. V resnici so delovna mesta Jugoslovancev, ki danes še delajo v Zahodni Evropi — z družinskimi člani vred jih je še vedno nad 800.000 — v nevarnosti le v izjemnih primerih.

Pogovori z Jugoslovanci v tujini napravljajo vtis, da so ti zagrenjeni zaradi „vojne napovedi“, ki jim jo je s svojimi jesenskimi ukrepi pripravila vlada. Celó se je porodil sum, da so beograjski uradi sprejeli te proti zdomcem naperjene ukrepe iz zavisti, iz protizahodnega mišljenja in tudi zato, ker je večina teh delavcev iz Hrvaške. Poslance iz Jugoslavije, ki so pri jugoslo-

SLOVENJ GRADEC

Tovarna usnja se je zelo dobro uveljavila na tujem tržišču, predvsem v Zvezni republiki Nemčiji, kjer so s prodajo podplatoz zaslužili okrog 40 milijonov dinarjev. Lani so izdelali okrog poltretji milijon parov podplatoz za domačo in tujo obutveno industrijo. V januarju pa so že stekle priprave za sejem delov obutve, ki bo letos spomlad.

SLOVENSKA BISTRICA

Ptujski zgodovinski arhiv je v sejni dvorani tukajšnje občine pripravil razstavo dokumentov, fotografij in listin, ki pričajo o sodelovanju med pobratenskimi mesti severovzhodne Slovenije in severozahodne Hrvaške. Vezi med temi občinami so zelo močne. Samo lani je bilo v okviru 21. srečanja slovenskih in hrvaških občin kar 80 prireditelj. Januarja so v grajskih prostorih odprli razstavo likovnih del iz pobratene Svetožareva.

SLOVENSKA BISTRICA

V začetku leta je začela redno obratovati avtomatska polnilnica steklenic, ki jo je za tovarno olja izdelala tovarna opreme v Radencih. Polnilnica lahko napolni 4500 steklenic na uro, stala pa je 35 milijonov dinarjev. Tovarna bo tako pripomogla k boljši preskrbi slovenskega tržišča z rafiniranim jedlinim oljem.

SREDIŠČE OB DRAVI

Drogino podjetje Gosad je prodalo na tujem za okoli 130 milijonov dinarjev svojih izdelkov. Izvozili so 350 ton vložnih vrtnin, 200 ton zdravilnih zelišč, 200 ton gob, 180 ton polžev in 50 ton različnih vrst čajev. Glavni odjemalci so bili Francozi, Švicarji, Avstrijci in Američani.

ŠKOFJA LOKA

Štirideset tekmovalk iz petih držav je sodelovalo na 3. mednarodnem slalomu za ženske na Sorški planini. Domače zastopstvo je bilo najštevilnejše in najkvalitetnejše, medtem ko so bile tuje ekipe sestavljene iz manj znanih tekmovalk. Zmagala je Nuša Tome, ki doslej še ni zmagala na nobeni slovenski turneji.

ŠOŠTANJ

Lani je tukajšnja termoelektrarna obratovala s polno močjo in tako omogočila rekordno proizvodnjo električne energije. V električno omrežje je poslala tri milijarde osemsto milijonov kilovatih milijarde električnega toka. To pa pomeni, da ur električnega toka. To pa pomeni, da so proizvodni načrt presegli za dvajset odstotkov. Največ težav so imeli zaradi neustrezne kvalitete premoga iz tujih rudnikov, medtem ko so bili z domačim zelo zadovoljni. Letos pa bo obremenjenost termoelektrarne manjša, ker se bo s polno močjo vključila nuklearna iz Brežic.

TOLMIN

Obmejni organi na mejnem prehodu Solari so zaradi velikega upada mejnega turističnega prometa, ki je posledica jesenskih deviznih omejitev zvezne vlade, predlagali ukinitve tega prehoda. Predlog je pri Tolmincih naletel na odločen odpor, saj bi bili potem stiki med Slovenci, ki žive na obeh straneh meje, povsem onemogočeni.

ŽALEC

Na slovesni zaključni prireditvi so bili objavljeni športni dosežki, ki jih je okoli tri tisoč delavcev in delavk doseglo na občinskih športnih igrah, ki jih je lani prirejela sindikalna organizacija. Največ točk v 12 športnih vrsteh je zbrala skupina SIP Šempeter.

ŽIŽKI

Podjetje Elektro iz Murske Sobotne je zgradilo dva transformatorja, za katera so krajanje zbrali polovico denarja. Poraba električne energije je bila zaradi vedno večjega števila gospodinskih strojev vedno večja.

ZADOBROVA PRI LJUBLJANI

Mlada župnija, ustanovljena na veliki smaren leta 1980, si je že zgradila župnijski dom in bogoslužni prostor. Hišo so zgradili v bližini starodavne cerkvice sv. Tomaža. Zidarska dela je opravilo bežigrasjo gradbeno podjetje. Steklo barvno steno za oltarjem je umetniško izdelal mojster Marjan Ilič iz Zagreba po načrtih akademskega slikarja Tomaža Perka. Župnijski dom je blagoslovil nadškof dr. Šuštar, ki se je Zadobrovčanom zahvalil za požrtvovalno vzajemnost pri gradnji.

vanskih klubih na tujem snubili za „razumevanje“ in „vzajemnost“, so zdomci pogosto zavračali, da so v tujini zaslužili svoj denar in v trdih kapitalističnih razmerah le z delom svojih rok.

Kot se je že „vojna napoved“ beogradskega režima njegovim najboljšim prinašavcem deviz pokazala kot vprašljiv del gospodarske politike, tako je moral režim popustiti tudi na drugih področjih. Zasebni taksiji in tovornjaki dobivajo sedaj več bencina. Poleg tega je pričakovati zaradi pritiska Slovenije sprostitev maloobmejnega prometa.

Protislovja jugoslovanske gospodarske politike, se zdi, so postala neprijetna celó mednarodnemu denarnemu skladu, potem ko je ta do pred kratkim vse beograjske ukrepe in celó statistične podatke, ki so mu jih od tam pošiljali, sprejemal z neverjetno nepresodnostjo. Na Zahodu so presenetile jugoslovanske izjave, da jugoslovanske banke „pravzaprav“ niso državne ustanove in da zato država ni „načelno“ dolžna biti brezpogojno za poroka njihovih obveznosti (okrog dve tretjini celotnih dolgov Jugoslavije). Takoj je moral Beograd pojasniti, da je to mišljeno le kot „opozorilo za prihodnost“, ne nanaša se pa na dosedanje obveznosti.

Kako težko leži grozeča nevarnost poravnave zunanjih državnih dolgov beograjskemu vodstvu na duši, je moral v parlamentu doživeti slovenski poslanec Rožič, nekdanji ljubljanski župan. Ta je v imenu svoje republike vlado vprašal, kako visoki so pravzaprav dejanski zunanji državni dolgovi, ker da je slišati „zlohotne govore“, po katerih naj bi bila Jugoslavija zadolžena ne le za „uradnih“ okrog 8,5 milijard dolarjev, marveč dejansko za veliko več, za 25 do 30 milijard. V svoje začudenje je moral zvedeti, da lahko dobi odgovor na to vprašanje le tajno. Nad tem se je pritožil v pogovoru z revijo *Nin*. Dejansko se skriva za Jugoslavijo v tem vprašanju politično razstrelivo. Mnogi vedo, da Jugoslavija dolguje poleg „neuradno“ navedenih dolgov še kratkoročne denarne obveznosti in posojila dobaviteljev. Pri teh slednjih je država pogosto v zamudi.

Še težavnejše se zdi vprašanje deviznih računov, ki baje niso več kriti v meri, kot je to v bančnem svetu v navadi. Če bi prišlo lepega dne vsem Jugoslovanom na misel, da bi svoje devizne naložbe terjali nazaj, bi se iz tega ne izcimilo nič dobrega.

FRANKFURTER ALLGEMEINE ZEITUNG, Frankfurt, 3. jan. 83/8.

DRUŽINA:

KDAJ BOŽIČ TER VERSKE ODDAJE RADIA IN TV — V SLOVENIJI?

V ta čas smemo upati, kot je utemeljeval slovenski metropolit Šuštar na tržaškem radiu v predbožični slovenski oddaji, ko mu je radijski časnikar zastavil vprašanje o možnostih verskih oddaj na slovenskem radiu in televiziji.

„Načenjate zelo boleče vprašanje. Bolj bi bil vesel, če vam ga ne bi bilo treba postaviti, vendar je tudi to vprašanje izraz naše resničnosti...“

Božič je v Sloveniji navaden delovni dan. To sprejemam kot dejstvo, do katerega je prišlo pred dolgimi leti v težkih razmerah; najbrž teh težkih razmer nihče ni vesel. Srečnejši bi bili, če bi se to dejstvo kot spomin na hude čase spremenilo, kot se je že marsikaj drugega spremenilo. Samo dve dejstvi sta v človekovem življenju nespremenljivi: rojstvo in smrt. Vse drugo se v življenju spreminja in je spremenljivo. Trdno upam, da se bo tudi to dejstvo spremenilo in da bomo mogli praznovati božič kot dela prost dan. To upanje smo izrazili slovenski škofje tudi v svoji božični poslanici. Ko se za to zavzemamo, nikakor ne pomeni to, da hočemo komu vsiljevati svoje versko prepričanje. Pametna in dobra rešitev v tem smislu bo še marsikaj uredila in ublažila, kar vsako leto boleče vstopa v zavest vernih ljudi ravno okrog božiča.

(dalje na strani 28)

ivan tavčar:

visoška kronika

Biriči Agato odvedejo: osumljena je čarovništva. Izidor gre obupan k škofu. Tu zve, kakšnih strahot jo dolžijo, zlasti Marks. Škof v ovadbo ne verjame. Na škofovo vprašanje, ali verjame v čarovnice, Izidor reče, da verjame.

Milostljivi gospod je nesel čašo k ustom in se pokrepčal s požirkom sladkega črnikalca. Ko je pil, je upiral svoja očesa v me, da sem imel občutek, kot bi silil v me dve bodeči puščici.

Grenko se je zasmel: „Dobro si podkovan. Morda si že bil v mojem loškem stolpu. Tam imamo še danes lepe zaloge priznanja, na katero se sklicuješ.“

„Gosposka se tu in tam zmoti,“ sem odgovoril. „Da bi se pa zmotila v vsakem primeru — kaj takega trditi bi bilo greh.“

Tu se je zgodilo, da se je eden višjih v sveti Cerkvi pričel tako smejati, da se je bilo bati, da ga zadavi nepremagljiv krč.

„Prav imaš, moj sin, gosposka se malokdaj zmoti. Le čudno, da ste se vi z Albrehtom Sigismundom zopet in zopet pravdali, ko vam je že bila odrečena pravica v pravadah z Vidom Adamom.“

Nerodnega kmeta lahko spraviš v zadrego, zato je sem molčal.

Še je vprašal: „Ali ni čudno, dragi mladenič, če je Agata tako mogočna, če se pajdaši s hudičem, ki je, kar mi lahko verjameš, velik gospod, da si sama ne pomaga in da ne odrči pri oknu ter se tako otrese težke loške pravice?“

Tudi tukaj mu nisem vedel odgovoriti.

Ponovil je še enkrat vprašanje: „Kaj torej? Ali še vedno veruješ, da so čarovnice na svetu?“

Sedaj sem samo še zastokal: „Ne vem.“

DOSLEJŠNJA VSEBINA:

Konec 17. st. Živi na Visokem v škofjeloških hribih družina Khallan: trden kmet, a čudak, Polikarp z ženo Barbaro in sinovoma Izidorjem, ki zgodbo pripoveduje, in Jurijem.

Polikarp razodene pred svojo smrtjo Izidorju, da je kupil visoški kmetiji z denarjem iz v vojni zaplenjene švedske blagajne, zaradi katere je v sporu ustrelil sobojevnika Jošta Schwarzkoblerja iz okolice Passaua. Izidor naj gre po Joštovo vnukinjo Agato in jo pripelje na Visoko za gospodinjno.

Izidor gre res po Agato. Na Visokem jo imajo vsi radi. Ona pa vidi posebno rada Jurija in pa Marksa Wulfinga, brata nekdanje Izidorjeve neveste.

Agata na plesu Marksa zaradi nekkih besed udari, on pa sklene maščevanje.

„Ti si gotovo v sorodstvu s svetim Tomažem . . . Poslušaj sedaj svojega škofa, poslušaj svojega vladarja! Ta ti odgovarja: Jaz ne verujem!“ In gospod Joannes Franciscus je vstal ter zopet letal po čumnati.

Po moji glavi se je vse mešalo in drugega nisem opazil kakor križ, ki je oznanjeval bridko smrt blaženega škofa Konrada. Vzlic temu pa moja ošabnost še ni bila strta in moje srce je še vedno kričalo, da visoški gospodar ne bo smel jemati ženske, ki so jo zaradi čarodejstva vlačili po loških ječah.

„Če ti je mogoče,“ je vpil škof, „odpri ušesa in poslušaj! Poskusiti hočemo z vodo. Če pride Agata na kakršen koli način, na kakršen koli način živa iz vode, je njena nedolžnost dokazana.“

Besede „na kakršen koli način“ je dvakrat spregovoril in polagal je nanje poseben naglas. A brezuspešno, ker se v moji glavi ni hotelo razjasniti, zato je tudi nisem vedel, ali so hotele te besede kaj posebnega povedati.

Moja onemoglost škofu ni ostala prikrita. Obstal je pred mano in zaničljivo izustil tele besede: „Ti hočeš grešnico rešiti? Ti hočeš grešnico rešiti pred grmado? Ti je ne boš rešil! Ti si . . .“ Nekaj časa je premišljeval, potem pa kar odkritosrčno dostavil: „Ti si tepec.“

Na to grenko besedo sem zlezal v devetero gub in pot me je oblił, da je bila na meni obleka mokra. Kar sem bil gospodar obeh visoških kmetij, me še ni bila zadela nobena taka beseda, kakor jo je v tem trenutku vrgel name razkačeni gospod škof Janez Francišek. Taka be-

seda je na mestu nasproti poslu, nikdar pa nasproti gospodarju, in čeprav nima ne toliko polja ne toliko tovarnih konj, kakor imam jaz vsega skupaj na Visokem.

Zaklical je: „Valet de chambre!“

Prišel je starec z orjaško lasuljo.

„Pierre, odpelji tega človeka!“

Kakor v pijanosti sem odšel, tako da sem pozabil izkazati nasledniku apostolov čast, ki jim jo izkazuje ves svet.

Morda sem se motil, morda sem prav slišal — pri vrnitvi se mi je zdelo, da sem čul smeh njegove milosti. Bil je strupen smeh, a takrat še nisem vedel, da se je za tem smehom skrivalo zlato srce Janeza Frančiška in blagoslovljena dobrotljivost, ki je tičala v vsaki kaplji krvi, ki se je pretakala po njegovem šibkem telescu.

Tisti dan sem zapuščal loški grad v zavesti, da nam freysinški škof noče pomagati.

Na poti iz Loke je moja duša jokala in mislil sem nanjo, ki je bila v verigah in katero nisem imel poguma obiskati. Mislil sem nanjo — a pred očmi so mi ležale tudi bogate njive in zeleni visoški travniki, kar je bilo vse moja last. Tu in tam se je nekaj oglašalo iz stranskega kota moje duše: ali naj jemljem žensko, ki bo sojena pred celim svetom? Če Bog zapusti človeka, je ta kakor zastava, ki plapolava vedno v kraje, v katere sapa vleče.

Pred domom me je čakal brat Jurij. Kar sušil se je te dni, da ga že ni bilo skoraj nič v obleki.

„Si bil pri nji?“

„Pri škofu sem bil,“ sem odgovoril, „a nisem se ga upal prositi, da bi me pustil k nji. Bil je tak kakor trnov grm, v katerega ne vtikamo rok.“

„Ali je kaj govoril o nji?“ je vprašal z veliko skrbjo. „Nekaj je pravil, da hoče poskusiti z vodo, in če pride živa iz vode, in sicer na kakršen koli način, potem je dokazana njena nedolžnost. Ali človek naj se spozna pri govorici visokih gospodov, ki tako radi šale brijejo iz nas, ubogih kmetov.“

Jurij je odšel . . .

Potem smo živeli dalje, živeli kakor čreda na Blegošu, iz katere je medved odnesel najlepšo ovco.

Konec julija je prišel Schwaiffstrigkh zopet na Visoko. Prišel je kot glasnik sodnije in prinesel je meni in Juriju pečate. Klicali so naju v Škofjo Loko na dan enajstega avgusta, na dan sv. Tiburcija mučenika, da bodeva pričala pri obravnavi, ko bodo sodili o Agati Emi Schwarzkoblerjevi zaradi hudega čarodejstva.

Na dan sv. Tiburcija mučenika se je imela ob desetih zjutraj začeti sodba. Z Jurijem sva na vse jutro odjezdila v mesto. Upala sva, da bova sama in da nama ne bo treba povešati oči, ko je vendar od Žirov do Loke cela dolina vedela in govorila o naši sramoti.

A močno sva bila ogoljufana: hodilo je po poti skoraj toliko množic kakor tedaj, ko hodi ljudstvo na božja pota. Hribovcev in dolincev — vseh je bilo polno, in nekateri so bili še tako brez vsake pameti, da so vlačili s sabo otroke. Vse je hitelo v mesto in skoraj več jih je bilo kakor tisti dan, ko so ob glavo dejali onega iz polka Fer-

KOSTANJEVICA NA KRKI je znana po svojem gradu, nekdanjem cistercijanskem samostanu, enem najpomembnejših gradbenih spomenikov Slovenije.

rari, ki je umoril in oropal kmeta iz Zminca. Puščali so naju v miru, in to še celo tisti, ki so bili prepričani, da je Agata čarovnica, ker je lansko leto tu in tam padala toča v pogorju in po dolini.

Tudi Ana Renata iz Scheffertna se je odpravljala, ker je hlapec pred dvorcem vodil dva osedlana konja. Zavila sva nazaj okrog griča in čakala, da je Ana Renata odjezdila s svojim hlapčedom.

Ljudstvo sva nalašč spuščala naprej, da naju je prehitelo, tako da sva bila pri zadnjih, ko sva pri Poljanskih vratih jahala v mesto.

Pri Wohlghemuetu sva spravila konjiča pod streho, pa ni bilo skoraj nikogar doma, ker je bilo že vse na sodišču. Tudi Loka je bila prazna. Vse je drlo na prostor, kjer je Janez Frančišek ukazal očitno in vsakemu pristopno razpravo.

Na pašniku, ki leži pod spodnjim obzidjem in se vleče od Poljanske do Selške Sore, so na škofovo povelje ogradili ta prostor, in tam naj bi razpravljali pred vsem svetom, da bi pozneje nikdo ne mogel govoriti, da so hoteli kaj prikriti. Na tem pašniku je imel samo kovač Langerholz svojo lopo, drugega poslopja ni bilo na obširnem svetu. Nekako v sredi je bilo pripravljeno na štiri vogle ograjeno sodišče; tam je bila miza za sodnike in pa vzhajen oder, ki ga je bilo lahko videti od vseh štirih strani. Tu je imela sedeti Agata — škof sam je bil tako zaukazal.

Ob devetih se je že trla množica po tratih okrog sodišča in z veliko radovednostjo je pričakovala dogodkov. Pa ne samo na trikotni ravnini med Selščico in Poljanšči-

co, ljudstvo se je gnetlo tudi na oni strani obeh vodà; posebno na desnem bregu Poljanščice, na gospoda Apfaltrerna travniku, je stal gledavec pri gledavcu. Oskrbnik iz Puštala se je trudil, da bi odgnal ljudi, ker otava še ni bila pokošena, da bi mu ne pohodili obile in dobre krme. A trudil se je brez vsakega uspeha, ker ob deveh-tih je stala po njegovi otavi že glava pri glavi.

Ob pol desetih je prišel Mihól Schwaiffstrigkh in naju vlek na kraj, kjer so imele čakati priče. Bil je to prostor za ograjo; na dolgo leseno klop je posadil mene in Jurija, potem pa je zopet odšel. Pred nama je vrelo občinstvo, prav kakor velika reka v preozki strugi. Takoj pri plotu se je bilo nabralo kakih petdeset loških žensk, starih in mladih, pa vendar več starih. Prvo besedo sta imeli Urša Prekova, žena mestnega peka, in Maruša Stinglova, žena mestnega mesarja. Pozneje so mi pripovedovali, da mati Urša ni mogla videti matere Maruše: pek je prodajal na eni strani ulice, mesar pa na drugi, zato je imeli prilike dovolj, da sta se skoraj vsak dan sporekli, in to za najmanjšo malenkost. Kadar sta se ti dve prepirali, je letela Loka skupaj, ker sta si bili kos ena drugi, tako da so poslušavci vselej doživeli svoje veselje. Za danes pa sta bili sklenili veliko prijateljstvo in še lepo čredo drugih znank sta privlekli s sabo, tako da je ta družba zasedla skoraj celo ograjo. Vmes je bila tudi Ana Renata z bičem. Dobro mi je delo, ko sem, sedeč na klopi, dobival občutek, da to ženstvo nikakor ni proti Agati, nasprotno, da je kar očitno držalo z njo.

„Ali ste že slišale kdaj,“ je vpila Urša Prekova, „da je golobica kanjo raztrgala?“

„Taka žival — pa coprnica!“ je kričala Maruša. „Hudič naj vzame te moške, ki bodo sodili o nji! Čemu ne kličejo v take sodbe nas? Kaj? In še enkrat kaj!“

Tedaj je bil star kmetič iz Inharjev, z dolgo suknjo in širokim pasom okrog trebuha, tako nepreviden, da je počasi zategnil: „Tako govorite, ker se menda same bojite, da bi prišle na njeno mesto!“

Ne morem popisati, kak šum je nastal. Kar v trenutku so Inharcu zbile klobuk s sive glave in ga obkladale z najgršimi besedami iz svoje dobro založene kašče. Ana Renata pa je Prekovi molila svoj bič in vpila: „Usekaj ga po tumpasti glavi, da bo pomnil!“

Morda bi bil mož iz Inharjev tepen do krvi, da ni v tistem hipu počil med množico klic: „Jo že peljejo!“

Naenkrat je vse obmolnilo in oči so se obrnile na klanc pod Poljanskimi vrati. Po tem klancu je vozil majhen voziček, na katerem je sedela naša Agata. Konjiča je vodil Mihól Schwaiffstrigkh. Na vsaki strani vozička sta stopala dva grajska hlapca, in dolge sulice sta molila v zrak, da je bilo grdo videti.

Voziček je obstal sredi ograje, tik odra. Nisem si upal pogledati tja, da bi ne videl njene revščine, a tudi vstati si nisem upal, ker sem se sramoval, če bi množica vedela, da sem gospodar visoških kmetij, kjer smo današnje obtoženke imeli za svojo.

Zapišem, da se je brat Jurij obnašal vse drugače. Komaj je voziček obstal, že je stal Jurij pri Agati. Zaklical je, da se je slišalo naokrog: „Agata, nič se ne boj!“ V obe roki je vzel njeno drobno roko ter jo pritiskal k svo-

PUSTNI KORANTI poskakujejo z oglušujočim zvenketom zvoncev skozi Ptuj.

jemu licu in prav nič se ni sramoval. Ubogemu dekletu je zalila kri blede obraz, z drugo roko ga je dvakrat ali trikrat pogladila po kodrasti glavi.

Z voza ni mogla stopiti brez tuje pomoči. Jurij jo je z eno roko prijel in jo vzel v svoje naročje, z drugo pa je držal težko verigo ob njeni nogi. Nato jo je odnesel svojeročno na oder in jo ondi posadil na klop, pripravljeno zanjo. Pri tem so verige močno rožljale, da je ljudstvo prešinilo silno usmiljenje. V trenutku so mnoge roke brysale oči, loške žene pred ograjo so glasno zajokale.

„V Boga zaupaj, Agata!“ je dejal Jurij, zapustivši oder.

Agata je obsedela na svojem prostoru, izpostavljena zbrani množici. V svoji sramoti si ni upala pogledati ne na levo ne na desno. Sedela je, kakor bi v nji ne bilo življenja.

Sedaj sem jo prvič pogledal. Usmiljeni Bog! Bila je, kakor da bi vtaknil leskovo šibico v žensko obleko, obraz je bil kakor iz voska, njeni upadli lici kakor dva udrta grobova. Da ni bilo ljudi, bi se zjokal, in prav čutil sem, kako so se mi nabirale kaplje po laseh.

Enkrat je le dvignila obraz in gledala je na planine, ki jih je imela ravno pred seboj in na katerih se je pod sončnimi žarki belil sneg. Boljše bi ji bilo, ko bi tičala vrh snežnika, kjer bi bila varna pred ostrostjo loških

KORANTOVA MASKA vzbuja strah; hvala Bogu, da so koranti dobrodušni!

sodnikov, ki so ji zagrenili tujo domovino. Potem je povesila pogled in ga neprestano upirala predse v desko, prav kakor bi se čudila nad težko verigo, ki je ležala na ti deski in vezala njene opešani nogi.

Bilo je zopet nekaj novega. Neznani človek je pripeljal po klancu od Poljanskih vrat lesen samotičnik. Koder je peljal mimo, je množica od groze zatrepetala in se umikala, da se je takoj napravil prostor, kjer bi lahko vozila dvovprežena konja. Ta človek, močan in posebno debelih rok, je torej vlekkel samotičnik, ki ga je bil obložil s svojim posebnim blagom. Govoril ni nič, samo smejal se je in škilasto je gledal po ljudeh, ki jih ni imel rad, kakor ga oni niso imeli radi. Niso se posebno ozirali po njem, a v hipu so vsi vedeli, da je to rabelj, ali kakor so ga pri nas imenovali, frajman iz Ljubljane.

Zanj je bila pripravljena posebna miza, in sicer v oddaljenem kotu za ograjo. Proti temu prostoru je ta načedni človek vlekkel svoj tovor, in težko je moral vleči, ker si je tu in tam z rdečim rokavom obrisal potni obraz.

Takoj ko je obstal — tudi tu je množica odskočila in mu napravila velik prostor — je izvlekel iz svojega samotičnika veliko, kakor kri rdečo rjuho in pregnil z njo svojo mizo. Da mu sapa ni delala sitnosti, je pritrtil to pregrinjalko na štirih mestih z žebliji, ki jih je z majhnim kladivom zabijal v mizo.

Takoj nato je z nekako ošabnostjo in samozavestjo vzel iz voziča meč, ki je bil gol, kot je gol meč v rokah sv. Mihaela, in ki se je ravno tako žaril, kot se žari meč tega arhangela; vzel ga je v naročje, kakor vzame mati dojenčka v naročje, značilno premeril množico in spregovoril z zoprnim glasom: „Ta je že večkrat imel svojo južino in še vselej je ostala za njim prazna skleda. Ta moj otroče sne vse, kar mu damo!“

Hripavo se je smejal, ko je položil na mizo goli meč, da se je kakor velika ledena sveča svetil sredi krvavo-rdečega prta.

Med množico se je vzdignil šum. Oglašale so se kletve, psovke, in mlad človek je že pobiral kamenje, da bi ga metal proti mizi.

„Kamenja pa ne, fantiči!“ se je oglasil Schwaiffrigh. „Kogar staknem, bo legel v klado, da se mu napravijo žulji zadaj in mreže v želodcu!“ Pogledavši proti frajmanu, je še dostavil: „Je res svinja, a vendar ima svoje pravice.“

Ljudstvo se je pomirilo. Rabelj se pa za nemir in hrup ni čisto nič zmenil. Prostdušno, kakor bi ta hrup ne veljal njemu, je skladal s svoje cize orodje za orodjem, s katerim so trpinčili jetnike in jetnice, dokler ni bila miza naložena z različnim železjem, ki se je neprijetno lesketalo, eno bolj od drugega.

Gledavci so koprnili, ženske so se tresle od groze — le ona je še vedno sedela na odru in prav nič se ni zganilo na nji, prav kakor da bi ji ne bilo znano, kak posel opravlja ostudni človek pri rdeči mizi.

Pri Sv. Jakobu je bila deseta ura. Tedaj so pristopili k svoji mizi gospodje sodniki, njim na čelu grajski glavar, gospod Mändl. Pod sabo je imel pet asesorjev, in ti so bili: grajski pisar, mestni sodnik, grajski žitničar, zlatar Frueberger in še nekdo, ki se ga več ne spomnim. Tudi iz Ljubljane so bili odposlani sodniki; njegovo ime pa mi je tudi izpadlo, zato je ga ne vem danes več zapisati. Bil je človek tanke podobe in v črni obleki. Ves čas se je mešal v razpravo in je bil skoraj še bolj siten, kakor stari Frueberger, ki naj mu Bog odpusti hudobije tega dne.

Grajski glavar je najprej naznanil, da se ima po milosti poglavarja vseh sodnijskih pravic, to je po milosti gospoda Janeza Frančiška, voditi javna razprava, tako da bo vsak sodbe deležen in da lahko vsakdo presodi, ali se je vse izvršilo po pravici in kakor je prav. Zbrano množico je opominjal, da bodi vredna te velike dobrote in da naj ne moti z nemirom ali še celo z razsajanjem javne razprave, ki je v tem mestu prva, odkar je bilo sezidano.

Gospod Mändl se je držal zelo kisto, ker mu ta javna razprava nikakor ni bila všeč in je onemu iz Ljubljane glasno pripovedoval, kar sem s svoje klopi dobro čul, da ni modro, klicati kmečko in nevedno ljudstvo, da bodi navzoče, ko sodijo izučeni in poklicani sodniki. A moral se je vdati, ker mu proti škofu in vladarju ni bilo pomoči.

Grajski glavar je razposlal svojo mestno gvardijo med ljudstvo, da bi ne delalo nereda in nemira. A ljudstvo je bilo v naših dneh — kar se spodobi in kar je pametno — svoji gosposki vdano in pokorno. Zatorej tudi tisto

dopolodne ni bilo prilike, da bi mestna ali grajska gvardija kazala svojo moč.

Le Urša Prekova in Maruša Stinglova se nista mogli krotiti in tudi med razpravo sta se oglašali ter govorili v korist Agati.

Baron „Flekte“ se je razkačil in je že hotel dati mater Marušo tirati v zapor; preprosil pa ga je prošt Urh, trdeč, da bi bilo gospodu škofu komaj všeč, če bi danes v njegovem imenu zapirali poštene žene loških meščanov.

Gospod prošt je bil namreč tudi prišel k sodbi, pa se je ni udeležil. Vzlic temu je sedel pri sodnijski mizi, in govorili so, da je potem gospodu Janezu Frančišku vse povedal in razložil, kar se je bilo zgodilo in kar so bili govorili.

Baron Mändl je začel premetavati neke spise, nato pa je povedal, da se pričinja razprava proti obtoženki, da je ta rojena v Eyrihouonu v tem in tem letu in da je bila krščena na ime svetnic Agate in Eme.

„Ema,“ je nergal tisti sodnik iz Ljubljane, „Ema — to ni brez pomena! Obrnimo prvi dve črki, pa imamo ‚mea‘ (= ‚moja‘), to se pravi, že pri rojstvu je hudič nanjo mislil in že takrat je bila njegova. Zakon s hudičem je bil torej že tedaj sklenjen, ko je Agata Ema Schwarzkoblerica prišla na svet.“

In gospod Frueberger je pristavil: „Gotovo, to je silno pomenljivo! Ta ‚mea‘ že skoraj vse dokaže.“

Takrat se je obrnila mati Maruša proti materi Urši in jo vprašala: „Kaj se ta črna dlaka ljubljanska vmes tlači?! In pa šele naš Frueberger! Ali si že videla dva tako zabita človeka? ‚Mej‘ je dosti na svetu, pa vendar ničesar ne dokazujejo!“

Tedaj je bilo, ko je hotel baron „Flekte“ zapreti mater Marušo in ko gospod prošt Urh tega ni pustil.

Potem so Agato izpraševali: Kje je prvič videla hudiča? Kje je naredila prvo točo? Kdaj je bila na cerkniški Slivnici in kdaj na hrvaškem Kleku? Je li prašička, katerega je jahala, vzela gospodarju ali ga ji je pripeljal satan od kod drugod?

Tudi so hoteli izvedeti, ali ima kake tovarišice, ki bi z njo vred častile hudiča. Ravno tako, ali je Marksu Wulfingu potisnila in meso iglo, kremen in žebelj, da mu je začela noga otekati in da je po krivici moral trpeti bolečine.

In tako so jo izpraševali po mnogočem, kar je bilo eno hudobnejše od drugega.

Agata pa se ni premaknila na svojem sedežu. Njen obraz je ostal miren in bil je tako ljubezniv in mil, da se ga zbrana množica ni mogla nagledati. Prav nič ni povešila obličja, a tudi obraza ni dvignila od zemlje. Kar je brez prenehanja ponavljala, je bilo, da ni res.

„To je trdovratna grešnica!“ se je zajezil Frueberger. „Je pač z Visokega, tam imajo trdovratne buče!“

„Imamo že pripomočke,“ se je zasmejal ljubljanski črni sodnik, „boste že videli, gospod pl. Frueberger, kako ji bo tekel jeziček in da nam bo še več povedala, kakor bomo zahtevali!“ Ta zoprna oseba se je smejala, da je bilo čuti, kakor bi se oglašal s smrekovega vrha vran.

Ali Frueberger še ni dal miru in je obtoženko vprašal: „Ali je bilo kaj nasledkov, ko sta se ljubila s peklenskim bratcem, he?“

Da ni res, je vzdihnila, in postala je rdeča, da se je smilila vsem, posebno še stari Neži Bergantovi, ki je zahrnela: „Ti svinjski prašič, ti!“

Ljudstvo se je zasmejalo, smejal se je tudi baron „Flekte“ s svojimi asesorji, ker so privoščili grdo besedo staremu grešniku, ki ni mogel držati jezika . . .

Zaslišana sva bila z Jurijem in izpovedala sva, kar je bila resnica, čista resnica. Mene so, ker so opazili, da sem zmeden, kmalu poslali nazaj na leseno klop. Jurija so se bolj oprijeli, ker je bil nespodoben in se ni vedel pred sodniki, kakor je zapovedano. Posebno tista štrigalica iz Ljubljane ga ni hotela izpustiti iz svojih klešč in hotela je iz njega iztisniti to in ono.

Med drugim so ga vprašali, ali veruje, da so čarovnice na svetu. Pogumno je odgovoril, da ne veruje.

Ko ga je črni vprašal, kako da ne, je bil kratek odgovor: „Ker še nikdar nisem nobene videl.“

Vprašal ga je dalje, ali jo je Jurij kdaj videl, da bi bila na prašičku jahala nad domačo streho.

Odgovoril je: „Prav nikdar ne! Sicer pa lahko poskusimo. Pridite na Visoko, prespoštovani gospod, pa vam pripravim našega najboljšega praseta in nanj sedete in v zraku boste jezdili, kakor jezdijo gospodje v ljubljanski jahalnici pred vicedomskimi vrati. Potem vam bom zanesljivo povedal, ali sem kaj opazil v zraku nad hišo ali ne.“

Poslušavstvo je bilo s tem odgovorom prav zadovoljno. Smeh se je oglašal v ženskih vrstah, in predvsem Ana Renata ni prikrivala svojega veselja nad odgovorom, ki se meni ni zdel spodoben in v vsakem oziru potreben.

Suhi gospod iz Ljubljane se je kisló držal, a pritožil se ni, ker je videl, da baronu „Flektetu“ ni nevšeč, če se Ljubljančan jezi. Ta je le vprašal: „Si kaj v šolo hodil?“

„Pri očetih jezuitih v Ljubljani,“ je odgovoril Jurij, „in že takrat so nam pripovedovali, da je učen jezuit spisal debelo knjigo, s katero je dokazal, da čarovnic sploh ni.“

„Kaj — jezuit? Kdo je ta pater?“ je kričal Frueberger. „Njegovo ime naj se zapiše, da ne odide zasluženi kazni!“

Prošt Urh je pripomnil, da presvetli škof Joannes Franciscus o tem jezuitu vé. Imenoval je ime nekega nemškega grofa, a to ime mi ni ostalo v spominu, zato-rej ga tukaj ne morem zapisati.

„Grof?“ Frueberger je kar vase lezel. „Nemški grof, pravite, gospod prošt? No, potem je pa vse v redu, ničesar ne bomo zapisali!“ Kar umiral je od same ponižnosti, ker ta človek je kazal pogum samo navzdol, navzgor pa je bil vsekar ponižna ovca.

Poklicali so Marksa Wulfinga, da bi izpovedal. Občutili smo, da bo njegova izpoved pomembna in da bo morda odločevala o življenju in smrti. Hodil je ob palici in kazal je, kakor bi ga še vedno noga bolela. Pred sodniki je po svoji navadi pokleknil in z roko tolkel po prsah.

Gospodu glavarju je bilo to všeč: bil je s pričo poseb-

no prijazen. Opominjal ga je, da naj vse pove in da se mu ni treba bati, ker ima sodišče že toliko moči, da vzame v varstvo vsako pričo, če je izpovedala pravico in resnico.

In res se je Marks Wulffing vsega spomnil. Prav natančno je razložil, da neko noč, ko je luna sijala in ko je ležal v hlevu, ni mogel zaspiti, ker se mu je ves čas dozdevalo, da v zraku nekaj brenči, nekaj kruli. Vstal je in pri lini na svislih pogledal proti jasnemu nebu. Kmalu je opazil tam gori štiri pike in te pike so krulile. Potem so se spustile na visoko streho, potem so se ondi igralle med sabo kakor lastovke, nakar so tri odjezdile, ena se je pa spustila na domače dvorišče. Tam je skočila s praseta, ki je kar samo drlo v svinjak. Njo je natančno spoznal: bila je prav gotovo Agata Schwarzkoblerica — če bi je ne spoznal po drugem, spoznal jo je zanesljivo po rumenih laseh . . . Ko so pri Debelakovih razdirali prejo, ga je udarila Agata z roko. Pri tem udarcu je kar čutil, kako se mu je zanetil ogenj v levi nogi, in sicer v mečih. Od tistikrat mu je tičala v tej nogi živa žerjavica in pretrpel je muke, kakor bi mu kdo obračal razbeljeno in železo okrog piščali. Peklo in žgalo ga je, otekala pa mu noga ni, kar se mu je zdelo nekaj prav čudnega, ker je vendar nemogoče, da bi ne otekalo meso, če se v njem pase bolečina. O vsem tem ni pravil nikomur, ker bi mu nihče ne bil hotel verjeti, da ga kaj boli, ko se ni nič poznalo. Neko nedeljo ponoči pa so bile bolečine pregro-

zovite. Vstal je in z ostrim nožem zarezal globoko v meča. Iz zareze pa so se zvalili robot kremen, dve igli in dva bodeča žeblja, kar je že itak gospodom predložil. Kri ni posebno tekla, kar se mu je zopet zdelo čudno.

Ljubljanski asesor je vzel v roke majhno vrečico in jemal iz nje košček za koščkom. Govoril je: „Tu je kremen, tu sta igli, tu sta žeblja; vse je prepojeno s človeško krvjo, kar je gotovo dokaz, da je Marks Wulffing govoril resnico.“

Urša Prekova mu ni pritrdila. Obrnila se je k Neži Bergantovi in jo glasno vprašala: „Neža, ali si že videla človeka, ki bi bil tako lagal, kot je lagal ta Jeremijev plašur?“

Točno je Urša odgovorila: „Nikjer nikoli!“

Marks se ni dal ugnati. Sklonil se je, odvezal je na levi nogi nogavico, odkril meča in pokazal svetlo brazgotino, rekoč: „Tu je bila rana.“

Na sodnike je pogled na to rano močno vplival, zatorej so vprašali Agato, ali ima kaj pripomniti k Marksovi izpovedi. Pa je le odgovorila, da ni res.

Zaježil se je suhi človek iz Ljubljane: „Ko bo že na grmadi sedela, pa bo še govorila, da ni res!“

Glavar Mändl pa je spregovoril: „Tako, s pričami smo pri kraju. Hitreje je šlo, kot sem mislil. Kaj pa sedaj?“

Zopet se je moral prvi oglasiti stari Frueberger, ki je silil v ospredje in se delal imenitnega, da se mi je studil kakor garjev pes, če skače v človeka.

bo še

kje, domovina, si?
še pod triglavom, okrog karavank?
tu? preko mórja? in ni ti mejã?

(županãiã)

iz našega zdomstva

anglija

Za miklavževanje v Londonu je bila naša hiša spet premajhna. Dobri svetnik je naše ljudi tako vzgojil, da kar sami pripravijo in prinesejo darila. Tako je veselje dvakrat večje.

V *Chapel Endu* sta ga. Pepca in g. Janko po domaãe prisrãno postregla stare prijatelje. Boglonaj!

V *Derbyju* je bilo pri Krajskovih zelo veselo. Ob domislicah naše brihtne ge. Lojzke in nabritega Toneta se je pelo in smejalo.

Rothwelska družina je zopet praznovala pri Mirkovih.

Zajãevi so v *Keighleyju* pri maši žgoleli kot slavãki. Pri njih doma pa

da je bila prava domaãa ohcet, je vedel Rajmund povedati.

V *Rochdalu* so se sestram po maši kar oãi svetile. Da noben narod ne zna tako lepo zapeti, so zatrjevale. V dvorani je ga. Olga prav imenitno okrasila mize. Bo držalo, kar je povedal naš Rudi, da znajo Slovenci lepo postreãi.

V *Bedfordu* smo imeli prisrãno božičnico in veselo silvestrovanje.

Po vseh krajih smo prosili Gospoda, naj nam pomaga, da nas v novem letu, ki je pred nami, med sabo še bolj poveže.

V Londonu sta se v naši kapelici poročila Anita in Uroš Blagotinšek. Zahvaljujemo se jima za njuno pomoã in ponovno zaželimo vrhan koš božjih žegnov na skupni poti.

avstrija

GORNJA AVSTRIJA

LINZ — Božični prazniki so za nami. Kar lepo smo jih obhajali. Tudi udeležba pri božjih službah je bila kar številna, posebno na sveti večer. Po več mesecih smo imeli spet med seboj našega organista, ki nam je lepo igral božične pesmi in s tem poživil naše bogoslužje. Za novo leto je moral spet iti za nekaj dni v bolnico, a za praznik Gospodovega krsta je bil spet med nami.

Božičnico smo imeli na nedeljo sv. Družine. Po maši smo šli v naš cerkveni center, kjer je bil najprej kratek duhovni program. Nato pa smo se pogostili z dobrotami: kruh je spekla ga. Jounova, potici ga. Vreãarjeva in ga. Kokolova, meso

pa je pripravil g. Hrastelj. Bili smo res dobre volje ob prepevanju božičnih in narodnih pesmi. Posebno se je treba še zahvaliti g. Jožku Lesjaku, ki je res lepo okrasil dvorano in postavil jaslice. Mladi so pripravili dve božični pesmi, ki so jih lepo zapeli. Pevce je spremljal s kitaro g. Ludvik Sadl (mlajši). Ob devetih zveãer smo se vsi zadovoljni razšli.

1. februarja bosta obhajala srebrno poroko organist g. Anton Zorè, doma iz Sel nad Kamnikom, in ga. Antonija, doma iz Rakitne. Spoznala sta se v taborišãu Asten, ki je bilo takrat zbirno taborišãe za begunce iz Jugoslavije. Ker g. Zorè še vedno ni ãisto zdrav, bomo cerkveno slovesnost imeli kasneje. Že sedaj pa k lepemu jubileju „slovenski Linãani“ iskreno ãestitamo in jima želimo še veliko lepih let v hiši, ki sta si jo postavila in se je družina lani v jeseni tja preselila.

SALZBURŠKA

SALZBURG — Na zadnjo nedeljo pred božičem smo imeli spet meseãno mašo. Tudi tokrat so rojaki iz Freilassinga bili številnejši kakor iz Salzburga. Pogrešamo študente in bogoslovce, ki so vãasih redno oblikovali našo mašo in se tudi sicer zanimali za slovenske rojake in jih obiskovali. Ker je izseljenjski duhovnik zelo oddaljen, rojakov ne more tako pogosto obiskovati in so njegovo delo opravili slovenski koroški bogoslovci. Res je, da so nekateri stari obiskovavci umrli, nekaj se jih je preselilo drugam in tako sedaj bolj živetarimo. Pozna se tudi, da nimamo na razpolago prostora, kjer bi se mogli zbrati na kratek pomenek.

Kdor pozna g. Petra Zvera in njegovo ženo go. Marijo, oba prekmurska rojaka, kar ne more verjeti, da sta že stara starša. Njuna hãerka Rozvita, po poklicu špediterka, je 15. nov. v Salzburgu rodila hãerko Danijelo. Oãe Peter Makovika je železniški mehanik. Bog daj sreão!

belgija

LIMBURG-LIÈGE

Slomškov zbor in Vesela mladina sta 2. nedeljo v decembru 1982 nastopila na proslavi 35. obletnice hrvaške katoliške misije v škofiji Liège. Na proslavi, ki je bila v Jempepu, so sodelovale tudi hrvaške skupine iz Belgije, Nemãije in Pariza. Naši skupini sta se lepo uveljavili. Izpriãali sta „slovensko discipliniranost in solidnost“, kot se je izjavil hrvatski govornik. Slovenski duhovnik Vinko Žakelj je bil med ustanovitelji te hrvaške misije in jo je vodil ãez 25 let.

Pred božičem se je Vesela mladina zbrala v naši dvorani k božičnici. Njena pokroviteljica ga. Anica Warszak-Kos je pripravila peciva in okrepiãla ter primerno okrasila dvorano. Pokroviteljica in duhovnik sta izrekla voščila in duhovno misel. Veãer je potekal v prijetnem dru-

žinskem vzdušju brez bučne muzike. Pri raznih igrah so se mladi nasmejali do utrujenosti. V vlogi predsednika Jurija je 15-letni Roni Čotar prijetno presenetil po svoji duhoviti zgovornosti. Mladini moramo dati priložnost, da se povesele in veljavno osmisli svojo mladost. Ge. Anici se zahvaljujemo za ta večer in upamo, da ni bil zadnji.

Na *božično slavje* se je Slomškov zbor pridno pripravil. Ubrano je prepeval na treh krajih. Pevcem moramo biti hvaležni za njihovo zavzetost. Iskreno priznanje pevcem še za četrti nastop ob bolniški postelji našega zvestega sodelavca g. Alfonza Ajdiška. To je bilo res dragoceno voščilo in darilo za božične praznike.

Miklavževanje in božičnico smo imeli na sv. Štefana dan. Zakaj tako pozno? Ker ima mladina prej velike skrbi z izpiti. Pri tej službi božji se je duhovnik toplo priporočil za resno sodelovanje pri plačilu hiše, s katero bomo povečali prostore Slov. kat. misije na tem področju. Iščemo namreč 120 dobrotnikov, ki bi bili pripravljene za naš center darovati po fr. 10.000. Z velikim zadovoljenjem ugotavljamo, da je odziv skoro stoočten. To nas rešuje. Ker nas je malo, smo „obsojeni“ na stoočtenost, če hočemo res kaj napraviti. To velja za vse naše dejavnosti. Majhno kolikost moramo izpolniti z visoko kakovostjo. In skušnija kaže, da neko stvar le tedaj zares ljubimo, če smo zanjo tudi nekaj žrtvovali. Resnična ljubezen nas priganja, da od besed preidemo na dejanja. K finančnim žrtvam za Slov. kat. misijo vabimo tudi rojake izven Limburga. Vsi bi se morali pokazati *solidarne* s tistimi, ki slovensko kulturo in slovensko solidnost častno predstavljajo povsod po Belgiji in tudi drugod. Čas in razmere nas, sestre in bratje, nujno vabijo, da se naučimo solidarnosti. Nihče nima pravice misliti in živeti samo zase.

Za *miklavževanje* so naši najmlajši kljub šolskim skrbem lepo pripravili dve priložnostni igri. Skušnja nas uči, da je igra najboljša šola za jezik. Družinsko razpoloženje ob

skodelici kave je povečal še moški zbor, ki nam je lepo zapel nekaj narodnih in umetnih pesmi.

Slomškova družina se je solidarno udeležila tudi *dneva bratstva med narodi*, ki živijo na področju Maasmechelena. Ga. Anica Warszak-Kos je s svojo mamo go. Ano Kos in ob pomoči g. Stanka in ge. Zinke Revinšek pripravila razstavo slovenskih jedil. Slomškov moški zbor in Vesela mladina pa sta v programu, pri katerem so sodelovali še Poljaki, Italijani, Španci, Grki, Turki in Flamci, zavzela zelo vidno mesto. Pred mednarodno publiko so predstavljali slovensko ime, slovensko solidnost in slovensko kulturo. Majhni smo po številu, bodimo veliki po kakovosti. Moramo se naučiti videti, občutiti. Tisti, ki so pripravljali razstavo, so imeli veliko dela in skrbi, zbor je nastopil v dvorani, kjer je bilo okrog 2000 ljudi v razpoloženju, ki je običajno v cirku, in od Vesele mladine so mnogi zaradi šole bili zadržani — pa se vsi niso ustrašili. Častno so izvršili svoje poslanstvo. Kakšen sklep bo to zadržanje naših kulturnih delavcev sprožilo v tebi, brat ali sestra? Kaj vama pomeni misel o *solidarnosti*? Odprta, brat in sestra, svoji srci, ko se vama bo ponudila priložnost za dejanje *solidarnosti*.

V Maasmechelenu sta g. Franc in ga. Barbara Pezdevšek *slavila zlato poroko*. G. Franc je upokojen rudar; bil pa je tudi sposoben mizar in je mnogim pomagal pri predelavi hiše. Verjetno je on zadnji še živeči pionir slovenske pesmi v Limburgu. Prepeval je z g. Štefanom Rogljem pod vodstvom zelo poznanega in prezgodaj umrlega Lojzeta Hribarja. Za slovesnost nismo prej zvedeli, zato jubilentoma šele sedaj pošiljamo iskrene čestitke in voščila za zdravje. Naj se uresniči, kar si jubilanta najbolj želita.

Ga. Ančka Avsec je *najstarejša Slovenka med nami*. Rodila se je pred 90 leti v župniji Boštanj. Njeno deklško ime je Breznikar. Leta 1939 je prišla v Belgijo in se poročila z Jožefom Avsecem iz Bučke. Ga. Ančka je bila pridna šivilja, skrbna gospodinja, zvesta naročnica in bral-

ka mohorjevka. Za oddih pa je z veseljem zaigrala na citre. Pri 90 letih človek ni več v prvi mladosti. Potrebuje pomoči. To jima nudita z zglodno ljubeznijo nečakinja ga. Magdica in njen mož g. Janko Ledinek. Dnevno ju obiskuje tudi dobra ga. Jožefa Globelnic. V imenu naše skupnosti izrekamo vsem iskreno priznanje in toplo zahvalo, ge. Ančki in g. Jožefu pa pošiljamo bratske pozdrave. Naj jima Bog nakloni poguma in potrpežljivosti!

francija

PARIZ

Maša za Slovence je vsako nedeljo ob petih popoldne v cerkvi sv. Terezije Deteta Jezusa v Chatillonu, Impasse Hoche, poleg Slovenskega doma.

Lojze, Kovička in Emil Strašek sporočajo, da je sinček oziroma bratec Aleks bil na starega leta *krščen*. Z vso družino, ki stanuje v Vaujoursu, se veselimo tudi mi.

S *silvestrovanjem* so bili vsi zelo zadovoljni; tisti, ki so ga organizirali, vse pripravili in potem celo noč stregli, da ni bil nihče lačen in žejn, zaslužijo vso pohvalo; enako godci, ki so skrbeli za dobro razpoloženje.

Pokojna Julija Markoja iz Bellema

Društvo Slovencev vabi na *pustno srečanje*, ki bo v soboto, 12. februarja: ob šestih zvečer bo maša, nato srečanje v dvorani, kjer bo na razpolago *pristna kmečka večerja*.

MELUN

Skupna maša v februarju in marcu bo vsakokrat drugo nedeljo v mesecu, 13. februarja in marca, v poljski cerkvi v Dammarie.

BELLEME (Orne)

11. 12. 1982 je v Bellemu v svojem 85. letu *umrla* in bila tam 15. 12. pokopana Julija Markoja. Pokojna je bila doma iz Renkovcev v Prekmurju. Sestri Mariji in nečaku izrekamo sožalje, pokojne pa se spominjamo v molitvah.

LA MACHINE (Nievre)

1. 10. 1982 je bil *pogreb* Leopolda Zupana, starega 60 let, ki zapuščala ženo Suzanne, sina Gérarda in mater, katerim izrekamo iskreno sožalje.

VILLEURBANNE (Rhône)

Lydia in Edward Selsek pozdravljata vse znance in jim z veseljem sporočata, da so sedaj trije, odkar se jima je *rodila* Clelia.

*

Slovenska radijska oddaja — Že dva meseca je vsako sredo zvečer, od osmih do pol devetih, slovenska oddaja na Radio Notre-Dame, na kratkih valovih (modulation de fréquence) 88,1 MHz. Svoj namen bodo oddaje dosegle, če jih bodo vsi Slovenci poslušali in pri njih sodelovali s tem, da bodo na naslov Slovenske misije v Chatillonu sporočali svoje želje in predloge ter pripombe glede oddaj.

TUCQUEGNIEUX-MARINE

Tukajšnja slovenska kolonija žaluje. Pred dvema leti nas je za vedno zapustila gospa Zupanova, še prej pa sta za večno odšla od nas rudar Fajfar in njegova žena. O gospej Zorkovi in rudarju Mirku Senegačniku smo že poročali. Zdaj je

pa odšla od nas devetdesetletna mama, babica in prababica gospa Janežič.

Pogosto nas prav v adventu zapuščajo slovenske matere, ki so znale tudi v tujini ohraniti zvestobo veri in narodu.

Gospa Janežič je bila rojena leta 1892 v Kaplji vasi pri Tržišču na Dolenskem. Njeno dekleško ime je Stušek. Trije sinovi in štiri hčere so se s težkim srcem poslovili od svoje matere. Tudi mi jo zelo težko pogrešamo.

Naš duhovnik g. Dejak je pokojno večkrat obiskal in jo tudi lepo pripravil za večnost. Upamo, da tam uživa obilno plačilo, saj je vdana v božjo voljo trpela. Bila je več let cerkvena pevka in naročnica Naše luči. Naj v miru počiva!

Drugo, kar moramo omeniti, je *Miklavžev večer*, katerega nam je slovensko delavsko društvo iz Aumetz priredilo 14. decembra. Kakor vsako leto smo bili tudi letos obdarjeni stari in otroci. Nekaj posebnega je bil letos nastop ženskega pevskega zbora. V enem mesecu je Kogovškov Andrej naučil pevke, da so brezhibno in triglasno zapele tri lepe pesmi. Čestitamo pevovodji in zboru. Tudi mlade muzikante Pišlarjevega in Cigaletove moramo pohvaliti. Seveda je še na svoji višini moški pevski zbor s svojim ustanoviteljem Pišlarjevim Andrejem.

Prireditve se je udeležil tudi g. Dejak in župan mesta Aumetz, ki ima Slovence zelo rad. Poročen je s pridno društveno sodelavko Anico roj. Levart. Še pred vojno jo je slovenski učitelj poslal v Ljubljano, da se je tam izpopolnila v glasbi in slovenščini.

Kar je pri društvu vse hvale vredno, je njegova nepristranost. Vsi smo eno, vsi prijatelji med seboj. To je v tujini še posebno nujno in potrebno.

Požrtvovalnemu predsedniku, vodstvu društva, ženam in dekletom se vsi, ki smo bili deležni lepega večera, iskreno zahvalimo.

Le krepko in pogumno naprej po načrtani poti!

J. J.

AUMETZ

12. decembra lanskega leta smo se slovenski rojaki, člani Slov. delavskega društva, od blizu in daleč udeležili *praznovanja sv. Miklavža*, ki je obstajalo najprej v izvrstno pripravljenem kosilu: kisló zelje, klobase, meso, krompir, vino, druge pivjave, sir, več vrst potic, štrudelj, kava in še kaj in potem pa kulturno zabavni del: nastop moškega zbora, nastop ansambla-kvarteta mladih, prihod Miklavža in parklja, posebno obdarovanje najstarejše Slovenke in najstarejšega Slovenca, posebno obdarovanje najstarejših članov društva, obdarovanje otrok in vseh upokojencev, fotografiranje, ples, prosta zabava in petje.

Treba je poudariti, da organiziranje kosila za približno 200 ljudi in potem zabavnega programa in toliko darov za obdarovance zahteva veliko dela in dobre volje in pa seveda denarja — gotovo več kot dvakrat toliko kot znese članarina —, kar je g. predsednik sam poudaril, preden je praznovanje pred kosilom otvoril.

Za vse smo Miklavžu oz. vsem, ki so pri organiziranju in nastopih sodelovali, iskreno hvaležni in jim čestitamo s tiho željo, da nas Miklavž obišče tudi prihodnje leto.

PAS-DE-CALAIS IN NORD

December je s svojimi prazniki utrdil prijateljske vezi med nami. Za sv. Barbaro je rudarsko društvo sv. Barbare pogostilo svoje člane in cerkvene pevce. Prav tako je odbor društva priredil zelo uspelo *miklavževanje*, v veselje otrok in odraslih. Mladinski in cerkveni zbor sta pod vodstvom Andreja Rebolja pela slovenske pesmi med posameznimi prizori, ki jih je tako skrbno pripravila gđc. Razložnik. Georgas, Mikael in Monika Lenoir so s svojimi umetnijami in spretnostmi navdušili številno publiko. Odboru in vsem sodelavcem prisrčna zahvala.

Ob lepih jaslicah na vseh področjih smo obnovili ljubezen do božjega deteta in medsebojno ljubezen.

Na dan Sv. družine in na izseljensko nedeljo smo *krstili* Sofijo

Milczarek ob navzočnosti starih staršev in dveh prababic. Srečnim staršem naše čestitke!

Zadnjo polovico decembra so nas zapustili kar trije rojaki:

15. decembra je v bolnici v Lensu odšel v večnost g. Jožef Princ v svojem 55. letu življenja. 4. novembra mu je umrl njegov starejši brat Anton; tako je njih mati popolnoma osamela. Izredno dobrega značaja je bil zgleden soprog in oče. Pogreb je bil 18. decembra iz slovenske kapele na pokopališče v Noyelles-sous-Lens.

V svojem 53. letu starosti nas je v sanatoriju Oignies 28. decembra zapustil g. Štefan Selan. Njegov hiter odhod nas je vse iznenadil, saj je božične praznike preživel še med nami. Zadnje leto v februarju je zaradi težke bolezni veliko pretrpel, prav tako ob ločitvi svojega ljubljenega sina Thierija. Pokopan je bil 30. decembra na pokopališče v Ventin-le-Vieil Cité 8.

29. decembra pa je odšel od nas dobi družinski oče g. Jožef Zorko v svojem 79. letu življenja. Umrl je na svojem domu v Noyelles-sous-Lensu, kjer mu je njegova žena v dolgih 11 letih 100% silikoze tako požrtvovalno stregla. Dokler mu je zdravje dopuščalo, se je zelo aktivno udeleževal društvenega življenja naših rojakov v severni Franciji. Kot dober igralec in odličen pevec je vodil nekaj časa pevski zbor. Poleg številne družine se je za pogreb zbralo veliko število rojakov in prijateljev dne 31. decembra. Iz slovenske kapele smo ga spremili na pokopališče v Noyelles-sous-Lens. Vsem sorodnikom naših umrlih iskreno sožalje. Naj se njih duše odpočijejo v Gospodu!

SAINT AVOLD

Dragi rojaki, sedaj sem že štiri mesece med vami kot vaš začasni dušni pastir, pomočnik msgr. Grimsa. Od udarca, ki ga je doletel 1. maja lani, si je kar dobro opomogel in je zopet ves agilen in pogosto obiskuje bolnike. Vsi mu želimo, da nam ga Bog še dolgo ohrani.

Vam vsem, dragi rojaki, se pa moram iz srca zahvaliti za tople

sprejem, ki sem ga bil tu deležen. Prišel sem med prijatelje. To čutim v cerkvi, pa tudi pri srečanju s posamezniki. Če sem pustil ene vernike v Nemčiji, sem pa tukaj našel druge. K slovenskim mašam v Merlebach ob nedeljah in v Habsterdick ob četrtnih vas še vabiti ni treba, ker vem, da sami dovolj radi pridete.

V zadnjih tednih je bilo tu nekaj smrtnih slučajev, a ker trenutno nimam podatkov, bodo objavljeni v prihodnji številki.

Potem pa še nekaj: V novembrski številki preteklega leta sem pod napisom Württemberg-Oberland napisal nekaj vrst svojim prejšnjim vernikom v Nemčiji v slovo. Naštevam razne kraje, a na svojo nevoljo sem šele sedaj opazil, da med njimi manjka Ulm. Tega pa verniki v Ulmu res niso zaslužili, po tako zvestem sodelovanju, ki so ga prav oni vsa leta kazali in po tako toplem slovesu, ki so mi ga še posebno oni pripravili. Napisal sem tiste vrste v dnevih, ko sem svoje stvari po malem prenašal iz župnišča v Merlebachu sem v Saint Avold in večkrat na dan moral tekati sem in tja, pa tudi s prepisom avtomobila so bile nepričakovane sitnosti in skrbi, tako da nisem mogel biti zbran, kakor mora biti človek pri pisanju.

Upam, da mi tega ne bodo zamerili, saj sicer vedo, kako rad sem jih imel in kako z veseljem sem prihajal med nje.

Mojim novim in mojim prejšnjim vernikom najlepši pozdrav!

Vaš

Franc Felc

NICA

Je že dolgo, kar smo poročali o bolezni našega mladega rojaka Toneta Lukmana iz Cap d'Aila pri Monacu. Sedaj, hvala Bogu, lahko sporočimo veselo novico, da je po skoro dveh letih zdravljenja že popolnoma ozdravel, edino glasno še ne more govoriti. Zaradi tega je še pod zdravnikovo kontrolo in bo kmalu mogel spet prevzeti svoje delo, ki ga je prekinil zaradi nenadne bolezni.

Družina Vial iz Point de Contesa,

kateri je lansko poletje ogenj uničil hišo, se je zopet vselila v svoje popravljeno stanovanje; sedaj bodo živeli v boljših prostorih kot so jih imeli pred nesrečo. G. Francéskin, ki je opravil vsa zidarska dela, pa je ob koncu del doživel majhno nesrečo, ki ga bo ovirala, da nekaj časa ne bo mogel opravljati svoje poklicno delo.

V življenju vsake družine pa tudi skupnosti se menjavajo veseli in žalostni dogodki. Tako je gospa Vilma Drašček iz La Trinité v kratkem času izgubila starše: mater v avgustu, očeta pa konec novembra. Za vsakega otroka je to huda ločitev, toda tolaži nas resnica, da smrt ni popolno uničenje, pač pa le prehod iz časnega v večno življenje, kjer se bomo spet dobili s svojimi najdražjimi. V nedeljo, 16. februarja, smo se jih spomnili pri skupni maši, prizadetim pa izrekamo iskreno sožalje.

Morda bo že za nami Svečnica, zadnji božični praznik, ko boste dobili Našo luč v roke. Ta praznik nas spominja, da smo bili nekdaj tema, zdaj pa smo luč v Gospodu (Ef 5, 8). Zato se ta dan blagoslavlja sveče. Spominja nas na krst, pri katerem nam je duhovnik prvokrat dal gorečo svečo v znamenje, da je po zakramentu tudi nam zasvetila luč novega življenja. Spominja nas dalje naših dobrih mater, ki so nas po zgledu nebeške Matere od tistega prvega obiska še in še nosile in vodile v cerkev ter tako prilivale olja drobni lučki naše vere. Spominja nas tudi na prvo sveto obhajilo, h kateremu smo spet pristopili z gorečo svečo. Spominja pa tudi na vsako mašo in vse zakramente, saj nas pri vseh goreče sveče opozarjajo na skrivnostno božjo navzočnost, ki takrat našim dušam daje novo rast. Zato se kljub temu, da praznik ni zapovedan, radi udeležimo maše v zahvalo za milost vere in vseh drugih zveličavnih milosti, pa tudi v prošnjo za nove milosti, ki so nam potrebne. Blagoslova sveč, ki bo v nedeljo, 6. febr., naj se udeleži vsaj eden od družine, da boste imeli doma blagoslovljeno svečo za tisto uro, ko se bo morda tudi kateremu

V Kirchheimu na Württemberškem je bil Miklavž radoveden, kaj otroci znajo.

od nas luč zemeljskega življenja utrnila in večna luč zasvetila. Praznovanje v cerkvi pa nadaljujmo in sklenimo doma s slovesom od jaslic. Naj bo ta dan še enkrat pri nas sveti večer: otroci naj jaslice še enkrat lepo uredijo, vse lučke prižgo, tudi blagoslovljeno svečo; skupni rožni venec ali vsaj vera in očenaš z zdravomarijo pa naj bodo naša domača izpoved vere, obenem pa zahvala in prošnja zanjo.

Bukovškovi fantje iz Stuttgarta so nastopili na miklavževanju v Heilbronnju 11. 12. 1982. Aplavza ni hotelo biti konec!

Ta mesec je tudi pust in takoj za tem postni čas. Najbrž ga bo prenekateri kristjan za pusta „lomil“ čez vse mere. Vse lepo in prav, če zabava prijatelje in z njimi tudi sebe, dokler se to vrši v mejah spodobnosti in najosnovnejšega spoštovanja človekovih in krščanskih vrednot.

Po pustnem torku je pepelnica, uvod k velikemu postu. Danes je post skrčen le na pepelnico in veliki petek; držimo ta dva dneva zvesto, sicer pa živimo ob vsem in vedno v duhu posta po zgledu Kristusovem, ki nas vodi, da zadenemo bremena življenja rade volje na svoje rame. On pa nam bo težo lajšal in življenje slajšal.

MARSEILLE

Po zimskem premoru bomo spet začeli z našimi nedeljskimi srečanji v Eouresu. Tokrat bo v nedeljo, 6. februarja, popoldan ob 5. uri. Nato pa se dobimo spet v nedeljo, 6. marca, in na Veliko noč, 3. aprila. Že sedaj pomislite in se dogovorite, če bomo na velikonočni ponedeljek skupno pripravili piknik v naravi.

nemčija

STUTTGART-okolica

Še enkrat o Miklavžu — V prejšnji številki Naše luči smo poročali o miklavževanju na Württemberškem s posebnim poudarkom o praznovanju tega lepega običaja v Stuttgartu. Tu na kratko omenimo

še prireditve v Reutlingenu, Kirchheim/Tecku in Heilbronnju. V celoti je bilo lani 320 slovenskih otrok pri Miklavžu.

Na Miklavževem večeru v Reutlingenu je nastopil tudi mladinski ansambel iz Stuttgarta z adventnimi in božičnimi melodijami, gledali pa smo tudi film o našem romanju v Lurd leta 1980. Tako je bilo sporeda za celo uro. Gospod Anton Terpinč je vlogo nebeškega gosta odlično rešil v veselje navzočih otrok in staršev.

V Heilbronnju so priklicali adventno razpoloženje v dvoranico župnijskega doma Bukovškovi fantje iz Stuttgarta. S citrami, kitaro, harmoniko in flavto so dokazali, da jim je Bog naklonil hvaležen dar muzikalčnosti, da morejo razveseliti sebe in druge. Pri obdarovanju otrok sta se pa pojavila kar dva Miklavža, ker drug z drugim prej nista računala. Predstavlja sta se kot brata in sta oba prišla do besede.

Igra Sirota Jerica — V soboto, 18. decembra, je mladinska skupina iz Ingolstadta nastopila v Stuttgartu z igro Sirota Jerica. Nastopajoči so svoje vloge odlično podali: razločno, glasno, živahno. Gledalci, šolski otroci in njihovi starši, so to tudi priznali z močnim aplavzom. Režiserju, župniku Viliju Steguju, in vsem igralcem tudi na tem mestu še enkrat priznanje in zahvala.

Šolarji in starši so napeto prisluhnili dogajanju na odru med igro Sirota Jerica v Stuttgartu 18. 12. 1982.

Sirota Jerica je ljudsko-pravljica igra, ki posebej poudarja privlačnost dobrote in njeno zmago nad napuhom in egoizmom človeka. Vredna je, da si jo ogledajo tudi odrasli.

Goste iz Ingolstadta (bilo jih je 45 — otrok in odraslih) smo po igri povabili v naš dom na skromno zakusko. Veseli smo jih bili, saj smo s tem utrdili medsebojno prijateljstvo.

Lepo uspelo štefanovanje — Za lanski božič je šlo veliko manj rojakov v domovino kot prejšnja leta. To se ni poznalo le pri božični maši, ampak tudi na štefanovanju v Esslingenu, saj je kar blizu 200 rojakov napolnilo župnijsko dvorano pri cerkvi sv. Elizabete. V božično okrašenem prostoru smo peli božične pesmi in igrali tombolo za bogato obloženi božični drevešček (vrednost 100.— DM). To pot je imel srečo rojak Luka Tutič. Dobitka pa so se razveselili tudi navzoči otroci, saj so bili deležni mnogih darov z božičnega dreveščka, da bodo še dolgo mislili na dobrega „strica“ Luka, ki ni hotel vseh darov ohraniti zase.

Čestitke h krstom — V Stuttgartu Maksu Kužnerju in Danici k hčerki Nataliji; v Esslingenu Jožefu Zemljicu in Anici k sinku Jožeku.

MÜNCHEN

Za nami je božični čas in že je tukaj predpust.

Na zdmskih župnijah je za božič bolj mirno, saj se večina zdomcev odpravi domov; tu ostanejo navad-

Na Miklavževo nedeljo, 5. decembra 1982, je bilo pri maši v Stuttgartu 600 rojakov, med njimi 240 otrok.

no le tisti, ki morajo ostati zaradi službe. Kljub temu je bilo letos opaziti, da je ostalo čez božič tu veliko več naših ljudi kot druga leta. To je bil pač odgovor zdomcev na mejne in carinske nevšečnosti, ki so jim jih pripravile domače oblasti.

Višek našega božičevanja je bila maša na sveti dan. Prelepo okrašena cerkev, velika udeležba vernikov, naše slovenske pesmi ob spremljavi orgel — vse je ustvarjalo pristno slovensko božično razpoloženje.

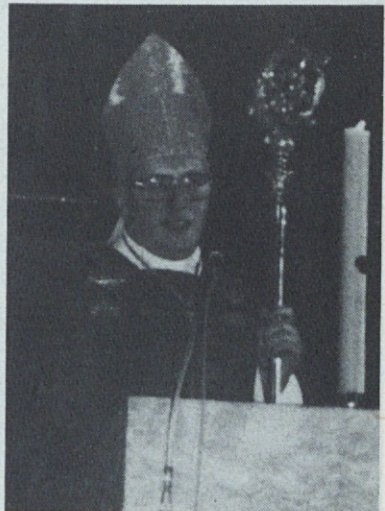
Tudi sicer so bile v božičnem času naše maše bolj obiskane kot druga leta.

Božične počitnice so minile, začnjenja se spet *redno delo*: sobotni otroški vrtec in šola, priprava prvoobhajancev, pevske vaje, pri-

prava razstave narodnih vezenin, ki so jih žene in dekleta izdelale na našem tečaju, priprava postovanja, pa tudi že oblikovanje postnega časa in materinskega dneva.

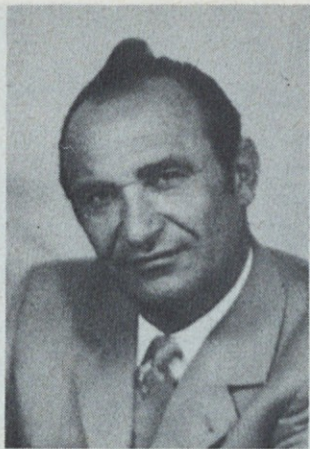
Krščena je bila Danijela Varga, prvorojenka Ladislava in Ane, roj. Flegar. Staršem čestitamo, punčki pa želimo vse dobro v življenju!

*Novi münchenski nadškof
dr. Friderik Wetter*

Lepo je bilo na štefanovanju v Esslingenu 26. 12. 1982. Kdo bo zadel božični drevešček? V poročilu že lahko zveste ime.

Pok. Franc Lorgner

V Münchnu je umrl g. Franc Lorgner. Kdor ga je poznal — v 25 letih bivanja v ZR Nemčiji se je udeležil mnogih naših prireditev — se ga spominja kot prijetnega, prijaznega človeka, ki je bil vedno dobre volje. Po poklicu je bil mizar. Bil je od Bo-

ga nadarjen pevec, ki je lepo in rad pel in tako tudi s tem talentom pomagal ustvarjati prijetno družbo. Hudo nam je za njim in manjkalo nam ga bo. Bil je globoko veren in nedeljske maše ni opustil, razen če k njej res ni mogel.

Pokojnik je bil doma v Šmarjah pri Jelšah, dočakal je 56 let — kratka a težka bolezen mu je prekinila življenje. Žaro z njegovim pepelom so prepeljali domov, kjer je bila konec novembra položena v družinski grob.

Naj ga Bog sprejme v svoj mir in svoje veselje!

nizozemska

V decembru 1982 je društvo sv. Barbare v Heerlenu pripravilo obisk sv. Miklavža, ki je s svojimi darili razveselil vse naše otroke.

V božični noči je pri službi božji Zvon spet ubrano prepeval božjemu

19. decembra 1982 nas je tudi v Krefeldu obiskal sv. Miklavž, katerega smo bili zelo veseli. Imel je precej dela z nami, saj nas je bilo kar precej, a pri tem delu so mu pridno pomagali angelci. Obdarjenih je bilo tudi nekaj odraslih. Med otroki se je najbolj izkazala mala Andreja Točaj, ki je pred mikrofonom zmolila Sveti angel. Nato nam je sv. Miklavž obljubil, da nas bo tudi v bodoče obiskal.

Detetu v čast, nam pa v veselje in pobudo. Zboru smo vsi dolžni hvaležnost. Vse Slovence vabimo, naj razmišljajo, kako bi v tem letu pokazali svojo solidarnost do Zvona in do vseh dejavnosti v naši skupnosti na tem področju. Vsi bi morali na ta ali oni način sodelovati. Pri tako malem številu, kot nas je, je Zvon pravi kulturni čudež.

Predsednik društva sv. Barbare, g. Franc Gril, se je spet zatekel po zdravniško pomoč v bolnico. V želji na skorajšnje okrevanje mu pošiljamo iskrene pozdrave.

švedska

Z nekim domotožjem včasih rečemo: Kako so bili lepi božični prazniki doma. Prijetno družinsko vzdušje v domači hiši! Polna cerkev ob polnočnici, praznično okrašena in razsvetljena ter na koru izbrano petje!

Vedno bolj doumevamo, da si tudi tukaj lahko ustvarimo lep božič. Manj nas je kot doma, zato je še toliko bolj odvisno od nas samih, kakšnega praznovanja bomo deležni. Slovenci si navadno ne delamo preveč skrbi z darovi in božično pojedino, zato imamo lahko več časa drug za drugega in družine so navadno na sveti večer zbrane ob gledanju lepega programa na televiziji ter ob poslušanju domačih božičnih melodij s plošč.

Ko pridemo v cerkev, presenečeni ugotovljamo, da se nas tudi v tujini lahko veliko zbere. Srečamo se pri švedskih polnočnicah in nato ponovno pri slovenski maši. V božičnih dneh je bila slovenska maša v Köpingu, Göteborgu, Landskroni in Malmöju. Povsod nas je bilo kar precej videti. Z veseljem smo zapeli domače božične pesmi. Pevci v Landskroni, skupaj s svojim organizmom, Budjevim očetom, so se na božič še posebno skrbno pripravili z večkratnimi vajami, tako da so zares lepo zapeli tudi zahtevne zborovske pesmi. Sebi in vsem udeležencem maše so omogočili, da smo imeli tudi tu na Švedskem tako

praznovanje, po kakršnem se nam navadno toži. Samo tako naprej!

Na praznik Treh kraljev smo se spomnili pri maši v Jönköpingu, da so modri z vzhoda prišli od daleč počastit Jezusa v Betlehem. Tudi izseljeniški duhovnik iz Londona je naredil dolgo pot, da je lahko s svojo prisotnostjo pripomogel, da je bilo bogoslužje slovesnejše in skupni večer po maši bolj zabaven. Ob dobrem prigrizku, ki so ga pripravili iznajdljive gospodinje, smo ugotovili, da je repertoar naših narodnih pesmi, ki ga znamo na pamet, kar precej zajeten.

švica

Obhajanje božičnih in novoletnih praznikov. — Na božične praznike smo se najprej vsak na svoj način in po svojih močeh primerno pripravili. Ko je prišel sveti večer, smo se za podoživetje božične noči zbrali k polnočni maši v Zürichu ob 21. uri,

v Oltnu pa ob 22. uri. Kako je božična skrivnost vraščena v srce krščanskega človeka, je — kljub nekaj odhodom v domovino — pokazala številna udeležba v obeh krajih. Celo precejšnja oddaljenost nekaterih ni motila. Kako je pri maši tudi zaživel petje domačih božičnih pesmi! Posebno v Zürichu je prišla do izraza Sveta noč ob igranju na violino in deklamacija Sredi tihe polnoči, ki sta jo lepo povedale Andrejka in Martinka. Na božič sam pa je praznično eharistično slavlje bilo še na več krajih.

Po maši je bilo najprej v Solothurnu v manjši dvorani kapucinskega samostana običajno skupno božično razvedrilo ob dobrem narezku in zlahatni kapljici. Vse skupaj se je ob veselem razpoloženju iz dopoldanskega časa prevesilo še na popoldne. Zatem je bilo še v Zürichu po popoldanski maši podobno srečanje v pisarni Slovenske misije, kjer so si zlasti otroci z živim zanimanjem ogledovali lično postavljene jaslice in božično drevce. Na ta način se še posebno lepo izkaže

družinskost božičnega praznika, ko namreč družine poleg udeležbe pri maši, skupno, ne vsaka zase, obhajajo praznik Kristusovega rojstva. Vsem, ki ste na obeh krajih kakorkoli pomagali pripraviti srečanje in vse potrebno, iskrena hvala in Bog povrn!

Na novo leto smo se pripravili najprej z zahvalno mašo na starega leta dan in sicer v Baslu in Schaffhausnu. Začeli pa smo ga zopet z bogoslužjem na več krajih. Res, da je bil obisk malo manjši kot na božič — v glavnem že zaradi precej razširjene gripe, pa morda vsaj malo tudi zaradi silvestrovanja — vendar prazničnega razpoloženja ni manjkalo, saj je vsak, kdor je mogel, prišel tudi zato, ker je hotel sorojakom stisniti roko ter zaželeli srečo in blagoslov v novem letu.

Bog daj, da bi v novem letu vsi vztrajno in požrtvovalno s svojimi dobrimi deli sestavljali veliko in močno podlago, na katero bo dobri nebeški Oče lahko polagal svoj obilen in mnogovrsten blagoslov.

slovinci ob meji

KOROŠKA

Tinjski dom je priredil dneve duhovne poglobitve za fante. Tečaj za fante od 18. leta naprej je vodil župnik g. Vališko, tečaj za fante od 15. do 18. leta pa kaplan g. Schuster. Oba tečaja so zaključili s skupnim adventnim srečanjem mladine v nedeljo, 19. decembra 1982. — Na področju dvojezičnega ozemlja je devet dekanij. V njih so nabrali lani v dobrodelne namene 3.064.518 šilingov. Največ so zbrali z nabiranjem „Treh kraljev“. Celotna škofijska dobrodelna nabirka pa je znašala 10.446.000 šilingov. Poleg tega so Slovenci darovali še posebej za misijone 1.395.000 šilingov. — Katoliška prosveta in Zveza kat. izobraženecv sta priredili 3. januarja v Tinjah novoletno srečanje, ki je bilo posveče-

no škofu Slomšku. Predavanja so imeli dr. Franc Dolinar, dr. Valentin Inzko in škof dr. Kramberger. — Zadnje nedeljo pred božičem so imeli v Železni Kapli koncert adventnih pesmi, pri katerem so sodelovali vsi cerkveni zbori dobrolske dekanije. — V Slomškovem domu v Celovcu so se vršili že 14ič Koroški kulturni dnevi, ki so se začeli 27. in zaključili 29. dec. 1982. V okviru teh dni je bil tudi nastop Slovenskega okteta iz Ljubljane, ki je obhajal 30-letnico delovanja. — V soboto, 18. dec., je imel Narodni svet koroških Slovencev svoj občni zbor, ki se zbere vsaka tri leta. Predsednik je ostal odvetnik dr. Grilc, za tajnika je bil izbran Franc Wedenig, njegov namestnik pa prof. Jože Wakounig, ki je obenem glavni urednik Našega tednika. — Ob škofovski vizitaciji v Šmarjeti v Rožu se je škof Kapellari spet odločno postavil za ohranitev slovenščine na dvojezičnem ozemlju.

GORIŠKA

Na praznik Razglašenja Gospodovega je papež Janez Pavel II. v cerkvi sv.

Petra med drugimi škofi posvetil tudi novega goriškega nadškofa p. Antona Vitala Bommarco. Goričani so organizirali posebno škofijsko romanje k posvečenju. — Igravci gledališča iz Nove Gorice so 12. in 13. dec. 1982 gostovali v Kulturnem domu v Gorici. Zaigrali so Turgenjevo igro Mesec dni na kmetih. — Tudi goriški Slovenci so se veselili z Novogoričani, ko je ta kraj dobil 12. dec. novo cerkev. Posvetitvi so prisostvovali vsi trije slovenski rezidenčni škofje in kapitularni vikar iz Gorice. — Na Marijin praznik, 8. dec., se je vršila v Katoliškem domu v Gorici Mala Cecilijanka. Nastopilo je 11 mladinskih zborov, ki so peli v do kraja napolnjeni dvorani. — Tudi zadnji božič je Združenje cerkvenih pevskih zborov v Gorici priredilo božičnico v goriški stolnici. Sodelovali so razni pevski zbori in združeni mladinski zbor. — V četrtek, 16. dec., je bil umeščen za goriškega stolnega kanonika slovenski župnik pri sv. Ivanu v Gorici g. dr. Franc Močnik, po rodu iz Idrije. Poleg njega je v kapitlu kot kanonik od Slovencev še dr. Oskar Sim-

čič. — V goriškem Avditoriju je občina pripravila koncert božičnih pesmi. Povabila je 5 goriških zborov, med njimi tudi Soški oktet in zbor Mirko Filej. Prav ta dva sta vzpostavila resnično božično razpoloženje.

TRŽAŠKA

Na Štefanovo so v farni cerkvi v Sv. Križu pri Trstu priredili koncert božičnih pesmi. Poleg domačih mešanega in deklisklega zbora so gostovali tudi pevci iz Škednja. — Radio Trst A je 24. in 25. dec. oddajal razgovor z ljubljanskim nadškofom dr. Šuštarjem. Nadškof je posebej obžaloval, da je božič še vedno delovni dan in da verni nimajo dostopa do verskih radijskih in televizijskih oddaj. — Zveza cerkvenih pevskih zborov je v tržaški stolnici priredila 9. januarja koncert božičnih pesmi. — V Mačkovičah so 19. decembra slovesno obhajali 30-letnico tukajšnjega prosvetnega društva.

slovinci po svetu

AVSTRALIJA

Sedem dijakov je lani v novembru maturiralo v Melbournu iz slovenščine. Pripravili so tudi posebno radijsko oddajo, ko jo je oddajala etnična radijska postaja. — V Adelaidi zaključujejo z deli v novi slovenski cerkvi. Dela so tako daleč, da bi mogli imeti že polnočno v njej, pa so se odločili, da bodo počakali posvetitve, ki jo bo izvršil 13. februarja ljubljanski nadškof. — V Sydneyu hitijo z deli pri dvorani, ki naj bi jo nadškof dr. Šuštar blagoslovil 30. januarja. Obenem bodo takrat praznovali 10-letnico posvetitve cerkve sv. Rafaela v Merrylandsu. — Dobrodelna večerja, ki so jo v novembru priredili v Sydneyu, je prinesla 2063 dolarjev dobička. Ves denar je bil dan za gradnjo dvorane. — Malo pred načrtovanim obiskom nadškofa dr. Šuštarja je tudi zastopstvo „Izseljenke matice“ s svojim predsednikom bilo na obisku v Avstraliji. Možno je, da so hoteli s svojim obi-

skom zasenčiti nadškofov obisk, kar jim seveda ne bo uspelo.

ARGENTINA

V začetku decembra so slovenski šolski tečaji zaključili delovno leto s proslavami. Najstarejša od teh šol je osnovna šola v San Martinu, ki je bila ustanovljena že leta 1948. Ustanovil jo je bivši narodni poslanec Karel Škulj. — Ob 90-letnici ustanovitve Slovenske ljudske stranke, ki je ena od najstarejših demokratičnih strank v Evropi, je vodstvo stranke izdalo posebno deklaracijo. Voditelji stranke, ki je osnovana na katoliških moralnih in socialnih načelih, so bili: Karel Klun, dr. Ivan Šušteršič, dr. Anton Korošec, dr. Franc Kulovec, dr. Miha Krek in sedaj dr. Miloš Stare, ki živi v Buenos Airesu. — Po vseh slovenskih verskih središčih so bile polnočnice. Za Silvestrovo so slovenski domovi pripravili slovenska silvestrovanja.

ZDA

Novembra je gostoval v Chicagu clevelandski pevski zbor Korotan. — V New Yorku so imeli v novembru Teden slovenske dediščine, na katerem so sodelovali tudi Slovenci iz New Yorka in Connecticuta. — V Chicagu so 30. oktobra priredili Slovenski dan, za katerega je tudi županja tega velenesta izdala poseben proglas, v katerem posebej poudarja kulturni pomen Slovencev pri razvoju Chicaga. — Dramatsko društvo Liliija je v Collinwoodu 23. novembra zaigrala komedijo Vaška Venera. — Tiskarna, kjer se tiska Ameriška domovina, ima tiskarski stroj, ki dela že od leta 1914. Z novim letom bo šel ta stroj v zaslužni pokoj. Tiskarna je kupila modern ofset stroj, ki bo tiskal mnogo hitreje od starega. — Ob 15-letnici delovanja ženskega pevskega zbora Dawn je ta zbor priredil v Clevelandu spominski koncert.

KANADA

Oktobrski Koroški večer, ki so ga priredili v New Torontu, je prinesel v korist slovenskim koroškimi študentom vsoto 6418 dolarjev. Večera se je udeležil tudi pom. škof dr. Ambrožič. — Župnijska hranilnica in posojilnica v Torontu je praznovala 25-letnico delovanja. Kljub težkim časom je gospoda-

rila uspešno. — Ob misijonski nedelji so nabrali člani raznih slovenskih misijonskih krožkov lepo vsoto 7798 dolarjev. Pri mašah so še posebej nabrali 2070 dolarjev. Vsa čast darežljivim torontskim Slovincem! — Župnijska hranilnica v Torontu je podelila nagrado 1000 dolarjev g. Vinku Čekuti. S to nagrado je hotela poudariti njegove zasluge za kulturno delo med slovenskimi rojaki. — Odbor za starostni dom Lipa je priredil 6. novembra banket, ki se ga je udeležilo okrog 400 Slovencev. — Iz Lanusa v Argentini se je vrnil v Toronto g. Franc Sodja, lazarist in brat pokojnega jezuita p. Janeza Sodja. Pred leti je bil urednik Božje besede (kanadske Naše luči). Deloval bo v župniji Marije Brezmadežne v Novem Torontu.

DRUŽINA:

KDAJ BOŽIČ TER VERSKE ...

(nadaljevanje s 13. strani)

Kar pa zadeva radio in televizijo, nameč, kakšni so izgledi, možnosti, moram reči, da ne vem. Želja, da bi imeli tudi verni dostop, je zelo močna; so tudi nekatera znamenja večjega razumevanja za to, da bi našli obliko, ko bo verski svet kot družbena resničnost in velik ter pomemben del naše družbe navzoč tudi na radiu in televiziji. Zares je težko razumeti, če so že vse druge komponente — kot se vi izražate — umetnost, kultura ... pri tem navzoče, le verski svet je skoraj popolnoma izključen. Zame je to predvsem vprašanje enakopravnosti vseh v družbi ter v javnih sredstvih družbene obveščanja, in nikakor ne kakšne verske propagande ali vsiljevanja verskih prvin komur koli, ali iskanja priložnosti za versko polemiko, ki bi jih prinesel radio ali televizija. Res ne vem, kje bi bila težava, če bi sprejeli dejstvo, da je tolko in tolko vernih sestavni del naše družbe in da imajo izredno željo in tudi pravico, posebno ostareli in bolni, saj bi na ta način mogli doživeti božič, mašo, verski praznik. Prepričan sem, da se bo dalo po pametnem in odkritem ter skupnem prizadevanju to in ono urediti."

DRUŽINA, Ljubljana, 2. jan. 83/13.

Boga nimamo na dlani

(nadaljevanje s 5. strani)

To načrtovanje, gledanje naprej in zategovanje pasu moremo opazovati na razvoju svojega lastnega telesa. Dojenčku razvijajoči se zobki, dokler ne pririjejo na dan, niso v korist, ampak v škodo: uporabljajo kalcij in druge snovi, delajo dlesni občutljive in otroček postaja siten. Toda narava stisne pas, gleda naprej in smiselno investira v zobovje.

Posameznikov razvoj pa posnema, kakor učé naravoslovci, razvoj vrste. Kar doživi posameznik v nekaj mesecih, to je razvijala njegova vrsta v stotinah tisočletij. Stotine tisočletij je tičala zobovje v čeljustih kot nadležna nola tvorba, preden se je toliko razvilo, da je predrlo dlesni in postalo koristno. Vrsta se je žilavo bojevala, da je kljub vlaganju v novo tvorbo, ki ji je bila dolge dobe samo v breme, vzdržala v tekmi z drugimi vrstami, ki niso načrtovale zobovja.

Narava se ne razvija na slepo, narava gleda naprej, v naravi snuje nezavestna pamet, ki jo je neki zavestni razum vložil vanjo, podobno kakor človekova zavestna pamet vlagá svoje zamisli v svoje naprave.

Bog nam ni na dlani. Do resnice, da Bog je, se je treba dokopati z razmišljanjem. Res je sicer, da se lahko Bog razodene duši neposredno in naravi v hipu iz Savla Pavla, a to je izjema, to je čudež. Redno pa se je treba, ob podpori staršev in družbe, dokopati do Boga z razumom.

Dokazi, da Bog je, so prepričljivejši kakor dokazi, ki jih navajajo izkustvene znanosti za svoje trditve, vendar to niso računski dokazi, ki bi človekovo privolitev izsilili. Izkustvo priča, da se resnica, da je dve in tri pet, ni mogoče ustaviti; resnico, da je Bog, pa je mogoče odkloniti.

To dejstvo je na videz porazno. Ali je mogoče, da ravno tiste resnice, ki je od njih odvisno vse, ki je od njih odvisno, ali bomo dosegli namen svojega življenja, ali pa se bomo mučili zaman, niso zadostno utemeljene?

Ni tako! Te resnice so zadostno utemeljene in potrjene z razlogi, ki prese-gajo vse, kar izkustvene znanosti nazivajo dokaz; vendar tako utemeljene,

da človeku ne jemljejo svobode. Ta ugotovitev pa ne samo da ni porazna, narobe, porazno bi bilo, ko bi ne bilo tako. Zakaj?

Kaj je človekova naloga na zemlji? Dobro gospodariti z darovi, ki smo jih prinesli s seboj, ko smo prišli na svet, in z gradivom, ki nam ga vsiljuje okolje, izklesati svoj značaj, napraviti iz sebe dobrega človeka, izoblikovati se v čim plemenitejšo človeško osebnost in tako doseči to, po čemer vsi hrepenimo, za kar smo ustvarjeni — čim večjo srečo. Sreča pa ni prava sreča, če je vsiljena, če ni zaslužena, če ni posledica svobodne izbire. Odlikovanje in nagrada imata smisel samo, če sta plačilo za to, ker sem se odločil za nekaj dobrega, kar bi bil mogel tudi opustiti. Človek ne more uživati popolne sreče, če nima zavesti, da si jo je vsaj v neki meri sam zaslužil.

Sedaj si pa mislimo, da bi na zemlji videli Boga, kakor vidimo stražnika na cesti, da bi zrl svoje drage rajne v nebeški sreči tako razločno, kakor vidimo ljudi na veselici, da bi vedeli za peklenske muke tako gotovo, kakor smo vedeli za nacistična mučilna tabo-

rišča: kakšno zaslugo bi imeli v tem primeru, če bi delali dobro in ne storili nič slabega?

Vpričo stražnik nihče ne krade, in osmešil bi se, kdor bi se bahal, koliko napora ga je stalo, da se je premagal in vzdržal pijače, ker je videl, da je nekdo nasul mišnice vanjo. V takih okoliščinah bi sploh ne bili svobodni. Bili bi kakor živali, samo da bi nam načina življenja ne določal nagon, marveč bi nam svobodo jemala slepeča resnica.

Nravna načela in resnica, da Bog je, ki ta načela utemeljuje, vse to mora biti prav takšno, kakor je: zadostno dokazano, da se moremo in moramo po tem ravnati, pa vendarle ne takšno kakor računski resnica, ki umsko privolitev izsilili. Ko bi bilo drugače, bi človeško življenje ne imelo smisla.

Za nas je dobro, da nam Bog ni na dlani. A po kakšni proti pride posameznik do Boga, to je odvisno od njegovega značaja, od okoliščin, v katerih živi, pa tudi od kakšnega izrednega božjega posega v človekovo življenje.

Prof. Janez Janžekovič

KOLIKO NAS JE?

Zvezni zavod za statistiko sporoča, da je imela Jugoslavija 31. decembra lani 22.740.000 prebivavcev ali v primerjavi s istim predlanskim dnevom 172.750 več. Med republikami ima največ prebivavcev Srbija in sicer 9.441.000. Na Hrvaškem živi 4.631.000 ljudi, v BiH 4.204.000, Makedoniji 1.955.000, v Sloveniji 1.912.000 in v Črni gori 597.000.

Podatki za lansko leto kažejo, da se nadaljuje že dalj časa prisotna tendenca upadanja naravnega prirastka, ki zdaj znaša 7,6 na 1000 prebivavcev.

DELO, Ljubljana, 8. jan. 83/1.

DENARNE INJEKCIJE ZA OHRANITEV UGLEDA

Jugoslavija se prve štiri mesece tega leta sooča z izredno težkim gospodarskim položajem. Od okoli 5,4 milijard dolarjev, ki jih mora vrniti za dolgove v tujini, jih zapade nekako 80% v prvih štirih mesecih. V Beogradu komaj kdo verjame, da bi Jugoslavija, ki ima uradno 19 milijard dolarjev dolgov

na Zahodu, zmogla ta napor brez pomoči svojih upnikov. Ta mučni položaj spet stavlja vprašanje, ali bo morala po Poljski in Romuniji tudi Jugoslavija pokriti dosedanje dolgove s tem, da bo naredila nove.

Mnogo znamenj kaže na to, da so Jugoslaviji že lani podaljšali rok za povrnitev dela njenih obveznosti. Tudi lani je namreč moral Beograd plačati v tujini za posojila okrog 5,4 milijarde dolarjev. Od te vsote so obresti plačali točno, za posojila pa so dali okrog 60% denarja zahodnonemški denarni zavodi z novimi posojili, kar ni nič drugega kot stare dolgove spremeniti v nove, torej odložitve plačilnega roka.

Za povrnitev dolgov v prvih štirih letošnjih mesecih naj bi Jugoslavija po nekem ameriškem načrtu dobila od Zahoda nekaj več kot eno milijardo dol.

Zahod plačuje z novo pomočjo ceno za to, ker hoče to socialistično državo, ki leži gospodarsko na tleh, ki pa jo ima on politično za važno, okrepiti v njeni neodvisnosti nasproti Moskvi.

SÜSDEUTSCHE ZEITUNG, München, 11. jan. 83/7.

o preživetju jezika

Kaj naj misli povprečen Slovenec, ko se iz dneva v dan srečuje s samimi spodbudami lastni narodni inferiornosti (= manjvrednosti)? Ko mu otroke v šoli učijo učitelji, ki ne znajo dobro slovensko, in to pogosto nikogar niti pretirano ne moti, češ važno je znanje, ne učni jezik (v najboljšem primeru sledi skomiganje z rameni — učiteljske plače so nizke, boljše nekaj kakor nič, boljše neslovensko kot nič); ko avto najema pri delovni organizaciji *Integral Golfturnist Rent á care*, ko kupuje v *Maximarketu* in *Supermarketu*, ko se mu žena ureja s „šminko lady's leapstek“ in s kremo „sun mix“, za kosilo je „Thomy majonezo“, pri hiši pa uporabljajo tudi „yardley black label“, ki jim ga ponuja „marketing Krka“ ali kakšen drug marketing; ko naroči pijačo pri delovni organizaciji Bizeljsko SOZD Slovin v Brežicah, dobi račun v hrvaščini z odtisnjeno glavo *SOUR Slovin*, podobno se mu zgodi v zdravilišču; ko se gre podpret, je mimogrede v „buffetu“ ali celó „büffeju“; inkasant na vratih ne zna slovenščine, tudi na pošti in še posebej na vojnem odseku je pogosto ne znajo, z vojašnic se mu na cesto oglašajo veliki in lepi napisi TUDJEG NEČEMO SVOJEG NE DAMO; njegovi najvišji delegati v zveznih organih se še kljub najmoderneje organiziranemu prevajalskemu aparatu niso navadili na misel, da bi govorili slovensko — raje tolčejo sramotno pomoljeno jugoslovanščino; novinarji potem te reči slabo poslovenjene prenašajo v slovensko časopisje; približno polovica slovenskih časnikarjev odlično obvlada slovenščino, žal pa druga polovica sploh ne — in prvi zelo radi po cehovsko ščitijo druge; še kar učinkovito lektorsko službo ima poleg radia urejenih le nekaj časopisov (*Delo*, *Naši razgledi*, *Pavliha* in še kakšen), med najšibkejšimi in najbolj nemarnimi v

tej vrsti je najvplivnejši — televizija. Itd. Itd.

Jezikovno vprašanje je potemtakem politično vprašanje. Prav po takšni presoji je bila ustanovljena pri RK SZDL Slovenije posebna sekcija za vprašanja slovenščine v javnosti; ta deluje s številnimi področnimi skupinami in z jezikovnim razsodiščem.

Nekaj navidezne, včasih tudi resnične pripravljenosti za popravljanje jezikovne nemarnosti se je v javnosti pokazalo samo spočetka, recimo v zvezi z delom jezikovnega razsodišča, zelo kmalu pa je tudi ta šibka voljnost spet ugasnila.

Značilen primer slovenske jezikovne in narodne morale je bil INTEGRAL; zoper njegovo ime, ki je bilo sprejeto kot zamenjava za prejšnji SAP-VIATOR, je časopisje sprožilo pravo gonjo, vse pa se je končalo v znamenju starega pregovora o karavani, ki se ne meni za lanjanje psov.

Ko je jezikovno razsodišče nastopilo zoper javno oziroma uradno rabo naziva SOZD Slovin, prevedenega v srbohrvaščino (SOUR Slovin), in zoper srbohrvaško poslovanje s slovenskim kupcem, pa zoper to, da ugledna slovenska fakulteta v vabilih za svoj simpozij prevede v srbohrvaščino in angleščino celó samo sebe (in imajo potem ljubljanski poštarji težave, ko prihaja pošta na ljubljanski angleški naslov), pa zoper srbohrvaške obrazce na slovenskih železnicah (medtem ko hočejo imeti celó cene drugače kakor drugod po Jugoslaviji) — ni razsodišče od omenjenih delovnih organizacij prejelo nikakršnega pjasnila, pač pa je neki slovenjegoriški Slovenec pod psevdonomimom Tone Vidic pisal razsodišču sramotilen „protest“ zoper „hajkanje srbohrvaščine“, češ da se bomo Jugoslovani na koncu koncev še potolkli med sabo kot Indijanci (Indijance so kajpada potolkli drugi, to je znano), neki delavec iz bratskih krajev Jugoslavije, živi in dela v Ljubljani, pa je protestiral zoper preganjanje takšnega „jezikovnega zblíževanja“, ko pa imamo v Jugoslaviji že tako in tako veliko težav z medsebojnim razumevanjem.

Omenimo Levstika; pred več kot sto leti je natanko dognal: maloštevilni narod mora biti ves strnjen vase in hkrati ves odprt navzven. Če tega ne zmore, ga utegnejo kmalu povoziti — bodisi zaradi samorazpršitve bodisi zaradi zaostajanja. Eno in drugo oziroma eno z drugim je za Slovence življenjsko pomembno.

(Matjaž Kmecl v knjigi BOMO PREŽIVELI?, Celje 1982)

klici

V arhivu SGM mi je prišlo pod roko štiri strani dolgo pismo, ki ga je nepodpisani („eden izmed profesorjev univerze“) 1954 poslal „direkciji Drame in umetniškemu svetu“. Med drugim piše:

„Mene in mnoge druge zanima pravno vprašanje o poslanstvu gledališča na splošno, prav posebej pa še gledališča v socialistični družbi. Ne vem, kaj misli gledališko vodstvo o stari grški katarzi (kar bi pomenilo po naše pravno očiščenje), ki je bila Grkom prav tako neobhodno potrebna kakor lepota in

cerkev v sloveniji

Pod tem naslovom je v knjigi TVOJA IN MOJA CERKEV (Ljubljana 82) navedel Rafko Lešnik nekaj zanimivih podatkov, od katerih nekatere izpisujemo.

● Cerkev v Sloveniji sestavljajo TRI ŠKOFIJE: koprška, ljubljanska in mariborska. Združene so v metropolijo. Prebivastvo slovenskih škofij: Koper 12,97% ljudi v Sloveniji, Ljubljana 43%, Maribor 43,97%, Razkrižje 0,06%.

● MESTNO PREBIVAVSTVO narašča. To je posledica mnogih pomembnih sprememb v življenju prebivavstva. Bistvene spremembe prinaša s seboj industrializacija in z njo zaposlovanje.

● Po začasnih podatkih popisa prebivavstva (1981) ima SR Slovenija V ZDOMSTVU 51.341, to je 2,73% svojih prebivavcev, ki so po škofijah takole razdeljeni: Koper 3.154, Ljubljana 14.928, Maribor 33.137.

● V letih 1971—81 se je IZ DRUGIH REPUBLIK v Slovenijo doselilo 57.800 prebivavcev, to je 3% vsega

prebivavstva v SR Sloveniji. Kar 40% teh prebivavcev se je naselilo v petih ljubljanskih občinah ter v občinah Domažale in Vrhnika. Vse kaže, da ima Slovenija danes 7—8% stalno naseljenih prebivavcev iz drugih republik; od tega jih vsaj dve tretjini pripada katoliški veri.

● Skupno ŠTEVILO ŽUPNIJ je po škofijah takole: Koper 210, Ljubljana 303, Maribor 282.

● ŠKOFIJSKIH DUHOVNIKOV imajo Koper 188, Ljubljana 368, Maribor 350. Vendar pa vsi ti duhovniki ne delujejo v domači škofiji; nekateri od njih so v drugih slovenskih škofijah, med zdomci, v misijonih ali študirajo v tujini.

Koprška škofija ima najmočnejši duhovniški kader v starosti od 50 do 69, ljubljanska nadškofija v starosti od 25 do 50 let, mariborska škofija pa v starosti od 65 let navzgor.

● Število REDOVNIH DUHOVNIKOV se suče v koprski škofiji okrog 20, v ljubljanski nadškofiji med 155 in 160, v mariborski škofiji pa okrog 90.

● Če bi hoteli uporabiti izraz „mlada škofija“ po starostni strukturi prebivavcev, bi ta naziv veljal predvsem za ljubljansko nadškofijo.

toplina umetnikove besede. Morda je to za sodobno gledališko vodstvo smešna beseda, ki je s klasično dramo vred izgubila domovinsko pravico na ljubljanskem odru, prav tako kakor mnogi starejši in novejši slovenski dramatik. Misel na npravno zdravje, ideja človeške plemenitosti in čisto vsakdanje pravičnosti, pa bi kljub temu vsaj v neki obliki morala ostati živa in neomadeževana. Da bom kar najbolj jasno povedal, kaj mislim, bom zastavil vam, odgovornim teatrskim ljudem, vprašanje, ki si ga menda redkokdaj stavite, čeprav bi morali vsak dan o njem premišljevati: v kakšnem duševnem razpoloženju odhajajo ljudje od predstav, kakor je...? Koliko je njihova vera v človeka trdnjša in je njihova odgovornost večja? Ali se je njihova odpornost proti zlu v človeku in zunaj njega okrepila? In s kakšnimi čustvi odhaja iz teatra naša mladina?... Tudi mladi ljudje morejo brati iz take 'umetnine' edini nauk, ki zveni iz nje in ki bi ga bilo mogoče nekako takole izraziti: vse je brez pomena, vse borbe za lepšo podobo sveta so le iluzija, blodnja, prevara višjih, da bi naivni zanje delali. Vse je čvekanje in nezanesel. Zagrabi življenje od druge strani! Uživaj, če moreš! Pazi pa, da te ne dobé in kaznujejo! Ali ste kaj te slišali o nevarnosti mladinskega kriminala? Morda vas to prav tako malo zanima kakor stara, naivna grška katarza. Vedite pa, da je na Slovenskem mnogo, zelo mnogo ljudi, ki jim usoda nove generacije ne da miru."

Spomnim se na mamó. Ko sem bil popoldne pri nji, mi je rekla, naj zaprem radio.

„Če se pogovarjam s kom, mi je odveč, če sem sama, pa tudi, ker ne morem moliti. Mir je nekaj lepega, mir je največ.“

Prišel je ata. Ne vem več, zakaj in kako je prišlo do tega, da mi je rekel: „Pravzaprav — saj nikoli ne govorimo odkrito. Zmeraj nekaj drugega od tistega, kar je v nas, zmeraj po ovinkih. Zakaj? Ker nimamo poguma, da bi govorili po resnici.“

Iz knjige: Mirko Mahnič — KLICI, Slovenska matica, Ljubljana 1981.

poštni nabiralnik

HVALA ZA NAŠO LUČ!

Te dni je spet prišla NAŠA LUČ. Spet odlična. Izdelali ste si koncept revije, ki se mi zdi brezhiben in ga dosledno uresničujete. Kot sem Vam že nekoč napisal: po mojem je NAŠA LUČ naša najboljša tovrstna revija. Seveda imate (poleg inteligence) velikansko prednost pred vsemi našimi publikacijami v Sloveniji: svobodni ste. In to ozračje svobode, iz katerega nastane vsaka številka, daje reviji izredno mikavnost.

Lep pozdrav!

N. N.,
Trst

HVALA!

Ste pridni! NAŠA LUČ je zmeraj lepša, zunaj in znotraj.

Bojimo se pa, da jo boste morali podražiti, saj „gre vse gor“, samó pokojnine ostajajo enake. Prav upokojenci pa NAŠO LUČ tako radi beremo.

Lep pozdrav!

J. J.,
Tucquegnieux-Marine, Francija

KER JE IMEL DEČEK SKLENJENI ROKI!

Razumem Vas, da ne ponatiskujete resnih protestov iz Pavlihe, ker je Pavliha humorističen list. Vendar imam vtis, da objavlja marsikdaj kaj takšnega, kar bi bilo v NAŠI LUČI vredno ponatisniti.

Iz lanske 49. številke (11. dec. 82) Vam pošiljam fotografijo in del besedila. Vsa stvar je, čeprav v Pavlihu, povsem resna.

Minuli mesec se je v kioskih prikazala novembrska številka revije za družinsko in družbeno vzgojo „Otrok in družina“ s prelepo naslovnico, na kateri mladina sestavlja kres, čeprav je kresna noč že davno mimo.

Hkrati pa smo dobili v roke naslovnico s povsem istimi podatki (nov. 82, št. 9), na kateri sta mamica in deček (gornja slika). Ta naslovnica ni zagledala belega dne,

vsaj v kioskih ne, kajti — o greh nad grehi! — DEČEK IMA SKLENJENI ROKI! Ta naslovnica, ki je sicer že bila pripeta na časopis, je v redakciji „Otroka in družine“ povzročila pravi preplah. Po naših informacijah so nekatere družbeno aktivne članice redakcije in izdajateljskega sveta ugotovile, da IMA DEČEK SKLENJENE ROKE K MOLITVI, MAMICA PA MU PRIPOVEDUJE, KAKO JE TREBA PRAVILNO MOLITI.

Družbeno aktivne žene so zvihrale v boje. Nemudoma so zahtevale, naj vse inkriminirane naslovnice odtrgajo z revije, hkrati pa so naročile, da je treba takoj izdelati drugo. No, in to nepohujšljivo naslovnico so potem dobili bravci in bravke omenjene revije.

Hkrati so se vrle častivke javne morale začele pospešeno zanimati, ali tehnični urednik, ki je inkriminirano sliko dal na naslovko, ni morda kakšen sovražni element, ki je namenoma hotel izpodkopati zapiranje širokih ljudskih množic mater in otrok v omenjeno revijo.

Kaj pravite? Ko ne bi bila stvar tako žalostna — saj je znamenje današnjih razmer v Sloveniji — bi človek rekel, da gre za dogodke med Butalci.

Lep pozdrav!

N. N.,
München, ZRN

dragi bravci!

Ko je papež pred kratkim obiskal v srednji Italiji gorski samostan Greccio (kjer je sv. Frančišek Asiški razglasil pravila reda, ki ga je ustanovil), je v pridigi dejal, da je ateizem korenina vsega zla, pa naj bo ta zajet v neki naučni ali praktični sistem, ali pa naj ga neka družba, ki jo določa porabniško mišljenje, kratko malo živi. Pomanjkanje vere, je še rekel papež, je odgovorno za vse zlo, „od uničevanja nerojenega življenja do sleherne družbene krivice, potem ko so ljudje izgubili vsako нравno zavest“.

Te papeževe ugotovitve so najprej opomin nam v zahodnem svetu, da ne prodamo svoje vere za skledo leče in da si ne postavimo zlatega teleta in ga častimo namesto Boga.

Potem se pa človek zamisli ob njih nad našim današnjim slovenskim prostorom, kjer je ateistični marksizem proglašen za „znanstveni nazor“ in obvezujoče pravilo vsega življenja (zato načrtna ateizacija po šolah, prepovedan vstop kristjanom na radio in TV, zabranjen dostop istim do višjih služb v družbi, ohranjanje božiča kot delavnika...).

V luči te papeževe izjave pa tudi človek razume tamkajšnji gospodarski polom: zanimivo, da marksizem niti tam, kjer bi se predvsem radi izkazali, ne uspe.

Za Slovenijo si ob teh mislih želimo boljših časov.

Lep pozdrav!

Uredniki

VTISI IZ SLOVENIJE

Po dolgih letih sem obiskal Slovenijo.

Peljal sem se z vlakom. Na meji je prišel v moj oddelek carinik in me vprašal, če imam kaj za zacariniti. Bil sem sam v oddelku. Rekel sem mu: „Tu je moja aktovka, pa pogledajte!“ Nič ni pogledal in je odšel. Kmalu za njim je prišel še eden. V kupeju je pokleknil in z žepno svetilko posvetil pod sedeže na obeh straneh in zgoraj na prtljažnik. Ker ni nič dobil, je odšel v naslednji oddelek.

V Ljubljani sem vprašal nekega moškega, kje stoji avtobus za Jesenice. Odgovoril mi je: „Ne znam ja.“

Pred odhodom iz Ljubljane sem na železniški postaji ugotovil, da odpelje moj vlak šele čez tri ure. Hotel sem iti v čakalnico, a je bila zaklenjena. Vprašal sem žensko, ki je pometala hodnik pred njo, zakaj je čakalnica zaklenjena. Odgovorila mi je: „Ne znam ja.“

Potem sem šel k okencu, kjer prodajajo vozovnice, in vprašal tamkajšnjo uslužbenko, zakaj je čakalnica zaklenjena. Povedala mi je, da čakalnico pometajo (ob 10. uri dopoldne!). Rekel sem ji: „Čakalnica je že pometena, pometajo hodnik pred čakalnic.“

No, ko sem šel spet k čakalnici, je bila že odprta. Morda jo je odklenil neki gospod, ki je stal poleg mene pri okencu, kjer sem nameščenko spraševal, zakaj je čakalnica zaprta; on se je namreč ob mojem vprašanju brž oddaljil.

V čakalnici sta dva velika napisa, da ni dovoljeno kaditi. Poleg drugih je prišla v čakalnico tudi neka lepo oblečena dama. Sedla je, si prižgala cigareto in jo pokadila. Ob koncu čakanja na vlak sem stopil k njej in jo opozoril, da tu ni dovoljeno kaditi.

Šel sem na stranišče na postaji. Zelo sem se začudil, da je še vedno „na počep“, kot sicer na Balkanu. Le kako se znajdejo na takšnem stranišču stari in pohabljeni ljudje?

Pri odhodu iz Slovenije so prišli na meji v oddelek vlaka trije uradniki, vsak zase, in vsak od njih je zahteval samo potni list.

Slovenijo sem zapustil — z veseljem...

Med revolucijo so nam komunisti

obljubljali: „Ko pridemo mi na oblast, bo vse drugače!“

Sedaj so že 37 let na oblasti, pa je res vse „drugače“.

N. N.,
Francija

VOŠČILA

Cenjeno, drago uredništvo!

Novo, milosti polno leto Vam želi in se za zvesto pošiljanje NAŠE LUČI iz srca zahvaljuje in znova priporoča

Vaš vdani

Vladimir Kos,
Tokio, Japonska

Blagoslovljeno Novo leto!

Vaš

mons. M. Jezernik,
Rim, Italija

HVALA!

Hvala Vam za NAŠO LUČ! Kadar jo dobim, jo preberem v duško od začetka do konca. Kakšne stvari pa po dvakrat. Škoda, da ne izhaja štirinajst-dnevno!

Lep pozdrav!

N. N.,
München, ZRN

IZPOSOJENO PISMO

Ne mine dan, da ne bi brali v tem ali onem časopisu o tem, koliko je ta ali oni poneveril, koliko si je pridobil na nepošten način družbenega (to se pravi tudi mojega) premoženja in koliko je, na kratko povedano, ukradel. No, poleg tega pa so med tem tudi takšni, ki so šli iskat zavetje v tujino — onstran meja naše lepe domovine — kjer uživajo dobrote nakradenega denarja.

Navadno to niso kurjači, snažilke, vratarji, kurirji, bolničarke, kuharice, komunalni delavci, prosvetni delavci in podobni, ampak so to le sami funkcionarji, direktorji, vodilni ljudje in podobno, skratka takšni, ki so morali imeti za to, da so zasedli takšen položaj, „moralnopolitične kvalifikacije“, katere so jim priznali ustrezní forumi.

Kaj so torej danes „moralnopolitične kvalifikacije“?

Mar spada k temu tudi sposobnost „okoliprenašanja naše družbe“ in s tem seveda tudi mene? — No, če je tako, potem se ne čudim in je prav, da so tako ravnali, in jih ni treba prega-

na kateri slovenski tečaj v tujini?

Pri priznavanju posameznih razredov tujih osnovnih šol in pri nostrifikaciji (= priznanju veljavnosti) spričeval o končani osnovni šoli se upošteva (domà) predvsem, koliko in katere razrede je učenec uspešno končal v tujini. Obiskovanje dopolnilnega pouka slovenskega jezika v tujini ni pogojev za nostrifikacijo spričevala tuje osnovne šole.

NAŠ DELAVEC, Ljubljana,
jul./avg. 80/10.

Obiskovanje slovenskih tečajev v tujini, ki jih organizira jugoslovanska oblast, torej ni pogoj za nadaljevanje otrokovega šolanja domà. V primeru, da je v nekem kraju v zdomstvu več tečajev (tisti, ki ga pripravljata Cerkev, in tisti, ki ga pripravljata oblast), se bodo morali starši pač odločiti za tistega, ki otroku več nudi. Pri tem ne gre spregledati dejstva, da dajejo tečaji otrokom tudi življenjsko usmeritev, tako ali tako.

njati, ampak postaviti na še bolj odgovorna mesta (kar že tudi delajo ustrezní forumi!).

Prosim zadevnega pojasnila.

L. B.
(PAVLIHA, Ljubljana, 8. jan. 83/2)

naša luč

eden najbolj
zanimivih
slovenskih listov

mora v vsako
slovensko hišo

v izseljenstvu,
zdomstvu,
zamejstvu
in domà

še prvo pa drugo pa tretje!

NASILJE NAD KULTURO

Pod komunističnimi režimi ima kultura prvo mesto v družbi, takoj za vojsko. Toda to je samo videz. V resnici gre za izvajanje duhovnega nasilja nad kulturo in njeno svobodo. Celotno kulturno življenje in udejstvovanje mora namreč biti v službi režima: šola, znanost, umetnost, literatura, vse mora biti usmerjeno v podpiranje in utrjevanje režima.

Za kulturo se izdajajo ogromne vsote. Pesnikom, pisateljem, slikarjem, gledališčnikom, režiserjem, znanstvenikom, igralcem se nikjer ne godi tako dobro kot v teh režimih, toda le, če se odpovedo svobodnemu ustvarjanju in se postavijo v službo režimu. V nasprotnem primeru jih v Rusiji čaka Sibirija, umobolnica ali izgnanstvo.

KATOLIŠKI GLAS, Gorica-Trst, 4. nov. 82/1.

PRAVA PODOBA „NOB“

(Kratek izvleček iz letošnjega celovškega Mohorjevega koledarja)

Slovenski komunisti (KPS) so že v poletju 1941 začeli s pobijanjem svojih idejnih in političnih nasprotnikov. V oktobru, novembru in decembru je število žrtev komunističnih krogel začelo naraščati. V januarju in februarju so padale nove žrtve.

16. marca so vosovci ubili v Ljubljani študenta Franca Župca, dva dni kasneje pa Jaroslava Kiklja (oba zavedna katoliška študenta — op. NL). Tedaj je spregovoril škof Rožman: „*Že drugič v enem tednu je morivčeva krogla ubila katoliškega akademika na ulicah našega mesta. Drugič je bilo uničeno življenje mladega dijaka, ki ni nikomur žalega storil, ni nikogar izdal, ni ne sebe ne nikogar drugega prodal, ki*

je v vzorni ljubezni služil Bogu in svojemu narodu in je zato jemal nase težke žrtve. Zakaj je neki skrivni sodni zbor obsodil ta dva sinova slovenskih mater na smrt? Zakaj se je dvignila bratska roka zoper njiju? Ne v zaščito narodove koristi, ne v blagor ljudstvu, ne za lepšo njegovo bodočnost, ampak da doseže svoje brezbožne cilje, ki so narodu v časni in večni pogin... Bratomor je vnebovpijoč greh in temu grehu se pridružuje še drugi, ko se skuša z lažjo omadeževati svetla čast obeh mučnikov. Vsak kristjan in zaveden Slovenec mora take zločine obsojati kot greh pred Bogom in zločin pred narodom. Soudeležuje pa se na teh grehih vsak, ki jih odbrava in s kakršno koli podporo pomaga, da se morejo vršiti.“

26. maja je padel pod komunistično kroglo zaslužni koroški duhovnik dr. Lambert Ehrlich, profesor bogoslovja v Ljubljani, ko se je vračal od maše domov.

Od Praprotnikovega umora dalje (20. feb. 42) pa do srede poletja 1942 je bil slovenski komunist, bodisi kot vosovec ali kot partizan, veliko bolj brezobziren in nečloveški do idejno in politično drugače mislečih Slovencev, kot pa je bil italijanski okupator. Padali so pod komunističnimi krogli ali pa so bili zaklani z nožem župani, duhovniki, ugledni kmetje, prosvetni delavci, člani in članice *Katoliške akcije*, vodilni kmečki fantje in izobraženci. In pobite so bile cele družine.

Ti umori so bili prav taki, kot je bil prvi bratomor na svetu. Često jih je bilo več na dan. V tistih osmih do desetih mesecih so komunisti pobili v Ljubljanski pokrajini več sto svojih nasprotnikov. Revija *Klic Triglava* je pred leti navedla 1280 žrtev. V Ljubljani sami je do srede poletja bilo že 45 žrtev vosovskih atentatorjev.

V tistih mesecih še ni bilo nobene obožene „bele garde“, čeprav so komunisti v svoji sugestivni propagandi že od jeseni 1941 rohneli proti njej.

Za uničevanje svojih nasprotnikov je KPS ustanovila varnostno obveščevalno službo (VOS), ki je bila politična policija, kot je bila po

prvi svetovni vojni v Rusiji Čeka — samó za uničevanje protirevolucionarjev.

V pismu Titu (29. mar. 42) je gledi VOS Kardelj zapisal: „*Dejansko je ves (njen) aparat sestavljen iz članov partije in tega naši ne dajo iz rok, niti ne dovolijo kontrole... Ti fantje delajo vse mogoče stvari. Nekaj primerov: skoro dnevno padajo denuncianti, okupatorski hlapiči itd. Nobena policijska zaščita ne reši tistih, ki jih vosovci vzamejo na muho... Aretirajo ljudi na cesti, jih odvedejo in zasilšujejo — poklicati Italijane na pomoč se prijeti ne upajo, ker je OF izdala odlok, da bo vsak na mestu ustreljen, če bi se obrnil za pomoč na okupatorske oblasti — delajo preiskave po hišah belogardistov... Varnostne službe se vsi bojijo kot hudiča, prav to pa daje — poleg Narodne zaščite (ki dela podobne stvari, čeprav le vojaške narave) in partizanov — Osvobodilni fronti značaj resnične oblasti“ (Dokumenti I, 324/5).*

Skoro vse žrtve svojega nasilja in terorja je komunistična propaganda po Stalinovem zgledu nato, večkrat pa že vnaprej, v svoji blatilni gonji označevala kot narodne izdajavce, sovražnike ljudstva, klerofašiste, kvizlinge, fašistične ovaduhe, reacionarje itd.

Partizansko in vosovsko nasilje je sredi leta 1942 dokončno razbilo slovenski narod na dvojce.

Istočasno z naraščajočim partizanskim in vosovskim nasiljem je od zgodnje pomladi 1942 raslo tudi okupatorjevo nasilje, ki so ga izzvali partizani s svojimi gverilskimi akcijami. Za poboje slovenskih ljudi v Ljubljanski pokrajini tistih dni, za požgane vasi in uničene kmetije, za vse internacije, za odgon živine in za vse postreljene talce nosijo zgodovinsko krivdo Italijani in stalinišči KPS.

V stiski tistega časa je slovenski kmet napravil odločitev, da zaprosi italijanskega okupatorja za orožje, da se bo sam branil pred partizanskim nasiljem. Tako je prišlo v Ljubljanski pokrajini do samoobrambe v obliki Vaških straž. To samoobrambo so po italijanskem zlomu nadaljevali domobranci, tako v Ljubljan-

ski pokrajini kot na Gorenjskem in Primorskem.

K tej odločitvi je Slovenca na po-
deželju prignala nezlomljiva volja
braniti pred partizanskim nasiljem
sebe in svojo družino; in v enaki
meri prepričanje, da slovenski komu-
nisti in njihovi vosovci in partiza-
ni nimajo nobene pravice pobijati
idejno in politično drugače mislečih
Slovencev; dalje njegova vernost,
zato je pobjo duhovnikov in vidnih
katoliških mož hudo občutil. Ni mogel
razumeti, še manj pa sprejeti,
da je za osvoboditev slovenskega
naroda izpod tuje okupacije potreb-
no pobijati vidne in ugledne ljudi
samo zato, ker odklanjajo komuni-
zem ter stalinistično nasilje in ter-
ror.

30.000 KOMUNISTOV ODPELJALI V VEVČE

Zadnjič smo poročali, kako so
uničili naslovnice revije *Otrok in
družina*, ker je bila na njej slika
otroka s sklenjenimi rokami. Tokrat
so v papirnici Vevče dobili 30.000
izvodov (eden več ali manj) lista *Ko-
munist*. Med tiskom so namreč v
Komunistu opazili pregrešen čla-
nek, v katerem se je neki občan ču-
dil, od kod imajo naši vodilni kuril-
no olje in bencin. Da bi članek uni-
čili, so stiskane izvode *Komunista*
odpeljali v papirnico Vevče. Res ne
gre, da bi nasadali lažnim govori-

cam in vznemirjali javnost s tak-
šnim natolcevanjem. Bolje je, da
ostaja *Komunist* dolgočasen list,
kot pa da bi se postavljaj z lažno
borbenostjo, ki to ni.

PAVLIHA, Ljubljana, 18. dec.
82/5.

ZDOMCI OSTAJAJO V TUJINI

Naši delavci na začasnem delu v
tujini sicer razumejo ukrepe zvezne-
ga izvršnega sveta in skupščine
SFRJ, ne razumejo pa, da še doslej
niso dobili natančnih informacij o
teh ukrepih in še posebej o tistih,
ki se nanašajo nanje. To je poudari-
lo več predstavnikov društev in klubov
naših zdomcev, ki so se udele-
žili seje koordinacijskega odbora za
vprašanja naših delavcev na začas-
nem delu v tujini pri predsedstvu
RK SZDL Slovenije.

Zdomci so člane koordinacijske-
ga odbora seznanili s svojim delom,
težavami in željami. Opozorili so,
da se zaradi naših gospodarskih te-
žav, sploh pa zaradi ukrepov, vedno
več naših delavcev na začasnem
delu v tujini odloča, da bodo svoje
bivanje v tujini še podaljšali. Precej
je tudi takih, ki so dvignili svoje
prihranke iz naših bank in jih pre-
nesli v tuje.

DELO, Ljubljana, 29. dec. 82/2.

**kupujte
berite
širite**

našo luč

SPREJETI ODPRAVNINO V ZRN?

Dogaja se, da pokojninsko-in-
validsko zavarovanje v Zvezni repu-
blici Nemčiji marsikje ponudi na-
šim delavcem, ki se želijo vrniti v
domovino, izplačilo vplačanih pri-
spevkov za to zavarovanje. Taka po-
nudba ima za vse, ki jo sprejmejo,
lahko hude posledice. Namreč s
tem, da jim izplačajo prispevke, ki
so jih plačevali med delom v tujini v
sklad pokojninsko-invalidskega za-
varovanja, izgubijo pravico, da bi
jim to obdobje priznali in šteli v po-
kojninsko dobo — tako po njihovih
kot po naših predpisih.

S tem seveda ugasnejo našim de-
lavcem vse pravice iz naslova po-
kojninskega in invalidskega zavarov-
vanja. To zagotovo niso mačje sol-
ze, zlasti za naše delavce, ki se s
tako „odpravnino“ za vplačane pri-
spevke odpovedo svojim pravicam
do pokojninsko-invalidskega zavarov-
vanja tudi po desetih ali petnajstih
letih dela v tujini.

DELO, Ljubljana, 30. dec. 82/4.

kdo pravi, da se doma ne smejejo?

IZBIRAL JE MED SRPOM IN KLADIVOM IN IZBRAL MIKROFON.

Res je, žrtvoval se je za našo stvar. V nevarnih dneh vojne je bil diverzant: telefonsko zvezo je pre-
sekal samemu sebi.

NEKATERI SE MED SEBOJ POGOVARJAJO: „KOLIKO LJUDI TROŠITE NA KILOMETER NAPREDOVANJA?“

Naša obala je vsa v trobojnicah: modro morje, bele vile (= hiše) in rdeči tovariši.

**V MODROSLOVJU JE ZELO ZANIMIV ODNOS DO POSAMEZNEGA: ZANIMIVO JE, KAKO
SPLOŠNO PREHAJA V POSAMEZNO.**

Naše njive so se razprostrle do Stockholma: kamor koli se obrneš, povsod delajo naši kmetje.

**MAMA SEDI DOMA, OČE GRE V NEMČIJO. OTROCI GOVORIJO DVA JEZIKA: MATERNEGA IN FATER-
NEGA.**

Nesposobni imajo sposobnost, da onespособijo sposobne.

BOGATENJE JE ZELO SLAB POJAV, PA ZELO LEPA RESNIČNOST.

Leta v Jugoslaviji so ali deževna ali sušna, vsa so pa zgodovinska.

po Pavlihu

oglasi

• **Dragi rojaki!** Za vašo SELITEV v domovino se vam toplo priporočamo. — Obrnite se na naslov: Gebr. HORŽEN, Möbeltransporte, Herderstraße 36, D-4010 Hilden bei Düsseldorf. (Telefon 02 1 03 - 44 5 62). — Informacije dobite pisмено ali po telefonu v slovenščini ali nemščini.

• **Potujete v RIM?** Dobrodošli v hotelu BLED, Via S. Croce in Gerusalemme 40, 00185 Roma, tel. (06) 777 102. Na razpolago so vam komfortne sobe s kopalnico, klimatičnimi napravami in radiom, lastni parkirni prostor in restavracija v alpskem slogu. Zagotovljeno vam je prijetno občutje med slovenskim osebjem. Lastnik: Vinko Levstik.

• **Tapainer-aparati in traki za vezenje** trsov, JEANS-HLAČE DM 5.—; velika izbira AVTO-RADIEV in RADIOAPARATOV s kaseto. Razni stroji in orodje. Zahtevajte naš prospekt! — JODE-BILLIGMARKT, Marsstraße 15, D-8000 München 2, BRD.

• **PREVAJANJE V MÜNCHNU** — Dipl. filolog JOSEF ARECH vam uradno uredi pre-

vode iz slovenščine in srbohrvaščine, piše prošnje in nudi pravno pomoč; pouk nemščine in slovenščine. — 8000 München 45, Situlistr. 71b (U-Bahn 6, postaja Freimann), tel. (089) 32 68 13.

• **PRODAM** posestvo (7 ha) s hišo in gospodarskim poslopjem (lastna voda in elektrika) v ravninskem predelu, primerno za vse kulture. Cena po dogovoru. Informacije: Rudi Zagajšek, Dragomilo 11, YU-63241 Šmarje pri Jelšah.

• **PRODAM** hišo (polovico dvojčka, ca. 100 m²) s centralno kurjavo, garažo in vrtom, grajeno 1972, v centru Maribora, za 98.000 DM. — Pojasnila dobite zvečer po telefonu številka 0731 - 69 256, BRD.

• Za 90.000 DM **PRODAM** novo, takoj vseljivo, 3-sobno stanovanje pri Mariboru. Stanovanje (73 m²) je v 2. nadstropju in ima centralno kurjavo. — Pojasnila dobite zvečer pod tel.-številko: 0731 - 69 256, BRD.

• **PRODAM** hišo, dograjeno do 3. stopnje, v novem naselju, 20 km od Ljubljane. Hiša

stoji ob robu gozda in ima vse komunalne priključke (vodovod, kanalizacija, elektrika). Površina zemljišča 700 m². — Pojasnila dobite pod telefonsko številko: München 089 -700 32 78, BRD.

• **PRODAM** starejšo hišo v bližini Ptuja. — Točnejša pojasnila vam daje Katarina Golob, Westendstraße 148, 8000 München 2, BRD.

• **SLOVENKA**, 45/170, samska, zaposlena v ZRN, želi spoznati poštenega, veselega Slovenca. Slika zaželeno. — Naslov posreduje uprava „Naše luči“, če pošljete pristojbino kot je navedena v temnem pasu spodaj. (Štev. 1)

• **PRODAM** novo dvostanovanjsko hišo v Slovenskih goricah (160 m² in 5400 m² zemljišča), 7 km od Lenarta. Hiša je priključena na vodo in elektriko in stoji 100 m od asfaltne ceste. — Točnejša pojasnila vam daje Janez Janežič, Grabenbachstraße 21, 8230 Bad Reichenhall 1, BRD.

V sleherni slovenski knjižnici morajo biti te knjige:

V ROGU LEŽIMO POBITI (Tomaž Kovač)

TEHARJE SO TLAKOVANE Z NAŠO KRVJO (Matjaž Klepec)

Izjave svobodnjakov, ki so se med vojno v Sloveniji uprli stalinistični revoluciji, pa so jih Angleži po izdaji poslali domov.

Vse te knjige lahko naročite na naslov: MOHORJEVA KNJIGARNA, Viktringer Ring 26, A-9020 Klagenfurt.

preberite!

PREVODE DOKUMENTOV, ki jih potrebujete za sklenitev zakona, vam radi poskrbijo slovenski duhovniki. Obrnite se vedno na najbližjega!

ZA CERKVENO POROKO potrebujete krstni list, ki ni star več kot tri mesece: Javite se en mesec pred poroko pri duhovniku, ki vas bo poročil, da lahko uredi oklice in dokumente in se zmeni s krajevnim župnikom za kraj in čas poroke.

NA VSEH URADIH, kjer vas sprašujejo po narodnosti ali državljanstvu, povejte najprej, da ste Slovenci, potem šele, da ste Jugoslovani. Pri izpolnjevanju vseh formularjev napišite pri rojstnem kraju vedno: Slovenija-Jugoslavija.

MALE OGLASE sprejema uredništvo „Naše luči“ do 5. v mesecu pred naslednjo številko. Oglasi smejo obsegati največ 100 besed. Za vsebino oglasov uredništvo ne odgovarja. Cenik malih glasov: Minimalna cena (do 20 besed) je: 200 avstrijskih šilingov, vsaka nadaljnja beseda pa 5 avstrijskih šilingov (ali pa enaka vrednost v drugi valuti). Oglase je treba vnaprej plačati. Uredništvo posreduje le naslov oglaševalca, na druga vprašanja glede malih oglasov ne odgovarja. Kdor hoče zvedeti za naslov oglaševalca, naj pošlje v pismu v denarju ali v mednarodnih poštnih kuponih pristojbino za dvojce pisem za tujino.

ni vsak, ki se ti smeje, tvoj prijatelj!

Zdravnik pacientu: „Brez skrbi, injekcija vas ne bo prav nič bolela! Kar pogledajte, kako je igla, s katero vam jo bom dal, na koncu topa!“

o

„Ali ste na počitnicah v Italiji kupili kaj spominčkov?“

„Smo, pa jih je mož na poti domov vse popil.“

o

„Svoji ženi bi bil že zdavnaj ušel, ko bi me s svojim sitnarjenjem kar naprej ne silila, da pijem!“

o

„Dosljej se z ženo še nisva skregala. Upam, da bo tak tudi najin drugi medeni teden!“

o

„Moj mož nastopi jutri v prvem kanalu.“

„Moj se pa ni hotel nikdar naučiti plavati.“

o

Ob dveh ponoči začne pijanec kričati pred neko hišo.

Odpre se eno izmed oken: „Kaj se je pa zgodilo?“

„Okno imate odprto!“

„Katero okno?“

„Tisto, ki ste ga pravkar odprli!“

o

„Zakaj si žalosten?“

„Moj zobozdravnik mi je dal vselej, preden mi je izpullil zob, dvojni viski.“

„Pa je sedaj umrl?“

„Ne, ampak zob nimam več.“

o

Otroka se igrata z vlakom.

„Ko bi bil vlak iz čokolade, kje bi ga ti začel jesti?“

„Pri kolesih, da mi ne bi ušel.“

o

Starejši moški je na cesti ogovarjal mlado dekle.

Ta mu je začela razlagati: „Če srečam moškega, ki mi ni všeč, potem pravim, da stanujem daleč, prav daleč v predmestju.“

„In kje zares stanujete?“

„Daleč, prav daleč v predmestju.“

o

„Še z nobenega pretepa jo nisem pobrisal.“

„Res?“

„Res. Z vsakega so me odnesli.“

o

Blažek toži mami: „Ata me je udaril okoli ušes.“

Tedaj stopi v kuhinjo oče: „Ne laži, poba, če ne boš dobil še eno!“

o

V ječo pride nov jetnik.

Sosed ga vpraša: „Pa misliš, da ti bo žena ostala teh pet let zvesta?“

„Čisto gotovo! Najprej ima rada samo mene. Dalje je zelo poštena. Končno je pa dobila prav tako pet let zapora kot jaz.“

o

V restavraciji stopi violinist h gostu in ga vpraša: „Ali ste vi naročili Živaga?“

„Ne, jaz sem naročil svinjsko pečenko.“

o

Zakonec prijatelju: „Najin zakon je idealen: vse si odpuščava.“

„Zakaj si pa popraskan po obrazu?“

„Tudi to sem ji odpustil.“

o

„Mama, ali je že poldne?“

„Ne še, Mihec.“

„No, potem pa moj želodec prehitava.“

o

„Koliko bi me stalo, če bi hotel skočiti s padalom?“

„20 dolarjev.“

„In če se padalo ne odpre?“

„Dobite denar nazaj.“

o

„Ata, ali si ti z mamo zadovoljen?“

„Lahko bi bilo še slabše.“

„Mama mi je prav tako odgovorila.“

o

Teta Špelci: „Katerega brata imaš rajši, Petra ali Pavla?“

„Ne smem povedati, ker sicer bo Pavel name hud.“

o

Jakec je prinesel mami za god lep šopek. Rekel ji je: „Danes moraš praznovati! Tudi posode ne smeš pomivati, saj lahko počaka do jutri.“

o

„No, Blažek,“ pravi gost domačemu otroku, „ali me boš pospremil do avtobusa?“

„Ne morem. Mama je rekla, da bo takoj, ko odidete, večerja.“

od doma

Po PAVLIHU

Erscheinungsort: Klagenfurt
Verlagspostamt: A-9020 Klagenfurt
Viktringer Ring 26
P. b. b.

SLOVENSKI DUHOVNIKI PO EVROPI

ANGLIJA

Ludvik Roth, 62, Offley Road, London SW9 OLS. (Tel. 01-735-6655).

AVSTRIJA

Ciril Lavrič, Kirchenstr. 1, 4053 Haid b. Ansfelden. (Tel. 07229 - 83 56).

P. Jožef Lampret, minorit, Mariahilferplatz 3, A-8020 Graz.

Stanislav Gerjolj CM, Canisianum, 6020 Innsbruck. (Tel. 0522 - 22 9 59).

Štefan Ferenčak SDB, Don-Bosco-Gasse 14, 1232 Wien XXIII.

(Tel. 0222 - 67 25 99).

Slovenski pastoralni center, Einsiedlergasse 9—11, 1050 Wien.

(Tel. 0222 - 55 25 75).

Slovenski socialni urad, Seitzerg. 5/II, 1010 Wien I. (Tel. 0222 - 63 25 07).

Janez Žagar, Feldeggasse 1, 6800 Feldkirchen, Vorarlberg.

(Tel. 05522 - 26 4 04 ali 05522 - 21 5 85).

Slovenski dušnopastirski urad, Fridtjof-Nansen-Str. 3, 9800 Spittal/Drau.

(Tel. 04762 - 37 1 24).

BELGIJA

Vinko Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. 011 - 76 22 01).

Kazimir Gaberc, avenue L. Empain 19, Marcinelle, B-6001 Charleroi.

(Tel. 071 - 36 77 54).

FRANCIJA

Nace Čretnik, 78 Avenue Gambetta, 75020 Paris. (Tel. 1 - 361 80 68).

Jože Flis, 3 Impasse Hoche, 92320 Chatillon. (Tel. 1 - 253 64 43).

Stanislav Kavalar, Presbytère Ste. Barbe, rue de Lens, 62680 Mericourt.

Anton Dejak, 4 rue Sainte Barbe, 57710 Aumetz. (Tel. (8) 291 85 06).

Dr. Franc Felc, Foyer Notre-Dame, 57500 Saint-Avoid. (Tel. (8) 792 12 92).

Msgr. Stanko Grims, 259 bis Avenue de l'Europe,

57800 Freyming-Merlebach.

Diakon Jože Kamin, Presbytère Catholique, 1 rue de la Merle,

57800 Freyming-Merlebach. (Tel. (8) 704 77 43).

Franjo Pavalec, 17 rue de Sospel, 06300 Nice. (Tel. 93 - 56 66 01).

NEMČIJA

Msgr. dr. Janez Zdešar, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Anton Štekl, 1 Berlin 61, Methfesselstraße 43, Kolpinghaus.

(Tel. 030 - 785 30 91 do 93).

Janez Pucelj, 42 Oberhausen 11, Oskarstr. 29. (Tel. 0208 - 64 09 76).

Martin Mlakar, 5657 Haan 1, Hochdähler Str. 14. (Tel. 02129 - 13 92).

Vladimir Jereb, 6 Frankfurt 70, Holbeinstr. 70. (Tel. 0611 - 63 65 48).

Stanko Gajšek, 68 Mannheim 1, A 4, 2. (Tel. 0621 - 28 5 00).

Ciril Turk, 7 Stuttgart 1, Staffenbergstr. 64. (Tel. 0711 - 23 28 91).

Janez Demšar, 7417 Pfullingen, Burgstr. 7. (Tel. 07121 - 77 5 25).

Vili Stegu, 8070 Ingolstadt, Hohe Schulstr. 3, 1/2. (Tel. 0841 - 34 4 74).

Jože Bucik, 89 Augsburg 22, (Göggingen), Klausenberg 7 c.

(Tel. 0821 - 97 9 13).

Dr. Branko Rozman, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

Marijan Bečan, 8 München 2, Schubertstr. 2-I. (Tel. 089 - 53 64 53).

NIZOZEMSKA

Vino Žakelj, Guill. Lambert laan 36, B-3640 Eisden. (Tel. iz Nizozemske:
09-32 11 76 22 01).

ŠVEDSKA

Jože Drolc, Parkgatan 14, 411 38 Göteborg, (Tel. 031 - 11 54 21).

ŠVICA

P. Fidelis Kraner, Schaffhauserstr. 466, CH-8052 Zürich.

(Tel. Urad: 01 - 301 31 32. Zasebno: 01 - 301 44 15).

P. Damijan Frlan, Kapuzinerstr. 18, CH-4500 Solothurn. (Tel. 065 - 22 71 33).